

**Hallituksen esitys Eduskunnalle ulkomaisia vakuutusyhtiöitä
koskevan lainsäädännön muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Suomessa toimivia ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevaa lainsäädäntöä siten, että se sopeutetaan neuvoston kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin ja kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin, jotka on otettu osaksi Euroopan talousalueesta tehtyä sopimusta (ETA-sopimusta) ETA-sopimuksen pöytäkirjan 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamista koskevan ETA:n sekakomitean päätöksellä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskeva laki. Uusi laki koskisi Suomeen sijoittautuneiden ulkomaisien vakuutusyhtiöiden toiminnan lisäksi myös ulkomaisien vakuutusyhtiöiden, joilla on kotipaikka Euroopan talousalueella (ulkomaiset ETA-vakuutusyhtiöt), Suomessa harjoittamaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa. Koska edellä mainitun ETA:n sekakomitean päätöksen mukaan kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä ei sovelleta Suomeen, jäisivät voimassa oleva ulkomaisien vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettu laki ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettu laki koskemaan pelkästään niitä vahinkovakuutusta Suomessa harjoittavia ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltio ei vastaavasti sovelleta Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä.

Uudessa ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettavassa laissa ulkomaiset vakuutusyhtiöt jaettaisiin kahteen ryhmään, joita koskevat osin eri säännökset: ulkomaisiin ETA-vakuutusyhtiöihin ja ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin, joiden kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolelle (kolmannen maan vakuutusyhtiöt).

Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden osalta

ehdotetaan toteutettavaksi kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin ja kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin sisältyvät yhden toimiluvan ja kotivaltion valvonnan periaatteet. Yhden toimiluvan periaatteen mukaisesti ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voisi kotivaltiostaan saamansa toimiluvan nojalla harjoittaa vakuutus-toimintaa Suomessa joko perustamalla tänne kiinteän toimipaikan (edustuston) tai harjoittamalla ulkomailta käsin täällä vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa. Yhtiön talouden valvon-
nasta vastaisi yhtiön kotivaltion vakuutustar-
kastusviranomainen.

Sen sijaan kolmannen maan vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset säilyisivät pääosin ennallaan.

Samalla ehdotetaan eräisiin muihin lakeihin tehtäviksi ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettavan lain säätämisestä johtuvat muutokset.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja vakuutusenvälittäjiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta ja hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi arvonnalisäverolain muuttamisesta.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen. Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Suomen liittyessä Euroopan unioniin voidaan nyt annettavan lainsäädännön nojalla soveltaa kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä kokonaisuudessaan Suomen ja EU:n jäsenvaltioiden sekä muiden ETA-valtioiden kesken ja siten täyttää Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen Suomelle asettamat vaatimukset.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ .	1	1.2. Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritetta-	32
YLEISPERUSTELUT	3	vasta verosta	33
1. Nykytila	3	1.3. Laki palosuojelumaksusta	33
1.1. Lainsäädäntö	3	1.4. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta	33
1.2. ETA:n sekakomitean päätöksellä ETA-			
sopimukseen liitetyt EU:n vakuutustoimin-	4	2. Voimaantulo	33
taa koskevat direktiivit		LAKIEHDOTUKSET	34
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset ...	7	1. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä	34
2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	7	2. Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta	
2.2. Keskeiset ehdotukset	7	verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	51
3. Esityksen vaikutukset	12	3. Laki palosuojelumaksusta annetun lain 1 §:n	
3.1. Taloudelliset vaikutukset	12	muuttamisesta	51
3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset ..	12	4. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta an-	
4. Asian valmistelu	12	netun lain 1 §:n muuttamisesta	52
4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	12	LIITE	53
4.2. Lausunnot	12	Rinnakkaistekstit	53
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	12	Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta	
5.1. Riippuvuus muista esityksistä	12	verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	53
5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista		Laki palosuojelumaksusta annetun lain 1 §:n	
ja velvoitteista	13	muuttamisesta	54
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	13	Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta anne-	
1. Lakiehdotusten perustelut	13	tun lain 1 §:n muuttamisesta	54
1.1. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä	13		

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö

Laki ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettua lakia (635/89) sovelletaan Suomeen sijoittautuneisiin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin ja muihin ulkomaisiin vakuutusyhteisöihin, jotka harjoittavat täällä ensivakuutusliikettä. Luvan edustuston perustamiseen Suomeen antaa valtioneuvosto.

Tällä hetkellä toimilupa vakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa on myönnetty seitsemälle ulkomaiselle vakuutusyhtiölle, joista viiden kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen (ETA).

Ulkomaisten vakuutusyhtiön on laskettava vakuutus sopimuksista aiheutuva vastuu eli vastuvelka ja sijoitettava sen katteeksi varoja Suomeen.

Yhtiön toimintaa Suomessa johtaa ja hoitaa yhtiön valtuuttama ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä pääasiamies.

Suomessa harjoitetun toiminnan valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Siinä noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaistenkin vakuutusyhtiöiden valvonnassa.

Vuoden 1994 alusta voimaan tulleella ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain muutoksella laki saatettiin vastaamaan eräitä Euroopan unionin vakuutuslaa koskevia direktiivejä. Lain soveltamisalan ulkopuolelle jäi jälleenvakuutusliikkeen lisäksi erikseen säänneltävä vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta ja vakuutuksenvälitys-toiminta sekä eräissä tapauksissa myös rinnakkaisvakuutustoiminta.

Ulkomaiset vakuutusyhtiöt jaettiin kahteen ryhmään, joita koskevat osin eri säännökset: ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin, joiden kotipaikka on Euroopan talousalueella (ulkomaiset ETA-vakuutusyhtiöt), ja ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin, joiden kotipaikka on Euroopan talousalueen ulkopuolelle (kolmansien maiden vakuutusyhtiöt). Jollei laissa erikseen toisin säädetä, koskevat lain säännökset edelleenkin kaikkia ulkomaisia vakuutusyhtiöitä.

Vakuutettavat riskit jaettiin vakuutusluokkiin direktiivien säännösten mukaisesti. Koti-

maassaan sekä vahinko- että henkivakuutusta harjoittava ulkomainen vakuutusyhtiö voi harjoittaa Suomessa vain vahinkovakuutusta.

Lain pääomavaatimuksia koskevia säännöksiä sovelletaan vain kolmansien maiden vakuutusyhtiöihin, koska ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden vakavavaraisuuden valvonta kuuluu yhtiön kotimaan vakuutustoimintaa valvovalle viranomaisille. Kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on aina oltava sen Suomessa harjoittamaa ensivakuutusliikettä varten täällä varoja sen Suomessa harjoittaman vakuutustoiminnan laadusta riippuen joko 7 tai 14 miljoonaa markkaa (edustuston peruspääoma). Vähintään puolet edustuston peruspääomasta on asetettava vakuudeksi ja loppuosa on sijoitettava muiksi varoiksi Suomeen. Lisäksi edustustolla on oltava Suomessa riittävä toimintapääoma, jota koskevat säännökset on muutettu vastaamaan direktiivien vaatimuksia. Toiminnan aikana yhtiön asettaman vakuuden arvon on oltava vähintään toimintapääoman vähimmäismäärän suuruinen. Lakiin lisättiin vakuutusyhtiölain (1062/79) säännöstä vastaava säännös niin sanotusta solvenssitestistä.

Myös ulkomaiset vakuutusyhtiöt voivat antaa Suomessa niin kutsuttaja sijoitussidonnaisia vakuutuksia.

Suomessa toimiluvan saanut ulkomainen vakuutusyhtiö voi asetuksella säädetyissä tapauksissa luovuttaa vakuutuskantansa tai sen osan myös sellaiselle ulkomaiselle vakuutusyhtiölle, jolla ei ole toimilupaa Suomessa, tai vastaanottaa vakuutuskannan tai sen osan tällaiselta yhtiöltä.

Ulkomaiselle vakuutusyhtiölle asetettiin lisäksi ilmoitusvelvollisuus sen tietoon tulleista rahanpesutoimintaan viittaavista seikoista.

Laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta

Vuoden 1994 alusta saatettiin Suomessa voimaan Euroopan yhteisön (EY) vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa koskevien direktiivien säännökset. Tämä toteutettiin säätämällä laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta (1488/92).

Vakuutuspalvelujen tarjoamisen vapaudella tarkoitetaan tässä laissa sitä, että sellainen ulkomainen vakuutusyhtiö, jonka kotipaikka

on Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa, ulkomaisesta toimipaikasta kattaa Suomessa sijaitsevan vahinkovakuutusriskin tai tekee henkivakuutus sopimuksen Suomessa vakinaisesti asuvan luonnollisen henkilön tai täällä toimivan oikeushenkilön kanssa. Vakuutusyhtiö voi aloittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan joko ilmoitettuaan tästä sosiaali- ja terveysministeriölle tai saatuaan ministeriöltä toiminnan aloittamisen edellytyksenä olevan toimintaluvan. Niin sanottujen suurten vahinkovakuutusriskien vakuuttaminen vaatii vain ilmoituksen tekemisen sosiaali- ja terveysministeriölle, kun taas muiden vahinkovakuutusriskien vakuuttaminen vaatii toimintaluvan. Henkivakuutuksessa rajanveto tehdään sen perusteella, miten aktiivisesti ulkomainen henkivakuutusyhtiö aikoo Suomessa tarjota palvelujaan.

Ulkomaisen vakuutusyhtiön harjoittamaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä yhtiön kotimaan viranomaisten ja ulkomaisen toimipaikan sijaintimaan viranomaisten kanssa. Kun vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan harjoittaminen vaatii toimintaluvan, noudatetaan vastuuvelan laskemisessa ja sen katteena olevien varojen sijoittamisessa Suomen lainsäädäntöä ja sosiaali- ja terveysministeriön yhtiölle vahvistamia perusteita. Samoin henkivakuutusyhtiöiden on harjoittaessaan henkivakuutusten vapaata tarjontaa toimintaluvan nojalla noudatettava ministeriön yhtiölle vahvistamia henkivakuutuksen perusteita.

Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta ei koske lakisääteistä tapaturma- ja potilasvakuutusta, ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutusta eikä lakisääteistä eläkevakuutusta. Näiden vakuutuslajien harjoittamiseen tarvitaan toimilupa ja tytäryhtiö tai edustusto Suomessa. Lakia ei sovelleta myöskään jälleenvakuutukseen, jonka tarjoaminen ei aikaisemminkaan edellyttänyt Suomen viranomaisten antamaa lupaa.

Marraskuun 1994 alkuun mennessä sosiaali- ja terveysministeriöön on saapunut 18 vapaan tarjonnan aloittamista koskevaa ilmoitusta.

1.2. ETA:n sekakomitean päätöksellä ETA-sopimukseen liitetyt EU:n vakuutus-toimintaa koskevat direktiivit

ETA-sopimuksen pöytäkirjan 47 ja tiettyjen liitteiden muuttamista koskevalla ETA:n seka-

komitean päätöksellä N:o 7/94 (ns. lisäpaketti) ETA-sopimukseen lisättiin seuraavat vakuutusdirektiivit:

1) *Neuvoston direktiivi muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta (92/49/ETY), jäljempänä kolmas vahinkovakuutusdirektiivi*

Kolmas vahinkovakuutusdirektiivi on tarkoitettu sen soveltamisalaan kuuluvien vakuutusten ja yritysten osalta toteuttamaan ensivakuutuksen sisämarkkinat EU:ssä. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivi muuttaa muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettuun direktiiviin (73/239/ETY), jäljempänä ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi, perustuvaa vahinkovakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen sääntelyä, sellaisena kuin sääntely on voimassa muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta annetulla direktiivillä (88/357/ETY), jäljempänä toinen vahinkovakuutusdirektiivi, muutettuna. Direktiivi saat- ta samalla päätökseen vahinkovakuutuspalvelujen yli kansallisten rajojen tapahtuvaa tarjontaa koskevan oikeuskehityksen.

Siirtyminen kansallisista vahinkovakuutusmarkkinoista yhtenäismarkkinoihin tapahtuu kolmannessa vahinkovakuutusdirektiivissä omaksuttujen yhden toimiluvan ja vakuutusyrityksen kotivaltion viranomaisten suorittaman valvonnan periaatteiden avulla.

Vakuutusyrityksellä, joka on saanut toimiluvan yhdessä EU:n jäsenvaltiossa, on oikeus sen perusteella harjoittaa toimiluvan mukaista vakuutusliikettä kaikissa unioniin kuuluvissa valtioissa joko perustamalla niihin sivukonttorin tai tarjoamalla niissä riskin suuruudesta riippumatta vahinkovakuutuksia ulkomaisesta toimipaikastaan käsin taikka harjoittamalla samanaikaisesti molempia toiminnan muotoja.

Kolmannella vahinkovakuutusdirektiivillä toteutettu valvonnan keskittäminen merkitsee sitä, että vastuu vakuutusyrityksen taloudellisesta valvonnasta on yrityksen kotivaltion toimivaltaisilla viranomaisilla. Keskitetty valvonta käsittää myös vakuutusliikkeen, jota yritys

harjoittaa toisessa jäsenvaltiossa sivukonttorin välityksellä taikka tarjoamalla siellä vakuutuksia kotivaltiostaan tai muussa jäsenvaltiossa sijaitsevasta sivukonttoristaan. Tässä tarkoitettua toimintaa, kuten vakuutusliikkeen aloittamista tai sen laajentamista, koskevat ilmoitukset on tehtävä vakuutusyrityksen kotivaltion valvontaviranomaiselle.

Uuden sääntelyn mukaan jäsenvaltiot eivät enää saa antaa säännöksiä, joissa vaaditaan vakuutusmaksujen ja vakuutusehtojen ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista. Poikkeuksen muodostavat pakolliset vakuutukset, joiden osalta jäsenvaltiot voivat vaatia, että niitä koskevat yleiset ja erityiset vakuutusehdot annetaan ennen ehtojen käyttöönottoa tiedoksi toimivaltaiselle viranomaiselle. Maksunkorotusten osalta ennalta hyväksyminen tai tiedoksi antamisen vaatiminen on sallittua vain osana yleistä hintavalvontajärjestelmää.

Kolmas vahinkovakuutusdirektiivi muuttaa eräiltä osin myös toisen vahinkovakuutusdirektiivin säännöksiä vakuutuskannan luovutuksista. Muutostarve aiheutuu siirtymisestä yhden toimiluvan järjestelmään.

Uutta sääntelyä EY:n lainsäädännössä merkitsevät myös direktiiviin otetut niin sanottua laadullista omistajakontrollia koskevat säännökset.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin mukaan vakuutusyrityksen kotivaltion on vaadittava, että jokainen vakuutusyritys muodostaa riittävän vakuutusteknisen vastuuvelan, joka kattaa yrityksen koko liiketoiminnan. Direktiiviin sisältyvän yleissäännöksen mukaan vakuutusteknistä vastuuvelkaa kattavissa varoissa on otettava huomioon yrityksen harjoittaman liiketoiminnan laatu siten, että turvataan sijoitusten varmuus, tuotto ja realisoitavuus. Lisäksi direktiivi velvoittaa yrityksen varmistamaan sijoitusten monipuolisuuden ja riittävän hajauttamisen.

Yleissäännöstä täydentää direktiiviin sisältyvä luettelo varoista, joilla vakuutustekninen vastuuvelka saadaan kattaa kotivaltion antamien tarkempien määräysten mukaisesti. Direktiivissä on myös säännökset vakuutusteknisen vastuuvelan bruttokokonaismäärään suhteutetuista enimmäismääristä, joihin saakka vakuutusyritys saa sijoittaa vastuuvelkaa kattavia varoja direktiivissä erikseen mainittuihin omaisuuslajeihin tai yksittäisiin kohteisiin. Jäsenval-

tioilla ei direktiivin mukaan ole oikeutta vaatia vakuutusyrityksiä tekemään sijoituksia tiettyihin varojen luokkiin.

Jäsenvaltioiden on annettava kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 ja saatettava ne voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1994. Direktiivissä on säännökset eräistä Saksan Liittotasavaltaa, Tanskan kuningaskuntaa, Espanjaa ja Portugalia koskevista siirtymäkauden järjestelyistä.

2) *Neuvoston direktiivi henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 79/267/ETY ja 90/619/ETY muuttamisesta (92/96/ETY), jäljempänä kolmas henkivakuutusdirektiivi*

Kolmas henkivakuutusdirektiivi on tarkoitettu sen soveltamisalaan kuuluvien vakuutusten ja yritysten osalta toteuttamaan ensivakuutuksen sisämarkkinat EY:ssä. Tavoitteen saavuttamiseksi direktiivi muuttaa henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettuun direktiiviin (79/267/ETY), jäljempänä ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi, perustuvaa henkivakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen sääntelyä, sellaisena kuin sääntely on voimassa henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä, sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta annetulla direktiivillä (90/619/ETY), jäljempänä toinen henkivakuutusdirektiivi, muutettuna.

Kolmannessa henkivakuutusdirektiivissä on vastaavan vahinkovakuutusdirektiivin tavoin omaksuttu yhden toimiluvan ja kotivaltion valvonnan periaatteet. Myös vakuutuskannan luovutusta, laadullista omistajakontrollia ja vastuuvelan katetta koskeva sääntely on lähes samansisältöinen.

Vakuutusyritys, joka on saanut toimiluvan yhdessä EU:n jäsenvaltiossa, on oikeutettu harjoittamaan toimiluvan mukaista henkivakuutusliikettä kaikissa unioniin kuuluvissa valtioissa. Henkivakuutusyritys voi perustaa muihin jäsenvaltioihin sivukonttorin tai tarjota niissä oma-aloitteisesti vakuutuksia ulkomaisesta toimipaikastaan käsin taikka harjoittaa

jäsenvaltioissa samanaikaisesti molempia tässä tarkoitettua liiketoiminnan muotoja.

Direktiivi kieltää jäsenvaltioita enää antamasta säännöksiä, joissa vaaditaan vakuutus- ehtojen sekä vakuutusmaksuja ja vastuuvakoa koskevien laskentaperusteiden ennalta hyväksymistä tai järjestelmällistä tiedoksi antamista. Tästä pääsäännöstä poiketen vakuutusyrityksen kotivaltioilla on kuitenkin oikeus sen todentamiseksi, että vakuutusmatemaattisia periaatteita koskevaa kansallista lainsäädäntöä noudatetaan, vaatia maksutaulustojen ja vakuutus- teknisen vastuuvakan laskemisessa käytettävien teknisten perusteiden järjestelmällistä tiedoksi antamista.

Kolmannessa henkivakuutusdirektiivissä lievennetään ensimmäiseen henkivakuutusdirektiiviin sisältyvää kieltoa, jonka mukaan mikään yritys ei saa harjoittaa jäsenvaltiossa samanaikaisesti sekä henki- että vahinkovakuutusliikettä. Kielto ei ole koskenut toimintaa jo harjoitettavia yrityksiä, joilla on erillinen johto kumpaakin liikettä varten. Ensimmäiseen henkivakuutusdirektiiviin tehdyn muutoksen jälkeen jäsenvaltiot voivat sen lisäksi, mitä jo aikaisemmin on ollut voimassa, poiketa erillisyysvaativuudesta myöntämällä yrityksille, joilla on toimilupa direktiivin mukaisen vakuutusliikkeen harjoittamiseen, luvan harjoittaa samanaikaisesti ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin liitteen luokissa 1 ja 2 tarkoitettuja tapaturma- ja sairausvakuutuksia koskevaa vakuutusliikettä. Yksinomaan mainittua vahinkovakuutusliikettä harjoittavalle yritykselle voidaan vastaavasti antaa toimilupa henkivakuutukseen.

Kolmannen henkivakuutusdirektiivin mukaan vakuutusyrityksen kotivaltion on vaadittava, että jokainen vakuutusyritys muodostaa riittävän vakuusteknisen vastuuvakan, joka kattaa yrityksen koko liiketoiminnan. Direktiivissä on yksityiskohtaiset säännökset periaatteista, joiden mukaisesti vakuusteknisen vastuuvakan suuruus henkivakuutuksessa määräytyy. Uutta vakuutusliikettä koskevien maksujen tulee direktiivin mukaan olla vakuutusmatemaattisiin oletuksiin perustuen sellaiset, että vakuutusyritykset pystyvät muodostamaan riittävän vakuusteknisen vastuuvakan.

Kolmannen henkivakuutusdirektiivin liitteiksi on otettu niin sanotut vastaavuussäännöt, joiden mukaan vakuutusyrityksen täytettävää sitoumusta koskeva valuutta määräytyy sekä säännöt vakuutuksenottajille ennen sopimuk-

sen tekemistä ja sopimusaikana annettavista tiedoista.

Jäsenvaltioiden on annettava kolmannen henkivakuutusdirektiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 ja saatettava ne voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1994. Direktiivissä on säännökset eräistä Espanjaa, Portugalia ja Kreikkaa koskevista siirtymäkauden järjestelyistä.

3) *Neuvoston direktiivi vakuutusyritysten tilinpäätöksistä ja konsernitilinpäätöksistä (91/674/ETY), jäljempänä vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivi*

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiivi sisältää poikkeuksia ja täydennyksiä perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla yhtiömuodoltaan tietyntaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä annettuun neljanteen neuvoston direktiiviin (78/660/ETY), jäljempänä neljäs yhtiöoikeudellinen direktiivi, ja perustamissopimuksen 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan nojalla konsolidoiduista tilinpäätöksistä annettuun seitsemänteen neuvoston direktiiviin (83/349/ETY), jäljempänä seitsemäs yhtiöoikeudellinen direktiivi. Näistä direktiiveistä, sellaisina kuin ne ovat muutettuina vuonna 1990 annetuilla direktiiveillä 90/604/ETY ja 90/605/ETY, neljäs yhtiöoikeudellinen direktiivi koskee yksittäisen yhtiön tilinpäätöksen laatimista, sisältöä ja julkistamista sekä tilintarkastusta. Seitsemäs yhtiöoikeudellinen direktiivi sääntelee vastaavia kysymyksiä konsernitilinpäätöksen osalta.

Vakuutusyritysten tilinpäätösdirektiiviä on noudatettava ensimmäisten vahinko- ja henkivakuutusdirektiivien soveltamisalaan kuuluvissa yrityksissä. Direktiivi koskee lisäksi jälleenvakuutusliikettä harjoittavia yrityksiä sekä tiettyin edellytyksin eräitä ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle jätettyjä yrityksiä. Direktiivin säännöksillä ei ole vaikutusta ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toimintaa Suomessa koskeviin säännöksiin, koska ETA-vakuutusyhtiöiden on tilinpäätöstä ja konsernitilinpäätöstä tehdessään noudatettava ainoastaan kotivaltionsa säännöksiä asiasta.

Suomen lakisääteistä tapaturmavakuutusta koskevan tulkintaerimielisyyden vuoksi EU ei hyväksynyt, että kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä sovellettaisiin Suomeen. ETA:n sekkomitean päätös tehtiin EU:n vaatimuksen mukaisesti.

Vähentääkseen ETA-sekakomitean päätöksen huomattavia haittavaikutuksia EFTA-valtiot hyväksyivät asiaa koskevan lausuman siitä, että niiden tarkoituksena on keskenään tehdä järjestelyt, jotka käytännössä merkitsevät sisämarkkinoiden toteutumista Suomen ja muiden EFTA-valtioiden välisissä suhteissa myös vahinkovakuutuksessa. Lausumassa Suomi ilmoitti lisäksi olevansa valmis vastavuoroisuuden pohjalta sopimaan samasta järjestelystä kunkin EU:n jäsenvaltion kanssa.

ETA:n sekakomitean päätöksen mukaisesti kolmannen henkivakuutusdirektiivin säännökset on saatettava voimaan Suomen lainsäädännössä. Lisäksi tämän esityksen lähtökohtana on, että myös kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin säännökset saatettaisiin voimaan Suomen ja muiden EFTA-sopimuksessa sopimuspuolina olevien EFTA-valtioiden välillä sekä Suomen ja niiden EU:n jäsenvaltioiden välillä, jotka soveltavat edellä mainitun direktiivin säännöksiä Suomeen. Tämä merkitsee sitä, että säädettäväksi ehdotettu uusi laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä koskisi kaikkia muita ulkomaisia vakuutusyhtiöitä kuin niitä ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä, jotka harjoittavat tai aikovat harjoittaa Suomessa vahinkovakuutusta ja joiden kotivaltio ei sovelle Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä. Viimeksi mainittuihin vakuutusyhtiöihin sovellettaisiin säädettäväksi ehdotetun uuden lain säännösten sijasta voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain vahinkovakuutusta harjoittavaa ulkomaista ETA-vakuutusyhtiötä koskevia säännöksiä.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain sopeuttaminen kohdassa 1 mainittuihin EY:n direktiiveihin. Sopeuttaminen vaatii useita muutoksia vakuutusliikkeen harjoittamista Suomessa koskeviin säännöksiin. Samassa yhteydessä on tarkoituksenmukaista tehdä näihin säännöksiin eräitä muitakin, kansallisesta tarpeesta johtuvia muutoksia.

2.2. Keskeiset ehdotukset

Suomen lainsäädännön sopeuttaminen 1 kohdassa mainittuihin EY:n direktiiveihin vaatii useita muutoksia sääntelyyn, joka koskee niitä ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä, jotka harjoittavat tai aikovat harjoittaa Suomessa henkivakuutusta ja niitä ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä, jotka harjoittavat tai aikovat harjoittaa Suomessa vahinkovakuutusta ja joiden kotivaltio soveltaa Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä. Näiden vakuutusyhtiöiden kiinteästä toimipaikasta eli edustustosta käsin tapahtuvaa toimintaa säännellään nykyisin ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa. Jos vakuutuspalveluja markkinoidaan ulkomailta edustustoa Suomeen perustamatta, toimintaa koskee laki vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta.

EY:n kolmansia vakuutusdirektiivejä vastaavien säännösten saattaminen voimaan Suomen lainsäädännössä vaatisi olennaisia muutoksia edellä mainittuun ulkomaisista vakuutusyhtiöistä koskevaan lakiin. Vakuutuspalvelujen vapaasta tarjontaa koskeva laki kävisi vähäisin poikkeuksin tarpeettomaksi. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että direktiiveihin sopeutetut ulkomaisia ETA-henkivakuutusyhtiöitä ja sellaisia ulkomaisia ETA-vahinkovakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltio soveltaa Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, sekä kolmannen maan vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset sisällytetään uuteen ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettavaan lakiin. Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain säännökset koskisivat tulevaisuudessa siten ainoastaan niitä ulkomaisia vakuutusyhtiöitä, jotka harjoittavat tai aikovat harjoittaa Suomessa vahinkovakuutusta ja joiden kotivaltio ei sovelle Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä.

Samalla ehdotetaan eräisiin muihin lakeihin tehtäviksi edellä mainituista lakien säätämistä ja muuttamisesta johtuvat muutokset.

Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

1 luku Yleisiä säännöksiä

Uusi laki koskisi tänne sijoittautuvien ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomen toiminnan lisäksi myös vakuutuspalvelujen vapaasta tar-

jontaa, jota ulkomaiset ETA-henkivakuutusyhtiöt sekä sellaiset ulkomaiset ETA-vahinkovakuutusyhtiöt, joiden kotivaltio soveltaa Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, harjoittavat Suomessa. Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin säännösten johdosta vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta voisi vastaisuudessa koskea myös lakisääteisten potilasvakuutusten sekä lääkevahinko- ja ydinvastuuvakuutusten myyntiä. Uuden lain soveltamisalaa koskevat säännökset olisivat asiasisällöltään muutoin samat kuin voimassa olevassa laissa. Lakiehdotukseen sisältyisi näin ollen edelleenkin muun muassa viittaussäännös, jonka mukaan ulkomaisen vakuutusyhtiön oikeudesta harjoittaa Suomessa lakisääteistä vakuutusliikettä on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Tämä merkitsisi, että ulkomainen vakuutusyhtiö ei voisi lain voimaantumisen jälkeenkään saada toimilupaa lakisääteisen tapaturma- tai eläkevakuutuksen harjoittamiseen.

Lukuun on otettu vähäisin poikkeuksin ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettuun lakiin ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettuun lakiin sisältyviä määritelmiä vastaavat säännökset. Ehdotetun uuden lain mukaan henkivakuutukseksi katsottaisiin kuitenkin, kuten vakuutusyhtiölakia koskevassa muutosehdotuksessakin, myös ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin mukaisiin vakuutusluokkiin 5—9 kuuluva toiminta. Muutosta aikaisempaan sääntelyyn merkitsisi myös se, että ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voisi markkinoida tuotteitaan samanaikaisesti sekä Suomen ulkopuolella sijaitsevasta toimipaikastaan että Suomessa toimivasta edustustaan käsin.

2 luku. Toiminnan aloittaminen ja lopettaminen

Lukuun on koottu ulkomaisia ETA-henkivakuutusyhtiöitä sekä niitä ulkomaisia ETA-vahinkovakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltio soveltaa Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, koskevat säännökset liiketoiminnan aloittamisesta ja lopettamisesta. Kolmansissa vakuutusdirektiiveissä omaksutusta yhden toimiluvan periaatteesta seuraa, että tällaisen ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön päätös perustaa Suomeen edustusto tai aloittaa maassa palvelujen tarjoamisen vapauteen perustuva toiminta vaatisi vain ilmoituksen tekemisen

yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle ja sen, että mainittu viranomainen lähettää saamansa kotivaltion lainsäädännön mukaiset tiedot edelleen sosiaali- ja terveysministeriölle täydennettynä antamallaan yhtiön vakavaraisuutta koskevalla todistuksella ja, kun kysymys on palvelujen vapaasta tarjonnasta, lisäksi selvityksellä niistä vakuutusluokista, joiden mukaista toimintaa yhtiö toimilupansa nojalla on oikeutettu harjoittamaan sekä riskeistä, joita aiottu toiminta tulisi koskemaan.

Ehdotuksen mukaan edustusto saisi aloittaa toimintansa, kun ETA-vakuutusyhtiö on saanut kotivaltionsa valvontaviranomaisen välityksellä tiedon niistä ministeriön ilmoittamista yleisen edun vaatimista ehdoista, joita on noudatettava harjoitettaessa Suomessa vakuutus toimintaa, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluttua siitä, kun yhtiö sai kotivaltionsa vakuutustarkastusviranomaiselta ilmoituksen tietojen edelleen lähettämisestä sosiaali- ja terveysministeriölle. Vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö saisi edellä esitetystä poiketen aloittaa heti, kun yhtiö on saanut tiedon mainittua tarjontaa koskevan aloittamisilmoituksen lähettämisestä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Lakiehdotuksen mukaan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön edustusto ei voisi jatkaa toimintaansa Suomessa eikä yhtiö harjoittaa maassa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa, jos yhtiölle sen kotivaltiossa myönnetty toimilupa on peruutettu. Mahdolliset tarkemmat määräykset siitä, miten toiminta Suomessa on lopetettava, antaisi ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö.

3 luku. Valvonta

Luku sisältää säännökset niiden ulkomaisten ETA-henkivakuutusyhtiöiden sekä ulkomaisten ETA-vahinkovakuutusyhtiöiden, joiden kotivaltio soveltaa Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, valvonnasta. Kolmansien vakuutusdirektiivien mukaisesti tällaisen ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön talouden valvonnasta myös Suomessa harjoitetun toiminnan osalta vastaisi yhtiön kotivaltion vakuutustarkastusviranomainen. Kotivaltion valvonnan periaatteesta, josta on otettu säännös lakiehdotukseen, seuraa, että sosiaali- ja terveysministe-

riöllä olisi oikeus valvoa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön toimintaa Suomessa vain siltä osin kuin valvonta ei kuuluisi yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle. Tässä tarkoitettu ministeriön valvonta käsittäisi esimerkiksi sen, että ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö noudattaa kuluttajansuojasta ja vakuutus sopimussuhteista Suomessa voimassa olevia säännöksiä sekä hyvää vakuutustapaa.

Valvontaansa varten sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi lakiehdotuksen mukaan oikeus saada tarpeellisia tietoja ETA-vakuutusyhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa.

Ehdotus sisältää säännökset myös niistä hallinnollista pakkokeinoista, joita ministeriö voisi käyttää vakuutusyhtiötä vastaan, jos yhtiö ei noudattaisi lakia tai ministeriön antamia määräyksiä tai jos se käyttäisi hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa muutoin ilmenisi väärinkäytöksiä. Jos huomautusta, kehoitusta tai kieltoa ei noudatettaisi, asiasta olisi pääsäännön mukaan ilmoitettava ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion valvontaviranomaiselle. Sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi lakiehdotuksen mukaan poikkeuksellisesti oikeus ryhtyä yhtiön kotivaltion viranomaisen ohella toimenpiteisiin ulkomaista vakuutusyhtiötä vastaan, esimerkiksi asettamalla uhkasakon antamansa kehoituksen tai kiellon tehosteeksi, jos ulkomaisen valvontaviranomaisen toimenpiteet osoittautuivat riittämättömiksi ja yhtiö jatkaisi virheellistä menettelyään. Jos ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön toiminta vaarantaisi vakuutetut edut, toimenpiteisiin olisi mahdollista ryhtyä noudattamatta lakiehdotuksen mukaista tavalisissa tapauksissa noudatettavaa menettelyä ja ilmoittamatta asiasta etukäteen yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

4 luku. Toiminnan aloittaminen

Lain 4—8 lukujen säännökset tulisivat sovellettaviksi vain sellaiseen ulkomaiseen vakuutusyhtiöön, jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen (kolmannen maan vakuutusyhtiö). Koska kolmansien vakuutusdirektiivien säännökset yhdestä toimiluvasta ja kotivaltion valvonnasta eivät koske kolmansien maiden vakuutusyhtiöitä, niitä koskeva nykyinen sää-

tely on lakiehdotuksessa eräin poikkeuksen säilytetty ennallaan.

Lakiehdotuksen mukaan kolmannen maan vakuutusyhtiöllä tulisi vastaisuudessaakin olla toimilupa voidakseen harjoittaa vakuutustoimintaa Suomessa. Yhdenmukaisesti sen kanssa, mitä kotimaisten vakuutusyhtiöiden osalta on ehdotettu hallituksen esityksessä suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja vakuutuksenvälittäjiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta (HE 330/1994 vp), toimiluvan myöntäminen siirtyisi valtioneuvostolta sosiaali- ja terveysministeriölle. Muutos ei aiheudu EY:n vakuutusdirektiiveistä vaan vastaa lupajärjestelmien uudistamiseksi keskus- ja aluehallinnossa asetettuja tavoitteita.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön olisi, kuten nykyisenkin lain mukaan, perustettava Suomen edustusto täällä harjoitettavaa vakuutusliikettä varten. Edustustoa johtaisi sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä pääasiamies.

Lakiehdotuksen mukaan toimiluvan myöntämisen ehdot poikkeaisivat eräiltä osin nykyisestä sääntelystä. Uuteen lakiin ei enää otettaisi säännöstä, jonka mukaan toimilupa voidaan evätä, jos suomalaiselle vakuutusyhtiölle ei annettaisi vastaavaa toimilupaa ulkomaisen vakuutusyhtiön kotimaassa. Muutosta voidaan perustella sillä, ettei vastavuoroisuusperiaatteen soveltaminen toimilupa-asioissa vastaa tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATT-sopimus) tavoitteita. Muutosta nykyiseen sääntelyyn merkitsisi myös se, että kolmannen maan vakuutusyhtiö voisi ehdotuksen mukaan saada luvan harjoittaa kaikkien ensimmäisissä vahinko- ja henkivakuutusdirektiiveissä mainittujen vakuutusluokkien mukaista vakuutusliikettä riippumatta siitä, onko sillä kotimaassaan mahdollisuus harjoittaa vastaavaa toimintaa. Ehdotuksen mukaan toimilupaa ei enää voitaisi hakijan pyynnöstä rajoittaa koskemaan osaa Suomen valtion alueesta. Tarpeettomana voidaan pitää myös ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain säännöstä mahdollisuudesta antaa toimilupa määräajaksi.

Toimiluvan myöntämisen ehdot muuttuisivat myös siten, että vakuutustoiminnan terveen kehityksen vaarantumisesta toimiluvan epämiselidellytyksenä luovuttaisiin. Tämän sijasta kolmannen maan vakuutusyhtiölle olisi ehdotuksen mukaan myönnettävä toimilupa, jos aiotusta vakuutusliikkeestä saadun selvityksen perusteella voitaisiin arvioida vakuutusyhtiön

noudattavan tulevassa toiminnassaan terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita. Uusi säännös merkitsisi toimiluvan myöntämisessä käytetyn harkintaoikeuden kaventamista jonkin verran nykyisestä. Säännös vastaisi vakuutusyhtiölain muutosehdotukseen sisältyvää perustettavia kotimaisia vakuutusyhtiöitä koskevaa säännöstä.

Toimilupa myönnettäisiin edelleenkin vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Hakijan pyynnöstä toimilupa voitaisiin, kuten nykyäänkin, rajoittaa koskemaan tiettyä vakuutusluokan osaa.

5 luku. Pääasiamies

Luku sisältää säännökset kolmannen maan vakuutusyhtiön toimintaa Suomessa johtavan pääasiamiehen tehtävistä, häntä koskevista vaatimuksista, pääasiamiehen hyväksymistä koskevasta hakemuksesta, pääasiamiehen sijaisesta ja väliaikaisesta pääasiamiehestä. Ehdotetut säännökset vastaavat sisällöltään sääntelyä voimassa olevassa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa.

6 luku. Pääomavaatimukset

Luku sisältää pääasiassa säännöksiä kolmansien maiden vakuutusyhtiöitä koskevista pääomavaatimuksista.

Vastuuvelan, vastuuvelan katteen, laskuperusteiden ja vakuutusmatemaatikon tehtävien osalta ehdotukseen otetut viittaukset vakuutusyhtiölakiin, sellaisena kuin se tulisi olemaan erillisenä annettuun suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja vakuutuksenvälittäjiä koskevan lainsäädännön muuttamisesta annettuun hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen mukaisesti muutettuna, merkitsisivät kotimaisia ja kolmansien maiden vakuutusyhtiöitä koskevan sääntelyn yhdenmukaistumista. Ehdotuksen lähtökohtana vastuuvelkaa ja vakuutuksia koskevien laskuperusteiden osalta ovat olleet tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat. Kolmansien vakuutusdirektiivien mukaan olisi sinänsä ollut mahdollista edelleenkin velvoittaa kolmannen maan vakuutusyhtiö hankkimaan ennakkoavustus vastuuvelkaa ja vakuutuksia koskeville laskuperusteille.

Luvun muut säännökset ovat samansisältöiset kuin voimassa olevassa laissa.

7 luku. Valvonta

Kolmansissa vahinko- ja henkivakuutusdirektiiveissä omaksuttu kotivaltion valvonnan periaate ei koske kolmansien maiden vakuutusyhtiöitä. Lukuun sisältyvät valvontasäännökset vastaavat tämän vuoksi pääosin nykyistä sääntelyä.

Toimiluvan rajoittaminen ja peruuttaminen ehdotetaan säänneltäväksi samalla tavoin kuin kotimaisten yhtiöiden osalta. Uudet säännökset, jotka eivät aiheudu direktiiveistä, varmistaisivat menettelyn yhdenmukaisuuden siitä riippumatta, onko kysymyksessä kotimainen vai ko luvussa tarkoitettu ulkomainen vakuutusyhtiö. Ehdotuksen mukaan myös säännökset siitä, milloin sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus ottaa haltuunsa kolmannen maan vakuutusyhtiön varoja, saatettaisiin vastamaan kotimaisia yhtiöitä koskevaa sääntelyä. Tämänkin muutoksen osalta, joka sekään ei aiheudu direktiiveistä, tavoitteena on edellä mainittu menettelyn yhdenmukaisuus.

8 luku. Toiminnan lopettaminen

Ehdotetut toiminnan lopettamista koskevat säännökset ovat, lukuun ottamatta säännöstä etuoikeudesta luetteloituna katteena olevaan omaisuuteen, samansisältöiset kuin nykyisessä laissa. Luetteloidun katteen osalta nykyistä sääntelyä ehdotetaan selvennettäväksi siten, että vakuutuksenottajilla ja muilla vakuutussopimuksesta johtuvien saamisoikeuksien haltijoilla olisi siihen yhteisesti samanlainen etuoikeus. Kysymyksessä oleva etuoikeus syntyisi kuitenkin vasta, kun kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa Suomessa on peruutettu tai muuten lakannut.

9 luku. Vakuutusliikkeen harjoittaminen Suomessa

Lakiehdotuksen tähän lukuun sekä 10 ja 11 lukuun on koottu säännöksiä, jotka tulevat eräin poikkeuksin sovellettaviksi kaikkiin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin. Esillä olevaan lukuun sisältyvät säännökset muun muassa kolmannen maan vakuutusyhtiön sallitusta omistuksesta muun elinkeinoalan yrityksissä sekä henki- ja vahinkovakuutusliikkeen erillisyyttä koskevasta vaatimuksesta.

Ulkomaisen vakuutusyhtiön oikeudesta omistaa osake-enemmistö tai enemmistö kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä suomalaisessa osakeyhtiössä, joka harjoittaa muuta elinkeinoa kuin vakuutusliikettä, tai vastaava määräämisvalta muussa suomalaisessa vieraan elinkeinoalan yhteisössä on annettu uusia säännöksiä muutettaessa nykyistä lakia vuonna 1993 (484/93). Tätä sääntelyä ehdotetaan nyt eräiltä osin muutettavaksi siten, että omistusta vastaisuudessa rajoitettaisiin samalla tavalla kuin vakuutusyhtiölain muuttamista koskevassa lakiehdotuksessa. Uudet omistusrajoitukset koskisivat kuitenkin vain kolmansien maiden vakuutusyhtiöitä, joilla suomalaisten yhtiöiden tavoin olisi mahdollisuus omistaa Suomessa muun muassa julkisen valvonnan alaisia luotto- tai rahoituslaitoksia taikka rahastoyhtiöitä. Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön oikeutta sijoittaa varojaan Suomessa toimiviin muun elinkeinoalan yhteisöihin uusi sääntely ei sitä vastoin koskisi.

Vakuutusyhtiölakia koskevan muutosehdotuksen mukaan henki- ja vahinkovakuutusliikkeen erillisyysvaatimusta lievennettäisiin siten, että henkivakuutusyhtiö saisi myöntää vahinkovakuutusluokissa 1 ja 2 tarkoitettuja tapaturma- ja sairausvakuutuksia ja harjoittaa näitä vakuutuksia koskevaa jälleenvakuutusliikettä. Vahinkovakuutusyhtiö, joka harjoittaa vain edellä mainittujen vahinkovakuutusluokkien mukaista ensivakuutusliikettä ja sen jälleenvakuutusta, voisi vastaavasti harjoittaa myös henkivakuutusta ja sen jälleenvakuutusta. Erillisyysvaatimuksesta tehtyjä poikkeuksia tulisi soveltaa tasapuolisesti kaikkiin Suomen vakuutusmarkkinoilla toimiviin yhtiöihin. Tämän vuoksi ehdotetaan, että henki- ja vahinkovakuutusliikkeen erillisyydestä olisi myös ulkomaisten vakuutusyhtiöiden osalta voimassa samanlaiset säännökset kuin ne, jotka ehdotetulla tavalla muutettuina koskisivat kotimaisia vakuutusyhtiöitä.

Sellainen ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, jolla kotivaltionsa antaman toimiluvan mukaan on oikeus harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutusliikettä, saisi kolmannen henkivakuutusdirektiivin mukaisesti myös Suomessa harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutusliikettä. Kolmannen maan vakuutusyhtiö, joka kotivaltiossaan on saanut luvan harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutusta, saisi sitä vastoin harjoittaa Suomessa vain vahinkovakuutusliikettä.

10 luku. Vakuutuskannan luovuttaminen

Luku sisältää säännökset tapauksista, joissa ulkomainen vakuutusyhtiö luovuttaa Suomessa syntyneen vakuutuskantansa tai osan siitä suomalaiselle tai toiselle Suomessa toimivalle ulkomaiselle vakuutusyhtiölle.

Vakuutuskannan luovutukseen olisi nykyisen lain tavoin pääsääntöisesti saatava sosiaali- ja terveysministeriön suostumus. Epäämisperusteista, joiden osalta nykyisessä laissa vain viitataan vakuutusyhtiölakiin, ehdotukseen on otettu nimenomaiset, voimassa olevaa sääntelyä vastaavat säännökset. Tapauksissa, joissa luovuttavana yhtiönä on ulkomainen ETA-henkivakuutusyhtiö tai sellainen ulkomainen ETA-vahinkovakuutusyhtiö, jonka kotivaltio soveltaa Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, ja vastaanottavana yhtiönä suomalainen vakuutusyhtiö tai toinen edellä mainittu ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, lopullisen suostumuksen kannanluovutukseen antaisi kuitenkin luovuttavan yhtiön kotivaltion vakuutustarkastusviranomaisen. Luovutukseen olisi tällöinkin ehdotuksessa mainituissa tapauksissa, kuten esimerkiksi silloin, kun vahinkovakuutuksella katettu riski sijaitsee Suomessa, saatava sosiaali- ja terveysministeriön suostumus.

Lakiehdotuksen mukaan ministeriön olisi lisäksi annettava lausunto vastaanottavan yhtiön toimintapääoman riittävydestä, kun kysymyksessä on suomalainen vakuutusyhtiö.

Niiden ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden, jotka harjoittavat Suomessa vahinkovakuutusta ja joiden kotivaltio ei sovelta Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä, vakuutuskannan luovutuksista säädettäisiin edelleen ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa.

11 luku. Erinäiset säännökset

Lukuun on koottu säännöksiä, jotka luonteensa huomioon ottaen eivät sovellu mihinkään aikaisempaan lukuun. Useimmat säännöksistä ovat vähäisiä, ehdotetuista muista muutoksista aiheutuvien tarkennuksien samansisältöiset kuin nykyisessä ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa. Merkittävämmän muuttuisi salassapitovelvollisuutta koskeva säännöstö, joka ehdote-

taan yhdenmukaistettavaksi vakuutusyhtiöläkettä koskevaan muutosehdotukseen tältä osin sisältyvien säännösten kanssa.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Vakuutuspalvelujen yhtenäismarkkinoiden muodostuminen Euroopan talousalueelle ja kolmansien direktiivien kotivaltion valvonnan periaatteen tehokas toteuttaminen edellyttävät ETA-valtioiden vakuutusvalvontaviranomaisten entistä tiiviimpää yhteistyötä. Yhteistyön lisääntyminen kasvattaa vakuutustarkastuksen työmäärää.

Muutoinkin kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin periaatteiden toteuttaminen Suomen vakuutuslainsäädännössä lisää vakuutustarkastuksen tehtäviä niin, että valvontahenkilökunta on lisättävä. Henkilötarvetta tulee erityisesti lisäämään siirtyminen vakavaraisuuden valvonnassa etukäteiskontrollista lisää valvontahenkilöstöä vaativiin tarkastuksiin ja muuhun jälkikäteiskontrolliin, kun vakuutuksen perusteiden vahvistamismenettelystä luovutaan. Yksityisvakuutuksen osalta valvontaan liittyvät kustannukset peritään kuitenkin vakuutustarkastusmaksuina asianomaisilta vakuutuslaitoksilta, joten valtiolle ei aiheudu lisäkustannuksia.

3.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden valvontaa tai ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettavan lain soveltamista varten ei ehdoteta perustettavaksi uusia viranomaisia eikä toimielimiä. Vakuutustoimintaa Suomessa valvoisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriö, jolle kuitenkin siirrettäisiin valtioneuvostolta kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvasta päättäminen. Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön talouden valvonta kuuluisi yleensä yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

4. Asian valmistelu

4.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 31 päivä-

nä maaliskuuta 1993 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää muun muassa, mitä muutoksia on tehtävä vakuutusyhtiölakiin ja siihen liittyviin lakeihin vakuutusyhtiölainsäädännön sopeuttamiseksi Euroopan yhteisöissä, nytemmin Euroopan unionissa, vuonna 1992 annettuihin kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin ja kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin kuitenkin siten, että henki- ja eläkevakuutustoimintaa, vakuutusteknisiä perusteita, vastuuvuorun katetta ja toimintapääomaa koskevat muutostarpeet tuli selvittää ministeriön 16 päivänä maaliskuuta 1993 asettamassa toisessa työryhmässä. Nyt annettu esitys perustuu työryhmän tekemiin ehdotuksiin.

4.2. Lausunnot

Työryhmän ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevasta ehdotuksesta (työryhmämuistio 1994:7) pyydettiin lausunto oikeusministeriöltä, kauppa- ja teollisuusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Akavalta, Eläketurvakeskukselta, Esiintyvien taiteilijoiden eläkekassalta, Keskuskauppakamarilta, Kuluttajien vakuutustoimistolta, LEL-Työeläkekassalta, Liiketyöntajien Keskusliitto LTK:lta, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselta, Merimieseläkekassalta, Suomen Ammattiliiton Keskusjärjestö SAK:lta, Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto STTK:lta, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, Tapaturmavakuutuslaitosten Liitolta, Työeläkelaitosten Liitolta sekä Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitolta.

Sisäasiainministeriö, valtiovarainministeriö ja Suomen Teknisten Toimihenkilöjärjestöjen Keskusliitto STTK eivät antaneet muistiosta lausuntoa.

Esityksessä on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon annetuissa lausunnoissa esitetyt näkökohdat.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

5.1. Riippuvuus muista esityksistä

Vakuutusyhtiölakiin, työntekijäin eläkelakiin (395/61), tapaturmavakuutuslakiin (608/48), liikennevakuutuslakiin (279/59), potilasmahinkolakiin (585/86) ja vakuutusyhdistyslakiin

(1250/87) ETA-sopimuksen niin sanottuun ensimmäiseen lisäpakettiin kuuluvien vakuutus-alaa koskevien direktiivien johdosta tehtävistä muutoksista on annettu tai annetaan erilliset hallituksen esitykset.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen eduskunnalle suomalaisia vakuutusyhtiöitä ja vakuutusyhtiöitä koskevan lainsäädännön muuttamisesta ja hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi arvonnäköverolain muuttamisesta (HE 283/1994 vp).

lainsäädännön sopeuttamiseksi niihin Euroopan unionin vakuutusta koskeviin direktiiveihin, jotka on ETA:n sekakomitean päätöksellä n:o 7/94 otettu osaksi ETA-sopimusta. Suomen liittyessä Euroopan unioniin voidaan nyt annettavan lainsäädännön nojalla soveltaa kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä kokonaisuudessaan Suomen ja EU:n jäsenvaltioiden sekä muiden ETA-valtioiden kesken ja siten Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen Suomelle asettamat vaatimukset.

5.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Esitys annetaan pääosin Suomen vakuutus-

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä

Yleistä. Kolmanteen vahinkovakuutusdirektiiviin ja kolmanteen henkivakuutusdirektiiviin sisältyvä yhden toimiluvan ja kotivaltion valvonnan periaate merkitsee sitä, että ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden toimintaa Suomessa koskevat säännökset on kokonaan muutettava. Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden toimintaa säännellään ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa, kun yhtiö toimii Suomessa edustustosta käsin, ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa, kun yhtiö markkinoi palveluitaan ulkomailta käsin perustamatta Suomeen kiinteää toimipaikkaa. Kolmansien direktiivien periaatteiden toteuttaminen Suomen lainsäädännössä johtaa siihen, että vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettuun lakiin sisältyvät säännökset muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta jäävät koskemaan vain niitä vahinkovakuutusta harjoittavia ETA-vakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltio ei sovelle Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä. Koska myös ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettuun lakiin on tehtävä niin olennaisia muutoksia, ettei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa niitä lain muutoksena, myös-

kin tämän lain ehdotetaan jäävän koskemaan ainoastaan edellä mainittuja ETA-vakuutusyhtiöitä. Molempia lakeja korvaamaan ehdotetaan säädettäväksi uusi laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä, joka koskee sekä ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä että kolmannen maan vakuutusyhtiöitä. Kolmannen maan vakuutusyhtiön toimintaa Suomessa koskevat säännökset ehdotetaan säilytettäväksi pääosin ennallaan, koska kolmannelle vahinkovakuutusdirektiivillä ja kolmannelle henkivakuutusdirektiivillä ei muuteta näitä vakuutusyhtiöitä koskevia ensimmäisiin direktiiveihin sisältyviä säännöksiä.

Uusi laki jakaantuu neljään osaan. Ensimmäinen osaan sisältyvät lain soveltamisala ja laissa käytetyt määritelmät, toiseen osaan vain ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset, kolmanteen osaan vain kolmansien maiden vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset ja neljänteen osaan Suomessa toimivia ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskevat yhteiset säännökset.

I OSA. SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMIÄ

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 ja 3 momentti

vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 1 §:n 1 ja 2 momentin säännöksiä, sellaisena kuin 1 § on muutettuna 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetulla lailla (484/93).

Pykälän 2 momentin säännös vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 5 §:n 2 momentin viimeistä virkettä. Sen mukaan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden oikeudesta harjoittaa Suomessa lakisääteistä vakuutusta säädettäisiin näitä vakuutuslajeja koskevassa erityislainsäädännössä.

Ensimmäistä vahinkovakuutusdirektiiviä ei direktiivin 2 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan sovelleta lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvaan vakuutukseen. Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 2 artiklassa puolestaan todetaan, että direktiivin soveltamisala on sama kuin ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin. Tämä merkitsee, että suomalaisten vakuutusyhtiöiden harjoittama lakisääteinen tapaturmavakuutus jää lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvana vakuutuksena vahinkovakuutusdirektiivien soveltamisalan ulkopuolelle.

Lakisääteinen sosiaalivakuutus kuuluu EU:n henkivakuutusta koskevien direktiivien soveltamisalaan, jos kyseessä on yksityisten vakuutusyhtiöiden omalla vastuullaan hoitama toiminta. Kolmannen henkivakuutusdirektiivin 2 artiklan mukaan direktiivin soveltamisala on sama kuin ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin, joten ETA-sopimuksen liitteeseen IX Suomen osalta lisätty poikkeus, jonka mukaan ensimmäistä henkivakuutusdirektiiviä ei sovelleta Suomen lakisääteiseen eläkevakuutukseen, jolla tarkoitetaan työntekijäin eläkelaissa ja muussa siihen liittyvässä Suomen lainsäädännössä säädettyä eläkevakuutusyhteisöjen harjoittamaa eläkevakuutustoimintaa, jää edelleen voimaan.

Tästä seuraa, että lakisääteistä eläkevakuutus- ja tapaturmavakuutusliikettä saa ETA-sopimuksen solmimisesta huolimatta edelleenkin harjoittaa ainoastaan Suomessa toimiluvan saanut kotimainen vakuutusyhtiö. Lakisääteisten eläke- ja tapaturmavakuutusten myynti muista Euroopan talousalueeseen kuuluvista maista käsin ei siis olisi mahdollista.

2 §. Määritelmät. Pykälässä määritellään eräitä laissa käytettäviä termejä, jotka vastaavat voimassa olevassa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa lais-

sa ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa käytettyjä määritelmiä.

Voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 3 momentin ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain 3 §:n 2 momentin mukaan henkivakuutuksella tarkoitetaan ensimmäisessä henkivakuutusdirektiivissä lueteltuihin vakuutusluokkiin 1—4 kuuluvaa toimintaa. Kolmansin direktiiveihin sisältyvän yhden toimiluvan periaatteen mukaan ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi kotivaltiossaan saamansa toimiluvan perusteella harjoittaa ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin liitteessä mainittujen vakuutusluokkien mukaista toimintaa myös muissa Euroopan talousalueeseen kuuluvissa valtioissa joko sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella. Tämän johdosta henkivakuutuksen määritelmää ehdotetaan 2 §:n 1 momentin 5 kohdassa muutettavaksi siten, että henkivakuutukseksi katsotaan kaikkiin ensimmäisessä henkivakuutusdirektiivissä lueteltuihin vakuutusluokkiin, myös henkivakuutusluokkiin 5—9 kuuluva toiminta.

Henkivakuutusluokka 5 käsittää niin sanotun tonttiintoininnan harjoittamisen eli henkilöyhteisliittymien perustamisen maksujen keräämiseksi jäseniltä yhteisen pääoman muodostamiseksi ja kertyneiden varojen suorittamiseksi joko eloonjääneille jäsenille tai kuolleiden jäsenten edunsaajille. Vakuutusyhtiön kannalta tällaiseen tuotteeseen ei sisälly riskielementtiä. Tonttiintointia harjoitetaan esimerkiksi Ranskassa henkivakuutusliikkeen osana.

Henkivakuutusluokka 6 käsittää vakuutusteknisiin laskelmiin perustuvat kertyneen pääoman takaisinmaksua tarkoittavat sopimukset, joilla vakuutusyhtiö ottaa vastuulleen tietyn ajan kestäviä ja tietyn määräisiä sitoumuksia sovittua kertamaksua tai etukäteen sovittuja jatkuvia maksuja vastaan. Myös tästä toiminnasta puuttuu vakuutuksellinen riskielementti. Tällaista niin sanottua kapitalisaatiosopimustoimintaa harjoitetaan kuitenkin etenkin Ranskassa varsin laajamittaisesti henkivakuutusliikkeen harjoittamisen kanssa.

Henkivakuutusluokka 7 käsittää eläkekassojen, eläkesäätiöiden ja muiden ryhmäeläkerahastojen varojen ja sijoitustoiminnan hoitamisen. Tällaiseen toimintaan voisi liittyä myös sitovien lupausten antaminen henkivakuutusyhtiön hoidossa olevien pääomien säilymisestä tai tietyistä vähimmäiskorosta näille pääomille.

Henkivakuutusluokka 8 käsittää eräitä lähinnä Ranskassa käytössä olevia erityisen tyyppisiä ryhmähenki- ja ryhmäeläkevakuutuksia.

Henkivakuutusluokkaan 9 kuuluvat sosiaalivakuutuslainsäädäntöön perustuvat henki- ja eläkevakuutukset, joita koskevaa liikettä yhtiö harjoittaa omalla vastuullaan.

Pykälän 1 momentin 7 alakohdan kotivaltion käsite vastaa vakuutusyhtiölain 2 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua kotipaikan määritelmää. Tämä määritelmä perustuu ETA-sopimuksen 34 artiklaan ja on yhdenmukainen muussa yhteisöjä koskevassa lainsäädännössä käytetyn määritelmän kanssa.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 3 momentin viimeistä virkettä.

3 §. *Soveltamisalan ulkopuolelle jäävä toiminta.* Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 1 §:n 3 momenttia.

Sen mukaan lakia ei voimassa olevan lain mukaisesti sovellettaisi jälleenvakuutukseen, vakuutuksenvälitystoimintaan eikä EY:n rinnakkaisvakuutusdirektiivissä tarkoitettuun rinnakkaisvakuutustoimintaan osallistumiseen, ellei vakuutusyhtiö toimisi johtavana vakuutusenantajana. Se, mitä pidettäisiin tässä momentissa tarkoitettuna rinnakkaisvakuutustoimintana, määriteltäisiin tarkemmin yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston direktiivissä (78/473/ETY). Pykälän 1 momentista ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi viittaus vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettuun lakiin. Täten lain soveltamisala poikkeaisi voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain soveltamisalasta siten, että edustuston kautta Suomessa harjoitettua vakuutustoimintaa koskevien säännösten lisäksi lakiin sisältyisivät myös säännökset ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden täällä harjoittamasta vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta.

ETA:n sekakomitean päätöksen N:o 7/94 ja siihen liitettyjen lausumien johdosta pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että asetuksella voitaisiin säätää, ettei lain säännöksiä sovellettaisi niiden ETA-vakuutusyhtiöiden, joiden kotivaltiot eivät soveltaisi suomalaisiin vahinkovakuutusyhtiöihin kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin periaatteita, Suomessa harjoittamaan va-

hinkovakuutusliikkeeseen. Kuten Suomi lausumassaan ilmoitti, lähtökohtana olisi, että kolmannen direktiivin säännöksiä sovellettaisiin vastavuoroisuuden pohjalta kaikkien sitä haluavien valtioiden kanssa. Täten 2 momentissa säädetty rajoitus koskisi pelkästään niitä ETA-vakuutusyhtiöitä, joiden kotivaltio ei olisi halukas vastavuoroisuuden pohjalta soveltamaan Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä. Lakiin otettavan voimaantulosäännöksen mukaan näihin yhtiöihin sovellettaisiin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain sekä vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain säännöksiä.

Suomen liittyessä Euroopan unioniin, tässä momentissa tarkoitettua asetusta ei annettaisi. Tällöin tätä lakia sovellettaisiin kaikkiin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 37 artiklalla kumotaan toisen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artiklan 2 kohta, jossa säädetään, ettei palvelujen vapaata tarjontaa koskevia säännöksiä sovelleta ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutuksen. Tämän johdosta ehdotetaan, ettei lakiin otettaisi vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain 2 §:ään sisältyvää säännöstä, jonka mukaan lakisääteisen potilasvakuutuksen ja ydinvastuu- ja lääkevahinkovakuutuksen myynti muista Euroopan talousalueeseen kuuluvista maista käsin ei ole sallittua.

4 §. *Edustusto ja pääasiamies.* Edustuston määritelmä vastaa voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 2 §:n 2 ja 3 momentin ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain 4 §:n 2 ja 3 kohdan säännöstä.

Pääasiamies on määritelty samoin kuin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 8 §:ssä. Sen tarkistaminen, onko ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Suomen edustustolla kolmansien direktiivien vaatimukset täyttävä pääasiamies, kuuluisi kuitenkin yhtiön kotivaltion vakuutus-tarkastuksesta vastaavan viranomaisen eikä sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan.

5 §. *Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta.* Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain 3 §:n 1 momenttia. Käsite "vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta" määritellään vahinkovakuutusten osalta toisen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artiklan 1 kohdassa, jossa edelleen viitataan direktiivin 2 artiklan d kohtaan. Nämä artikkelit

jäävät kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin voimaantulon jälkeenkin voimaan. Henkivakuutuspalvelujen vapaa tarjonta määritellään kolmannen henkivakuutusdirektiivin 1 artiklan f alakohdassa ja toisen henkivakuutusdirektiivin 2 artiklan e alakohdassa.

Pykälän 2 momentti perustuu kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 1 artiklan e alakohtaan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 1 artiklan f alakohtaan. Kyseessä on palvelujen vapaa tarjonta, jos vakuutuksia markkinoidaan Suomessa muusta kuin Suomessa sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta käsin.

Voimassa olevan vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain 9 §, jossa rajoitetaan sellaisen ETA-vakuutusyhtiön, jolla on Suomessa edustusto, oikeutta harjoittaa täällä samanaikaisesti vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa, perustuu kolmansilla direktiiveillä kumottaviin toisen direktiivin säännöksiin. Artiklan kumoaminen merkitsee, että ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi markkinoida kaikkia tuotteitaan samanaikaisesti sekä Suomen ulkopuolella sijaitsevasta toimipaikastaan että Suomessa sijaitsevasta edustustosta käsin.

6 §. *Suomessa sijaitseva riski.* Pykälä vastaa sisällöltään vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain 5 §:ää. Pykälässä määritellään toisen vahinkovakuutusdirektiivin 2 artiklan d alakohdan mukaisesti, mitä 5 §:n 1 momentin 1 alakohdassa mainitulla Suomessa sijaitsevalla riskillä tarkoitetaan. Pykälää sovelletaan siis vain vahinkovakuutukseen. Henkivakuutuksen osalta vastaava määrittely sisältyy 5 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohtaan.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettula kulkuneuvolla tarkoitetaan moottoriajoneuvoja, moottoriveneitä, kaupparenkulkuun käytettäviä aluksia ja ilma-aluksia, jotka on rekisteröity Suomen viranomaisen pitämään asianomaiseen rekisteriin.

II OSA. ULKOMAISIA ETA-VAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

2 luku. Toiminnan aloittaminen ja lopettaminen

7 §. *Edustuston perustamisilmoitus.* Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin mukaisesta yhden toimiluvan periaatteesta seuraa, että saatuaan

jostain Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta luvan harjoittaa vakuutustoimintaa vakuutusyhtiö ei enää vastaisuudessa aikoesaan harjoittaa vastaavaa toimintaa jossakin toisessa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa tarvitse erillistä toimilupaa tämän valtion viranomaiselta. Vakuutustoiminnan harjoittaminen sijoittautumisoikeuden nojalla toisessa jäsenvaltiossa edellyttää kuitenkin kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 32 artiklan mukaan ilmoituksen tekemistä vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle. Tämän mukaisesti pykälän 1 momentissa todettaisiin, että sijoittautumisoikeuden perusteella Suomessa harjoitetun vakuutusliikkeen aloittamisen edellytyksenä olisi, että ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ilmoittaisi asiasta kotivaltionsa vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle ja että viranomainen lähettäisi saamansa tiedot edelleen sosiaali- ja terveysministeriölle.

Pykälän 1 momentin mukaan vakuutusliikkeen harjoittamisena sijoittautumisoikeuden nojalla tarkoitettaisiin kiinteän toimipaikan perustamista Suomeen. Vakuutusyhtiön Suomessa sijaitsevaa toimipaikkaa kutsuttaisiin tässä laissa edustustoksi. Tytäryhtiön perustamista Suomeen tai sen hankkimista Suomesta ei sen sijaan pidettäisi vakuutusliikkeen harjoittamisena sijoittautumisoikeuden nojalla, koska kyseessä on tällöin erillinen oikeushenkilö eikä vakuutusyhtiön edustusto.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös sosiaali- ja terveysministeriön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta saamaan ilmoitukseen liitettävistä tiedoista. Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 32 artiklassa luetellaan, mitä tietoja kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen tulee vaatia vakuutusyhtiöltä. Koska näistä tiedoista siis on säänneltävä kunkin ulkomaisen ETA-valtion lainsäädännössä, on momenttiin otettu vain yleisluontoinen lausuma, jonka mukaan ilmoituksessa on oltava riittävät tiedot perustettavaksi aiotun edustuston liiketoiminnasta, hallinnosta ja pääasiamiehestä. Liiketoimintaan liittyviä tietoja olisivat esimerkiksi tiedot siitä, minkä vakuutusluokkien mukaista toimintaa yhtiö aikoo Suomessa harjoittaa ja tiedot vakuutusyhtiön toimintasuunnitelmasta. Pääasiamiehen osalta ilmoitukseen olisi liitettävä esimerkiksi selvitys siitä, että tällä on

oikeus edustaa yhtiötä kaikissa yhtiön toiminnasta Suomessa johtuvissa oikeussuhteissa.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 32 artiklassa todetaan, että kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen, joka valvoo yhtiön vakavaraisuutta, on ennen tietojen lähettämistä varmistettava, että vakuutusyhtiöllä on ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin 16 ja 17 artiklan tai ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 19 ja 20 artiklan mukaisesti laskettu riittävä vähimmäissolvenssimarginaali (minimum solvency margin). Tämän johdosta pykälän 2 momentissa säädetäisiin, että selvityksenä tästä tarkastuksesta sosiaali- ja terveysministeriölle lähetettäisiin asiasta todistus.

8 §. *Sosiaali- ja terveysministeriön vastaus.* Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 32 artiklan mukaan sen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen, johon edustusto on tarkoitus perustaa, on kahden kuukauden kuluessa saatuaan vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta tiedon edustuston perustamisesta, ilmoitettava kotivaltion viranomaiselle ne mahdolliset ehdot, joita yleisen edun vuoksi on noudatettava harjoitettaessa vakuutustoimintaa siinä valtiossa. Tämän sisältöinen säännös sisältyy 8 §:ään. Kolmansissa direktiiveissä ei kuitenkaan selvitetä tarkemmin, millaisia nämä ehdot voivat olla. Ehtojen olisi kuitenkin oltava kaikkien samantyyppistä toimintaa harjoittavien yhtiöiden osalta samanlaisia.

Kolmansien direktiivien tultua voimaan sosiaali- ja terveysministeriöllä ei siis enää olisi oikeutta kieltää ulkomaista ETA-vakuutusyhtiötä aloittamasta vakuutustoimintaa Suomessa.

9 §. *Edustuston toiminnan aloittaminen.* Pykälässä säädetäisiin siitä, milloin perustettava edustusto voisi aloittaa toimintansa. Edustusto voi aloittaa toimintansa, kun vakuutusyhtiö on kotivaltionsa valvontaviranomaisen välityksellä saanut edustuston sijaintivaltion viranomaiselta tiedon 8 §:ssä tarkoitetuista yleisistä ehdoista. Tämän mukaisesti edustusto voisi aloittaa toimintansa, kun se olisi saanut kotivaltionsa vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta tiedon sosiaali- ja terveysministeriön vastauksesta. Jollei tietoa mahdollista ehdoista olisi saatu kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen ilmoitti vakuutusyhtiölle 7 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen lähettämisestä

sosiaali- ja terveysministeriölle, voi edustusto aloittaa tästä huolimatta toimintansa sanotun määräajan kuluttua.

10 §. *Vapaan tarjonnan aloittamisilmoitus.* Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 34 artiklassa säädetään siitä, että ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on ilmoitettava asiasta kotivaltionsa vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle, jos se aikoo harjoittaa vakuutustoimintaa toisessa jäsenvaltiossa palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella. Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 35 artiklassa puolestaan säädetään kotivaltion ja sen valtion, jossa palveluita aiotaan tarjota, välisestä menettelystä vakuutusyhtiön ilmoituksen johdosta. Näiden säännösten mukaisesti ehdotetaan pykälän 1 momentissa säädetäväksi, että vakuutusyhtiö voi harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Suomessa vain, jos sosiaali- ja terveysministeriö saa asiasta ilmoituksen vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta.

Pykälän 2 momentissa säädetään niistä liitteistä, jotka ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen on kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 35 artiklan mukaan liitettävä vakuutusyhtiön ilmoitukseen vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittamisesta. Liitteeksi liitettäisiin todistus siitä, että vakuutusyhtiöllä on, ottaen huomioon suunniteltu toiminta, ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin 16 ja 17 artiklan tai ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 19 ja 20 artiklan mukaisesti laskettu riittävä vähimmäissolvenssimarginaali (minimum solvency margin) sekä selvitykset siitä, minkä vakuutusluokkien mukaista toimintaa vakuutusyhtiö voi toimilupansa mukaan harjoittaa ja minkä vakuutusluokkien mukaista toimintaa yhtiö aikoo Suomessa harjoittaa.

11 §. *Vapaan tarjonnan aloittaminen.* Pykälässä ehdotetaan kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 35 artiklan säännösten mukaisesti säädetäväksi siitä määräajasta, jossa vakuutusyhtiö voisi aloittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan. Pykälän mukaan vapaa tarjonta voitaisiin aloittaa heti sen jälkeen, kun vakuutusyhtiö on saanut kotivaltionsa vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta tiedon siitä, että viranomainen on lähettänyt vapaan tarjon-

nan aloittamista koskevat tiedot sosiaali- ja terveysministeriölle. Täten sosiaali- ja terveysministeriö ei voisi enää mitenkään puuttua vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittamiseen Suomessa.

12 §. *Tietojen muutokset.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi menettelytavasta, jota noudatettaisiin silloin, kun 7 tai 10 §:ssä tarkoitettuihin ilmoituksiin sisältyvissä tiedoissa tapahtuu muutoksia. Säännös vastaa kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 32 ja 36 artiklan säännöksiä. Tällöin noudatetaan soveltuvin osin 8 ja 9 §:ssä tai vastaavasti 11 §:ssä säädettyä menettelyä.

Pykälän 2 momentin mukaan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on lisäksi ilmoitettava edustuston perustamisilmoitukseen sisältyvien tietojen muutoksista suoraan sosiaali- ja terveysministeriölle vähintään kuukautta ennen aiotun muutoksen tekemistä. Edustusto ei kuitenkaan voisi aloittaa toimintaansa ennen kuin tietojen muutoksen osalta olisi menetelty 1 momentissa säädetyllä tavalla.

13 §. *Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset.* Ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle ei enää tämän lain voimaantulon jälkeen myönnettäisi Suomessa erillistä toimilupaa, vaan se voisi toimia täällä kotivaltiostaan saamansa toimiluvan perusteella. Tämän vuoksi on tarpeen varautua tilanteeseen, jossa yhtiön kotivaltion toimilupa peruutetaan. On selvää, ettei yhtiö voisi tämän jälkeen jatkaa toimintaansa myöskään Suomessa esimerkiksi antamalla uusia vakuutuksia. Pykälän mukaan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön olisi tässä tilanteessa ilmoitettava asiasta viipymättä sosiaali- ja terveysministeriölle.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 14 artiklassa ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 13 artiklassa säädetään, että toimiluvan tultua peruutetuksi tai rautessa kotijäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava asiasta muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille ja ne toteuttavat asianmukaiset toimenpiteet, joilla estetään yrityksiä aloittamasta uutta toimintaa niiden alueella joko sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella. Viranomaisten on yhdessä toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet vakuutettujen etujen turvaamiseksi. Koska aloiteoikeus toimiluvan peruuntuessa direktiivien mukaan kuuluu siis yhtiön kotivaltion viranomaiselle ja sosiaali- ja terveysminis-

terion on sovittava sen kanssa niistä toimenpiteistä, joihin toimiluvan peruuttamisen johdosta ryhdytään, ehdotetaan pykälään otettavaksi ainoastaan yleisluontoinen säännös siitä, että ministeriö voisi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten yhtiön toiminta Suomessa olisi tällöin lopetettava. Yhtiön kotivaltion viranomaisen velvollisuuksista tällaisessa tilanteessa säädetään sen kotivaltion lainsäädännössä.

3 luku. Valvonta

14 §. *Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta.* Kolmansien direktiivien omaksumasta kotivaltion valvonnan periaatteesta seuraa, että sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus valvoa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön toimintaa Suomessa vain siltä osin kuin valvonta ei kuulu yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle. Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön talouden valvonta, jolla kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 9 artiklan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 8 artiklan mukaan tarkoitetaan erityisesti vakuutusyrityksen koko liiketoiminnan vakavaraisuuden, vakuutusteknisen vastuuvuolen ja sitä kattavien varojen muodostamisen tarkastamista kotijäsenvaltiossa säädettyjen määräysten tai noudatetun käytännön mukaisesti sekä niiden teknisten resurssien valvontaa, jotka yrityksellä on käytössään matka-apuvakuutukseen liittyvien avustustoimien suorittamiseen, kuuluu yksinomaan vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavien viranomaisten toimivaltaan. Tätä koskeva säännös ehdotetaan otettavaksi 14 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, että muilta kuin 1 momentissa säädetyiltä osin ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Suomen toiminnan valvonta kuuluisi edelleen sosiaali- ja terveysministeriölle. Täten ministeriön toimivaltaan kuuluisi yhdessä sen viranomaisen kanssa, jonka toimivaltaan asian valvonta erityisesti kuuluu, esimerkiksi sen seuraaminen, että vakuutusyhtiö Suomen toiminnassaan noudattaa vakuutuksenantajan ja vakuutuksenottajan välisiä suhteita sääntelevän lainsäädännön, kuten kuluttajansuojalain (38/78) ja vakuutusopimuslain (132/33) säännöksiä sekä hyvää vakuutustapaa.

Kun kyse sen sijaan olisi taloudelliseen valvontaan kuuluvista asioista, ministeriö voisi

ainoastaan ilmoittaa havainnoistaan kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle, jonka tehtävänä olisi selvittää, onko asiassa syytä ryhtyä jatkotoimenpiteisiin.

15 §. *Kotivaltion viranomaisen toimivalta Suomessa.* Koska vastuu vakuutusyhtiön talouden valvonnasta olisi yksinomaan yhtiön kotivaltion valvontaviranomaisella, on pykälän 1 momenttiin kirjoitettu kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 10 artiklan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 9 artiklan mukainen säännös siitä, että ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalla viranomaisella on oikeus milloin tahansa tarkastaa myös vakuutusyhtiön Suomessa olevan edustuston toimintaa. Tarkastuksesta olisi ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle. Tarkastuksen voisivat suorittaa joko valvontaviranomaisen omat virkamiehet tai sen tähän tehtävään valtuuttamat edustajat. Sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi oikeus osallistua Suomessa tapahtuvaan tarkastukseen.

Pykälän 2 momentti perustuu kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 13 artiklaan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 12 artiklaan, joiden mukaan kunkin jäsenvaltion on säänneltävä mahdollisuudesta puuttua sen alueella sijaitsevien vakuutusyhtiön varojen vallintaan yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen pyynnöstä. Pykälän 2 momentin mukaan yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen voisi esittää tällaisen pyynnön, kun se katsoisi, että vakuutusyhtiö ei täyttäisi kotivaltion vakuutusyhtiön vakuutustekniselle vastuuvälille tai vakavaraisuudelle asettamia vaatimuksia.

16 §. *Sosiaali- ja terveysministeriön oikeus saada tietoja ja tarkastusoikeus.* Siltä osin kuin ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle, sillä olisi edelleen pykälän 1 momentin mukaan oikeus saada yhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa tätä valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä säilyisi pykälän 2 momentin mukaan myös oikeus tarkastaa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Suomen edustuston liikettä ja muuta toimintaa, myöskin suorittamalla tarkastuksia edustuston tiloissa.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 40 artiklan mukaisesti pykälän 3 momentissa säädettäisiin ministeriön oikeudesta ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja.

17 §. *Pakkokeinot.* Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 40 artiklassa säädetään menettelystä, jota on sovellettava, jos ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei noudata siinä valtiossa, jossa sillä on edustusto tai jossa se harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa, sovellettavia säännöksiä. Nämä direktiivin säännökset sisältyisivät 17 §:ään, jossa olisi säännökset niistä hallinnollisista pakkokeinoista, joita ministeriö voisi käyttää vakuutusyhtiötä vastaan, jos yhtiö ei noudattaisi lakia tai ministeriön antamia määräyksiä, jos yhtiö käyttäisi hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa muutoin olisi ilmennyt väärinkäytöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan ministeriö voisi ensi vaiheessa antaa yhtiölle huomautuksen. Ministeriö voisi myös kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta virheellistä menettelyä.

Jos ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei noudattaisi sosiaali- ja terveysministeriön antamaa kehotusta tai kieltä, ministeriön olisi pykälän 2 momentin mukaan normaalitapauksessa ilmoitettava asiasta yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle, jonka tehtävänä olisi sen jälkeen ryhtyä tarpeelliseksi katsomiinsa toimenpiteisiin asiassa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tilanteista, jolloin sosiaali- ja terveysministeriö voisi yhtiön kotivaltion viranomaisen ohella ryhtyä toimenpiteisiin ulkomaista vakuutusyhtiötä vastaan. Edellytyksenä tälle olisi, että ministeriö katsoisi, että yhtiön kotivaltion viranomaisen toimenpiteet eivät olisi riittävän tehokkaita lopettamaan yhtiön harjoittamaa virheellistä menettelyä. Tällöin ministeriöllä olisi oikeus asettaa uhkasakko antamansa kehotuksen tai kiellon tehostamiseksi, ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta tai kieltää yhtiötä antamasta Suomessa uusia vakuutuksia, kunnes asia on korjattu. Uhkasakon tuomitsisi voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain mukaisesti maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus. Ministeriön tulisi kuitenkin ennen 3 momentissa tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä ilmoittaa asiasta yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin sosiaali- ja terveysministeriön oikeudesta kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henki-

vakuutusdirektiivin 40 artiklassa tarkoitetussa hätätapauksessa ryhtyä 3 momentissa mainittuihin toimenpiteisiin noudattamatta 1 ja 2 momentissa säädettyä menettelyä tai ilmoittamatta asiasta etukäteen vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle. Momentin mukaan hätätapauksena pidettäisiin tilannetta, jossa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön toiminta vaarantaa vakuutetut edut.

III OSA. KOLMANNEN MAAN VAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

4 luku. Toiminnan aloittaminen

18 §. *Oikeus harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa.* Kolmannet direktiivit eivät juurikaan muuta ensimmäisten direktiivien kolmannen maan vakuutusyhtiöitä koskevia säännöksiä. Ulkomaisia ETA-vakuutusyhtiöitä koskevat yhden toimiluvan ja kotivaltion valvonnan periaatteet eivät kolmansien direktiivien mukaan koske kolmannen maan vakuutusyhtiöitä. Täten kolmannen maan vakuutusyhtiö tarvitsi pykälän 1 momentin mukaan edelleen toimiluvan voidakseen harjoittaa ensivakuutusliikettä Suomessa.

Yhteneväisesti kotimaisia vakuutusyhtiöitä koskevan vakuutusyhtiölain vastaavan säännöksen kanssa voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 2 §:n 1 momentin mukaista säännöstä ehdotetaan muutettavaksi kuitenkin siten, että toimiluvan myöntäisi valtioneuvoston sijasta sosiaali- ja terveysministeriö. Tämä muutos ei johdu vakuutusta koskevista direktiiveistä, vaan perustuu lähinnä 17 päivänä kesäkuuta 1993 tehtyyn valtioneuvoston periaatepäätökseen toimenpiteistä keskushallinnon ja aluehallinnon uudistamiseksi, jonka mukaan hallinnollisia lupajärjestelmiä on karsittava ja kevennettävä. Yhteiskunnallisesti tai taloudellisesti merkittävät luvat on käsiteltävä ministeriöissä ja vain erityisestä syystä valtioneuvostossa. Ei myöskään ole perustetta sille, että vakuutusyhtiöiden toimiluvista päätettäisiin korkeammalla taholla kuin esimerkiksi luottolaitosten toimiluvista.

Kuten ennenkin, kolmannen maan vakuutusyhtiön olisi pykälän 2 momentin mukaan perustettava Suomeen edustusto täällä tapahtu-

vaa liiketoimintaa varten. Edustustoa johtaisi sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä pääasiamies.

19 §. *Toimilupa.* Pykälän 1 momentti vastaisi soveltuvin osin kotimaisia vakuutusyhtiötä koskevaa vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 §:n 1 momentin muutosehdotusta. Koska EY:n direktiivit eivät sisällä säännöksiä toimiluvan myöntämisperusteista kolmannen maan vakuutusyhtiön osalta, jää näiden säännösten sisällöstä päättäminen kansallisen lainsäädännön varaan. Ei kuitenkaan ole perusteita sille, että kolmannen maan vakuutusyhtiöt asetettaisiin tältä osin eri asemaan kotimaisiin vakuutusyhtiöihin nähden.

Lakiin ei ehdoteta otettavaksi voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 5 §:n 1 momentin vastavuoroisuusperiaatteen mukaista säännöstä, jonka mukaan toimilupa voitaisiin evätä, jos suomalaiselle vakuutusyhtiölle ei annettaisi vastaavaa toimilupaa ulkomaisen vakuutusyhtiön kotimaassa. Tätä säännöstä voidaan pitää GATT-sopimuksen tavoitteiden vastaisena, eikä sen säilyttämistä siten enää nykyisin voida pitää tarpeellisena.

Kolmannen maan vakuutusyhtiölle olisi 1 momentin mukaan myönnettävä toimilupa, jos aiotusta vakuutusliikkeestä saadun selvityksen perusteella voitaisiin arvioida vakuutusyhtiön noudattavan tulevassa toiminnassaan terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita.

Pykälässä ehdotetaan siis luovuttavan vakuutustoiminnan terveen kehityksen vaarantumisesta toimiluvan epäämisedellytyksenä. Tämä merkitsisi toimiluvan myöntämisessä käytetyn harkintaoikeuden kaventamista jonkin verran nykyisestä. Toimilupa olisi myönnettävä, jos kolmannen maan vakuutusyhtiön asiantuntemuksen ja voimavarojen voitaisiin katsoa olevan riittäviä luotettavan ja vakavaraisuusvaatimukset täyttävän vakuutustoiminnan harjoittamiseen Suomessa. Harkinnassa ei sen sijaan voitaisi enää arvioida kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen toiminnan vaikutusta täällä harjoitettavan vakuutustoiminnan kehitykseen ja muihin alalla toimiviin koti- ja ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin.

Nykyisen käytännön mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö ei voisi toimilupaa myöntäessään harjoittaa tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Ministeriö ei voisi siis evätä toimilupahakemusta sillä perusteella, että ministeriön käsityksen mukaan markkinoilla jo on riittävä

määrä vakuutusyhtiöitä tai että kolmannen maan vakuutusyhtiön sijoittautuminen Suomeen vaikeuttaisi muiden täällä toimivien vakuutusyhtiöiden kilpailuasemaa. Koska ministeriön päätökseen toimiluvan epäämisestä ei sisältyisi tarkoituksenmukaisuusharkintaa, hakijalla olisi aina oikeus valittaa epäavasta päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin myös säännös, jonka mukaan toimilupa voitaisiin evätä, jollei edustuston pääasiamies täyttäisi tälle lain 24 §:ssä asetettuja vaatimuksia. Säännös vastaisi vakuutusyhtiölain 2 luvun 5 §:n 1 momentin säännösehdoista, jonka mukaan vakuutusyhtiön toimilupa voitaisiin evätä, jos vakuutusyhtiön aiottu johto ei täyttäisi sille vakuutusyhtiölain 7 luvussa asetettuja pätevyysvaatimuksia.

Pykälän 2 momentissa voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 5 §:n 2 momenttia vastavaa säännöstä toimiluvan sisällöstä ehdotetaan monelta osin muutettavaksi. Ensinnäkin säännös, jonka mukaan toimilupa voi koskea enintään sen laajuista vakuutusliikettä, jota yhtiö laillisesti harjoittaa kotimaassaan, ehdotetaan kumottavaksi, koska yhtiön kotivaltion lainsäädäntö voi estää myös sellaisen vakuutusliikkeen harjoittamisen, jota direktiivien mukaan pidetään Euroopan talousalueella sallittuna. Täten kolmannen maan vakuutusyhtiö voisi saada toimiluvan kaikkien ensimmäisessä vahinko- tai henkivakuutusdirektiivissä mainittujen vakuutusluokkien mukaisen toiminnan harjoittamiseen siitä riippumatta, voisiko se harjoittaa sitä laillisesti kotivaltiossaan.

Toiseksi säännöstä ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei toimilupaa enää voitaisi rajoittaa koskemaan osaa Suomen valtion alueesta edes hakijan pyynnöstä. Käytännössä täten rajoitetuja toimilupia ei ole haettu.

Kuten ennenkin, toimilupa annettaisiin vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin ja sitä voitaisiin vain hakijan pyynnöstä rajoittaa koskemaan vakuutusluokan osaa.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 5 §:n 3 momenttia vastaavaa säännöstä muutettavaksi siten, että mahdollisuus myöntää määräaikainen toimilupa ehdotetaan tarpeettomana poistettavaksi. Käytännössä tällaisia toimilupia ei ole myönnetty. Lisäksi vakuutustoiminta on perusluonteeltaan pitkäaikaiseksi tarkoitettua liiketoi-

mintaa, joten tarvetta myöntää toimilupa määräaikaisena ei voida katsoa olevan. Entisen säännöksen asemesta ehdotetaan 3 momentissa yhdenmukaisesti vakuutusyhtiölain vastaavan säännöksen kanssa säädettäväksi, että kolmannen maan vakuutusyhtiön on haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä toimiluvan laajentamista, jos yhtiö aikoo laajentaa toimintaansa sellaisiin vakuutusluokkiin tai luokkaryhmiin, joita voimassa olevassa toimiluvassa ei ole mainittu.

20 §. *Toimilupahakemukseen liitettävät asiakirjat.* Pykälä vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 6 §:n säännöstä. Pykälän 1 momentin 2 alakohtaa ja 3 momenttia on muutettu vastaamaan 19 §:n sisältöä. Lisäksi pykälästä ehdotetaan poistettavaksi viittaus sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymiin perusteisiin, sillä etukäteen tapahtuva perusteiden vahvistaminen ehdotetaan kolmansien direktiivien myötä poistettavaksi sekä koti- että ulkomaisten yhtiöiden osalta.

Pykälän 1 momentin 3 alakohtaa ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että vakuutusyhtiön tulisi esittää yhtiön kotimaan vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen ilmoitus vain siitä, onko yhtiöön viimeisen kolmen vuoden aikana kohdistettu vakaviksi katsottavia pakkokeinoja. Vakavana pakkokeinona pidettäisiin esimerkiksi yhtiötä koskevaa kieltoa antaa uusia vakuutuksia. Tämä merkitsisi, ettei viranomaisen selvitystä yhtiöön kohdistettujen lievempien pakkokeinojen, kuten huomautusten, käyttämisestä enää tarvittaisi.

21 §. *Valitusoikeus.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 7 a §:ää. Koska toimiluvan ehdotuksen mukaan myöntäisi jatkossa sosiaali- ja terveysministeriö, on viittaukset valtioneuvostoon kuitenkin korvattu viittauksilla sosiaali- ja terveysministeriöön.

22 §. *Toiminnan aloittaminen.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 17 §:n 2 momentin säännöstä.

5 luku. Pääasiamies

23—27 §. *Pääasiamiehen tehtävät. Pääasiamiehelle asetetut vaatimukset. Pääasiamiehen hyväksymistä koskeva hakemus. Pääasiamiehen*

sijainen. Väliaikainen pääasiamies. Pykälät vastaavat sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 8—12 §:ää.

6 luku. Vakavaraisuus ja toiminnan harjoittaminen

Kolmannen maan vakuutusyhtiölle asetettavat pääomavaatimukset vastaavat voimassa olevassa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa tällaiselle yhtiölle asetettuja pääomavaatimuksia.

28 §. *Edustuston toimintapääoma.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 13 §:ää.

29 §. *Vakuus.* Pykälän 1—3 ja 5 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 13 a §:ää ja pykälän 4 momentti 16 §:n 1 momenttia.

30 §. *Edustuston toimintapääoma.* Pykälä vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 13 b §:ää. Pykälän 1 momentti on kuitenkin muotoiltu uudelleen vastaamaan vakuutusyhtiölain muutosehdotuksen vastaavaa säännöstä. Sisältöä on selvennetty siten, että myös toimintapääomaa vähentävät velat ja niihin verrattavat sitoumukset on arvioitava sosiaali- ja terveysministeriön määrittämien periaatteiden mukaisesti. Tarkoituksena on, että myös velat ja sitoumukset, joita ei ole kirjattu taseeseen, on vähennettävä, jos niiden suoritusvelvollisuutta on pidettävä ilmeisenä. Esimerkkinä tällaisesta on yhtiön oman henkilökunnan eläkkeistä aiheutuva kattamaton eläkevastuu.

31 §. *Edustuston vakavaraisuuden järjestäminen.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 13 c §:ää.

32 §. *Lupa poiketa pääomavaatimuksista.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 13 d §:ää.

33 §. *Vastuuvelka.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 14 §:n 1 momenttia siten, että pykälään on lisätty

viittaus vakuutusyhtiölain pykälään, jossa vastuuelan laskemisesta säädetään.

Kolmannen henkivakuutusdirektiivin säännöksistä johtuen vakuutusyhtiölain muutosehdotuksessa ehdotetaan luovuttavan vastuuelan laskentaperusteiden etukäteen tapahtuvasta vahvistamisesta kotimaisten vakuutusyhtiöiden osalta. Vaikkeivät kolmannet direktiivit suoraan velvoita tekemään samoin myös kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden osalta, ei perusteiden vahvistamisen menettelyn säilyttämistä vain näiden vakuutusyhtiöiden osalta ole pidettävä tarkoituksen mukaisena. Tämän vuoksi voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 14 §:n 2 momentin mukaista säännöstä vastuuelan laskuperusteiden vahvistamisesta ei ehdoteta otettavaksi tähän lakiin.

34 §. *Vastuuvelan kate.* Myös vastuuelan katetta koskevat säännökset ehdotetaan yhdenmukaistettaviksi kotimaisia vakuutusyhtiöitä koskevien säännösten kanssa. Tämän vuoksi pykälän 1 momentissa viitataan vakuutusyhtiölain vastuuelan katetta koskeviin säännöksiin, jotka vakuutusyhtiölain muutosehdotuksessa puolestaan yhdenmukaistetaan kolmannen vahinko- ja henkivakuutusdirektiivin vastuuelan katetta koskevien säännösten kanssa.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 15 §:n 2 ja 3 momenttia.

35 §. *Laskuperusteet.* Kolmas vahinkovakuutusdirektiivi ja kolmas henkivakuutusdirektiivi velvoittavat jäsenvaltioita luopumaan vakuutuksiin liittyvien laskuperusteiden, kuten esimerkiksi vastuuelan ja vakuutusmaksujen laskuperusteiden ennakko hyväksymisestä. Tästä johtuen vakuutusyhtiölain muutosehdotuksessa säännökset laskuperusteiden ennakkoon tapahtuvasta vahvistamisesta ehdotetaan kumottaviksi. Koska ei ole pidettävä tarkoituksen mukaisena säilyttää perusteiden vahvistamisen menettelyä vain kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden osalta, ehdotetaan siitä luovuttavan samanaikaisesti kun siitä luovutaan kotimaisten vakuutusyhtiöiden osalta.

Vakuutusyhtiölakiin jää kuitenkin tehtyjen muutosten jälkeenkin säännöksiä vastuuelan ja henkivakuutuksen laskuperusteista ja niiden laadinnassa noudatettavista periaatteista. Tästä johtuen myös ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettavaan lakiin ehdotetaan otettavaksi voimassa olevan ulko-

maisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 18 §:n mukainen säännös, jonka mukaan kolmannen maan vakuutusyhtiön on sovellettava vakuutusyhtiölain laskuperusteita koskevia säännöksiä.

36 §. *Sijoitussidonnainen vakuutus.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 18 a §:ää.

37 §. *Vakuutusmatemaatikko.* Pykälä vastaa osin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 19 §:ä. Kolmannen maan vakuutusyhtiön vakuutusmatemaatikkoa koskisivat samat säännökset kuin kotimaisten vakuutusyhtiöiden vakuutusmatemaatikkoa. Vakuutusyhtiölain muutosehdotuksen mukaan vakuutusmatemaatikon tehtävistä säädettäisiin asetuksella, jonka perusteella vakuutusmatemaatikon vastuu ja tehtävät laajenisivat nykyisestä. Matemaatikon kelpoisuusehdot määräisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriö.

7 luku. Valvonta

38 §. *Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden valvonta.* Kolmansien direktiivien kotivaltion valvonnan periaate ei koske kolmannen maan vakuutusyhtiöitä. Täten niiden Suomen toiminnan valvonta kuuluisi edelleen sosiaali- ja terveysministeriölle. Säännös vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 4 §:n 3 momenttia.

39 §. *Ministeriölle toimitettavat selvitykset.* Pykälässä on yhdistetty voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 22 §:n 1 ja 3 momentin kolmannen maan vakuutusyhtiöitä koskevat säännökset.

40 §. *Edustuston tilinpäätös.* Pykälän vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 22 §:n 2 momenttia. Pykälään on lisätty vakuutusyhtiölain muutosehdotuksen 10 luvun 1 §:n 2 momenttia vastaava säännös siitä, että tilinpäätös käsittää tuloslaskelman ja taseen ohella myös niiden liitteet ja toimintakertomuksen.

41 §. *Pääasiamiehen toimittamat selvitykset.* Pykälä vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 23 §:ää. Pykälän 1

momentin 3 alakohtaa on kuitenkin muutettu voimassa olevaan lakiin verrattuna siten, että annetun huomautuksen sijasta pääasiamiehen on toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle tieto yhtiöön kohdistetuista pakkokeinoista, kuten esimerkiksi maksettaviksi tuomituista uhkasakoista, kiellosta antaa uusia vakuutuksia tai kiellosta luovuttaa tai pantata yhtiön omaisuutta.

42 §. *Pääasiamiehelle asetettava uhkasakko.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 24 §:ää.

43 §. *Toiminnan tarkastus.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 25 §:ää.

44 §. *Pakkokeinot.* Pykälä on kirjoitettu siten, että se vastaa vakuutusyhtiölain muutos ehdotukseen sisältyvää 14 luvun 5 §:n säännöstä kotimaisiin vakuutusyhtiöihin kohdistettavista pakkokeinoista. Ministeriön mahdollisuudet puuttua kolmannen maan vakuutusyhtiön toimintaan eivät käytännössä kuitenkaan muuttuisi siitä, mitä voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 26 §:ssä säädetään. Erona entiseen on se, ettei pykälässä nyt erikseen mainittaisi esimerkkejä tilanteista, joissa ministeriö voi pakkokeinoja käyttää, vaan todettaisiin ainoastaan, että pakkokeinojen käyttö on mahdollista aina, kun yhtiö ei noudata lakia, toimilupaansa, yhtiöjärjestystään tai ministeriön antamia määräyksiä. Ministeriö voisi käyttää pakkokeinoja myös silloin kun yhtiö menettelee hyvän vakuutustavan vastaisesti tai yhtiön toiminnassa muutoin ilmenee väärinkäytöksiä.

Ensi vaiheessa ministeriö voi antaa asiassa yhtiölle huomautuksen. Ministeriö voi myös kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta virheellistä menettelyä.

Voimassa olevasta laista pykälä eroaa myös siten, että niiden toimintatapojen joukosta, joiden johdosta ministeriö voi käyttää pakkokeinoja, on poistettu vakuutusta varten vahvistettujen perusteiden noudattamatta jättäminen. Tämä johtuu siitä, että perustevahvistuksesta ehdotetaan luovuttavan myös kolmannen maan vakuutusyhtiön osalta.

Pykälän 2 ja 3 momentti vastaavat sisällöltään voimassa olevan lain 26 §:n 4 momenttia sekä osin myös 2 momenttia, kuitenkin siten,

että toimiluvan rajoittamista tai peruuttamista koskevat säännökset on siirretty omaan pykälään.

45 §. *Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen.* Lakiin ehdotetaan otettaviksi kotimaisia vakuutusyhtiöitä koskevia säännöksiä vastaavat säännökset siitä, milloin sosiaali- ja terveysministeriö voi peruuttaa kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvan. Muutos ei johdu direktiiveistä, vaan sen tarkoituksena on varmistaa, että koti- ja ulkomaisia vakuutusyhtiöitä kohdellaan tältä osin samalla tavalla.

Toimiluvan rajoittaminen ja peruuttaminen on voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 17 §:n 3 momentin voinut tapahtua ensinnäkin silloin, kun yhtiö ei ole aloittanut toimintaansa 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä tai kun yhtiö on lopettanut toimintansa vähintään kuuden kuukauden ajaksi toimiluvan myöntämisen jälkeen. Toimilupaa on myös voitu 26 §:n 2 momentin nojalla rajoittaa tai se on voitu peruuttaa, jos yhtiö ei ole noudattanut sosiaali- ja terveysministeriön 26 §:n 1 momentin nojalla antamaa kehotusta tai kieltoa ja velvoitteiden laiminlyönti on ollut törkeä. Toimiluvan rajoittaminen ja peruuttaminen on ollut mahdollista 26 §:n 3 momentin nojalla myös silloin, kun niissä olosuhteissa, joissa lupa on myönnetty, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei sitä enää annettaisi tai jos yhtiön toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty.

Edellä mainittujen perusteiden lisäksi toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen voisi lakiehdotuksen 45 §:n mukaan tapahtua yhtiön omasta aloitteesta niin, että yhtiö ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoittamisesta.

Toimiluvan rajoittamista ja peruuttamista siinä tapauksessa, että yhtiö lopettaa määrääjäksi toimintansa, on rajoitettu koskemaan vain niitä tapauksia, joissa toiminta lopetetaan yli kuuden kuukauden ajaksi, kun tämä mahdollisuus on voimassa olevan lain aikana koskenut tapauksia, jolloin toiminta on lopetettu vähintään kuudeksi kuukaudeksi.

Toimilupa voitaisiin 45 §:n mukaan puuttua myös silloin, kun yhtiö ei ole pystynyt määrääjässä suorittamaan 46 §:ssä säädettyssä taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmassa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä. Voimassa olevan lain aikana mainitut teot ovat voineet johtaa toimiluvan rajoittamiseen tai peruuttamiseen

sitä kautta, että suunnitelmissa esitettyjen toimenpiteiden suorittamatta jättäminen on katsottu törkeäksi velvoitteiden laiminlyönniksi.

46 §. *Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 26 b §:ä ja 26 c §:n 1 momenttia.

47 §. *Oikeus varojen haltuunottoon.* Lakiin ehdotetaan otettaviksi kotimaisia vakuutusyhtiöitä koskevia säännöksiä vastaavat säännökset siitä, milloin sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus ottaa haltuunsa kolmannen maan vakuutusyhtiön varoja. Muutos ei johdu direktiiveistä, vaan sen tarkoituksena on varmistaa, että koti- ja ulkomaisia vakuutusyhtiöitä kohdellaan tältä osin samalla tavalla.

Säännös vastaa osin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 26 c §:n 2 momenttia ja 27 §:ää.

Ehdotetun säännöksen mukaan haltuunotto ja luovutus- tai panttauskielto voitaisiin toteuttaa ensinnäkin silloin, kun kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu tai yhtiön vastuuvelan kate ei täytä sille asetettuja vaatimuksia. Vastaavasti voitaisiin menetellä, kun yhtiön 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen toimintapääoma olisi pienempi kuin tämän pykälän mukainen takuumäärä. Voimassa olevaan lakiin verrattuna uutta olisi, että edellä mainitut toimenpiteet voitaisiin toteuttaa myös silloin, kun yhtiön toimintapääoma ei enää täytä sen vähimmäismäärälle 30 §:n 2 tai 3 momentissa asetettuja vaatimuksia. Tällöin ministeriöllä on oltava aihetta olettaa, että yhtiön taloudellinen asema edelleen huonontuu. Jos ministeriö katsoo yhtiön olevan joutumassa tällaiseen tilaan, ministeriöllä olisi myös oikeus ryhtyä edellä tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin. Lisäksi ministeriöllä olisi voimassa olevan lain 27 §:n 2 momentin mukainen oikeus varojen haltuunottoon tai luovutus- tai panttauskiellon antamiseen, kun vakuutusyhtiö ei olisi noudattanut ministeriön tämän lain nojalla antamaa kehoitus täydentää edustuston peruspääomaa vastaavia varoja tai asettamaansa vakuutta.

8 luku. Toiminnan lopettaminen

48 §. *Hakemus toimiluvan peruuttamiseksi.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan

ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 29 §:ää.

49 §. *Selvitysmiesten asettaminen.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 30 §:ää.

50 §. *Selvitysmenettelyä koskeva kertomus.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 31 §:n 1 momenttia.

51 §. *Vakuuden palautus.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 31 §:n 2 momenttia.

52 §. *Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 32 §:ää.

53 §. *Etuoikeus luetteloituna katteena olevaan omaisuuteen.* Pykälä vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 16 §:n 2 ja 3 momenttia. Pykälän 1 momenttiin on kuitenkin selvennyksenä lisätty maininta siitä, että kaikilla vakuutuksenottajilla ja muilla vakuutus sopimuksista johtuvien saamisten haltijoilla on etuoikeus yhteisesti eikä kullakin erikseen ja että tämä etuoikeus syntyy vasta, kun kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa Suomessa on peruutettu tai muuten lakanut.

54 §. *Erityinen selvityspesä.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 33 §:ää.

55 §. *Uusien vakuutusten antaminen.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 34 §:ää.

IV OSA. ULKOMAISIA VAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT YHTEISET SÄÄNNÖKSET

9 luku. Vakuutusliikkeen harjoittaminen Suomessa

56 §. *Muun liiketoiminnan harjoittaminen.* Pykälän 1 momentin mukainen ulkomaisia vakuutusyhtiöitä koskeva kielto harjoittaa Suomessa muuta elinkeinoa kuin vakuutusliikettä sisältyy myös voimassa olevan ulkomaisten

vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 1 momenttiin.

Koska ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiön talouden, siis myös sijoitustoiminnan valvonta kuuluu yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle, ei Suomen lainsäädännössä voida rajoittaa näiden yhtiöiden oikeutta sijoittaa varojaan vieraalla toimialalla toimiviin yhteisöihin, vaan tältä osin asiasta säännellään kunkin yhtiön kotivaltion lainsäädännössä.

Sen sijaan ehdotetaan pykälän 2 ja 3 momentissa osin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 4 ja 5 momentin mukaisesti rajoitettavaksi kolmannen maan vakuutusyhtiön oikeutta omistaa osake- tai äänimääräenemistö suomalaisessa osakeyhtiössä tai sitä vastaava määräamisvalta muussa suomalaisessa yhteisössä samoin kuin kotimaisten vakuutusyhtiöiden omistusoikeutta rajoitetaan vakuutusyhtiölaissa.

Pykälän 2 momentissa rajoitus omistaa vieraalla toimialalla toimivia yhteisöjä ehdotetaan säilytettäväksi, sillä sen tarkoituksena on estää kolmannen maan vakuutusyhtiötä ryhtymästä omistustaan kasvattamalla tai perustamalla tytäryhtiön harjoittamaan Suomessa muuta toimintaa kuin vakuutusliikettä.

Kuten aikaisemminkin, 2 momentin mukaan kolmannen maan vakuutusyhtiö voisi saada ministeriöltä luvan lisätä omistustaan vieraalla toimialalla toimivasta yhteisöstä yli sen, mitä laissa säädetään. Lisäksi omistusrajoitus ei koskisi omistuksia asunto- tai kiinteistöyhtiössä, julkisen valvonnan alaisessa luotto- tai rahoituslaitoksessa tai rahastoyhtiössä eikä yhteisössä, jonka toimintaa voidaan pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä.

Momentista poistettaisiin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 4 momentin mukainen vaatimus siitä, että vakuutusliikkeeseen liittyvää toimintaa harjoittavan yhtiön toiminnan olisi oltava myös vakuutusliikkeen kannalta tarkoituksenmukaista. Tämä merkitsisi tarkoituksenmukaisuusharkinnan poistamista pykälää sovellettaessa. Täten ministeriön kielteisestä päätöksestä voisi aina valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voisi yleisen valvontaoikeutensa perusteella tarvittaessa antaa ohjeita siitä, milaista toimintaa on pidettävä vakuutusliikkeeseen liittyvänä.

Lisäksi pykälää muutettaisiin entiseen säännökseen verrattuna siten, että kolmannen maan vakuutusyhtiön sallittaisiin hankkia omistukseensa luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/93) 2 tai 3 §:ssä tarkoitettu luotto- tai rahoituslaitos taikka sijoitusrahastolain (480/87) 3 §:ssä tarkoitettu rahastoyhtiö.

Kuten kotimaisten vakuutusyhtiöidenkin osalta, ehdotetaan pykälän 3 momentissa, että 2 momentissa säädettyä rajoitusta kolmannen maan vakuutusyhtiöön sovellettaessa otettaisiin huomioon niille muille niin koti- kuin ulkomaisillekin vakuutusyhtiöille kuuluvat osakkeet ja määräamisvalta, joiden osake- tai takuupääomasta kolmannen maan vakuutusyhtiö tai sen konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa 20 prosenttia äänimäärästä yhtiössä. Sanotun suuruisen omistussuuden voidaan nimittäin katsoa antavan mahdollisuuden vaikuttaa omistettavan yrityksen hallintoon ja sitä kautta myös sijoitustoimintaan.

Koska 3 momentin säännökset eivät muuten kattaisi kaikkia niitä tilanteita, joissa vakuutusyhtiöiden toimintaa on järjestetty yhteisesti, momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kokonaan uusi, vakuutusyhtiölain muutosehdotuksen säännöstä vastaava säännös niin kutsutuista yhteistoimintaryhmistä. Pykälän 3 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voisi määrätä, että kolmannen maan vakuutusyhtiön omistusta laskettaessa myös muiden Suomessa toimiluvan saaneiden vakuutusyhtiöiden omistukset otettaisiin huomioon, jos kolmannen maan vakuutusyhtiön ja näiden muiden vakuutusyhtiöiden katsottaisiin laissa määritellyillä perusteilla muodostavan niin kutsutun yhteistoimintaryhmän.

Sen sijaan voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 4 momenttiin sisältyvä säännös, jonka mukaan omistusta vieraalla toimialalla laskettaessa otettaisiin huomioon kaikkien koti- ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten omistukset omistuksen kohteena olevassa yhteisössä, ehdotetaan vakuutusyhtiölain muutosehdotuksen mukaisesti kumottavaksi.

57 §. *Henki- ja vahinkovakuutusliikkeen erillisyyys.* Voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 2 momentin säännöstä henki- ja vahinkovakuutusliikkeen erillisyydestä ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan vakuutusyhtiölain

muutosehdotusta vakuutusyhtiöiden tasapuolisen kohtelun turvaamiseksi. Vakuutusyhtiölain muutosehdotuksessa muutettavaksi ehdotettua 1 luvun 3 §:n 2 momenttia vastaavat säännökset sisältyvät tämän lain 57 §:n 1 ja 2 momenttiin.

Pykälän 1 momentin mukaan ulkomainen henkivakuutusyhtiö voisi harjoittaa myös vahinkovakuutusluokkiin 1 tai 2 kuuluvaa vahinkovakuutusta, siis tehdä yksinomaan tapaturma- tai sairausvakuutuksen sisältäviä vakuutussopimuksia sekä harjoittaa näiden vahinkovakuutusluokkien ja henkivakuutuksen jälleenvakuutusta kuitenkin siten, että yhtiön olisi pidettävä harjoittamansa vahinkovakuutusliike erillään henkivakuutusliikkeestä.

Pykälän 2 momentin mukaan ulkomainen vahinkovakuutusyhtiö, joka harjoittaisi vain vahinkovakuutusluokkiin 1 tai 2 kuuluvaa vahinkovakuutusta ja näiden vahinkovakuutusluokkien jälleenvakuutusta, voisi ryhtyä harjoittamaan myös henkivakuutusta ja sen jälleenvakuutusta. Sen jälkeen kun yhtiö olisi aloittanut henkivakuutusliikkeen harjoittamisen, sen osalta olisi voimassa, mitä tässä laissa säädetään henkivakuutusyhtiöstä.

Pykälän 3 momentin mukaan ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, joka kotivaltioistaan saamansa toimiluvan perusteella voi harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutusta (komposiittivakuutusyhtiö), voisi myös Suomessa harjoittaa samanaikaisesti kumpaakin vakuutusliikettä. Säännös perustuu kolmannen henkivakuutusdirektiivin 16 artiklaan, jolla kumotaan ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 13 artiklan säännös, jonka mukaan komposiittivakuutusyhtiöt voivat perustaa edustustoja muihin jäsenvaltioihin vain vahinkovakuutusliikkeen harjoittamista varten.

Kolmansien maiden komposiittivakuutusyhtiötä koskeva, edellä mainittua 13 artiklan säännöstä vastaava säännös sisältyy ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklan 1 kohdan d alakohtaan, jota ei kolmannessa henkivakuutusdirektiivissä ehdoteta muutettavaksi. Tämän johdosta ehdotetaan pykälän 4 momentissa säänneltäväksi voimassa olevan ulkomaisen vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 3 §:n 2 momentin säännöstä vastaavasti, että kolmannen maan vakuutusyhtiö, joka kotivaltionsa antaman toimiluvan perusteella voi harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutusta, voi harjoittaa Suomessa vain va-

hinkovakuutusta ja että tällaiseen yhtiön muutenkin sovelletaan ulkomaisia vahinkovakuutusyhtiöitä koskevia säännöksiä.

58 §. *Sovellettava lainsäädäntö.* Pykälän 1 momentti vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 4 §:n 1 momentin säännöstä.

Pykälän 2 momentti vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 4 §:n 2 momentin säännöstä. Momenttiin on kuitenkin lisätty maininta Suomen tekemistä kansainvälisistä sopimuksista, joissa voidaan säädellä esimerkiksi sitä, missä valtiossa vakuutus sopimusta koskeva kanne on pantava vireille. Tällaisten sopimusten piiriin sisältyvissä tapauksissa ei Suomen lainsäädännössä voida vaatia yhtiötä vastaamaan Suomen tuomioistuimissa.

59 §. *Hyvä vakuutustapa.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 20 §:ää.

60 §. *Markkinoinnissa ilmoitettavat tiedot.* Pykälä vastaa osittain sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 21 §:ää.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 31 artiklassa säädetään niistä tiedoista, jotka vakuutuksenantajan on annettava vakuutuksenottajalle ennen vakuutus sopimuksen solmimista. Edellä mainitut direktiivien säännökset on otettu huomioon uudessa vakuutus sopimuslaissa (543/94), joka tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 43 artiklan mukaan tarjottaessa vakuutusturvaa sijoittautumisoikeuden tai palvelujen tarjoamisen vapauden perusteella vakuutuksenottajalle on ennen sopimuksen tekemistä ilmoitettava yrityksen nimi, yhtiömuoto ja kotivaltio sekä vakuutusturvan myöntävän toimipaikan, yhtiön pääkonttorin tai tarvittaessa sivukonttorin osoite. Kolmannen henkivakuutusdirektiivin osalta sama säännös sisältyy direktiivin II liitteeseen. Nämä säännökset sisältyvät 60 §:ään.

61 §. *Kilpailun edistäminen.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 27 a §:ää.

62 §. *Vakuutustarkastusmaksu.* Pykälä vastaa

sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 28 §:ää.

63 §. *Vakuutusmaksuvero ja palosuojelumasu.* Pykälä vastaa osin sisällöltään voimassa olevan vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain 10 §:n 2 momenttia. Pykälästä on kuitenkin poistettu maininta eräisiin kansainvälisluonteisiin vakuutussopimuksiin sovellettavasta laista annettuun lakiin (91/93).

10 luku. Vakuutuskannan luovuttaminen

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 12 ja 53 artiklassa sekä kolmannen henkivakuutusdirektiivin 11 ja 49 artiklassa säädetään niistä tilanteista, joissa jäsenvaltioiden on sallittava vakuutuskannan luovuttaminen vakuutusyritykseltä toiselle ja näihin luovutuksiin sovellettavasta menettelystä.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artikla ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 11 artikla koskee kannanluovutuksia, joissa luovuttajana on vakuutusyritys, jolla on kotipaikka jäsenvaltiossa ja kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 53 artikla ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 49 artikla kannanluovutuksia, joissa luovuttajana on vakuutusyritys, jolla on kotipaikka Euroopan yhteisöjen ulkopuolisessa valtiossa ja edustusto Euroopan yhteisöissä.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 12 artiklan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 11 artiklan mukaan kunkin jäsenvaltion on kansallisessa lainsäädännössä säädetyin ehdoin sallittava kotimaisten vakuutusyritysten sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella tehtyjen vakuutus sopimusten vakuutuskannan luovutus vakuutusyritykselle, jolla on kotipaikka toisessa jäsenvaltiossa. Luovuttavan vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen antaa lopullisen suostumuksen kannanluovutukselle saatuaan 1) siihen suostumuksen niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta, joissa riski sijaitsee, kun kysymyksessä on vahinkovakuutus, tai sitoumusjäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta, kun kysymyksessä on henkivakuutus sekä saatuaan 2) vastaanottavan vakuutusyrityksen kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta vahvistuksen siitä, että yrityksellä on suunniteltu kannanluovutus huomioon ot-

taen riittävä solvenssimarginaali. Jos vakuutus-sopimus on tehty edustustosta käsin, on lisäksi kuultava edustuston sijaintivaltion vakuutus-tarkastuksesta vastaavaa viranomaista. Kaik-kien niiden viranomaisten, joilta luovuttavan vakuutusyrityksen kotivaltion vakuutustarkas-tuksesta vastaavan viranomaisen pyytää suos-tumusta, vahvistusta tai lausuntoa, on toimit-tava kolmen kuukauden kuluessa pyynnön saamisesta uhalla, että muutoin heidän katso-taan antaneen suostumuksen, vahvistuksen tai myönteisen lausunnon asiassa.

Koska kolmas vahinkovakuutusdirektiivi ja kolmas henkivakuutusdirektiivi on ulotettu koskemaan myös niitä vakuutusyhtiöitä, joilla on kotipaikka Euroopan talousalueella, on myös Suomen lainsäädäntöön otettava vastaa-vat säännökset kansainvälisistä vakuutuskan-nan luovutuksista. Vakuutusyhtiölaissa sään-nellään niitä direktiivissä tarkoitettuja tilantei-ta, joissa luovuttavana yhtiönä on kotimainen vakuutusyhtiö (vakuutusyhtiölain 16 luvun 1, 3, 5 ja 5 a §) tai tilanteita, joita direktiivit eivät koske (vakuutusyhtiölain 16 luvun 5 b §). Muista kolmansissa direktiiveissä säännellyistä kannansiirroista säädetään tässä laissa. Luvun säännöksillä korvataan voimassa olevan ulko-maisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suo-messa annetun lain 35 §:n säännökset. Tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettujen vakuu-tusyhtiöiden kannansiirtoihin sovellettaisiin edelleen ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toi-minnasta Suomessa annetun lain tai vakuutus-palvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain säännöksiä.

64 §. *Ulkomaisen vakuutusyhtiön oikeus kan-nanluovutukseen.* Pykälän 1 momentissa tode-taan, että 10 luvussa säädetään tilanteista, joissa tämän lain nojalla toimiva ulkomainen vakuutusyhtiö luovuttaa Suomeen sijoittautu-misoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella syntyneen vakuutuskan-nan suomalaiselle tai ulkomaiselle vakuutusyh-tiölle. Luovutuksen ehtona on sosiaali- ja terveysministeriön suostumus.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ministe-riön oikeudesta evätä suostumus. Epäämispe-rusteet olisivat samat kuin voimassa olevassa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa ja vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 3 momentissa, kun luovuttavana yhtiönä on suomalainen vakuutusyhtiö. Minis-teriöllä olisi myös oikeus asettaa vakuutuskan-nan luovutukselle ehtoja, joita se pitää tarpeel-

lisena vakuutusten käsittämien etujen tai va-kuutustoiminnan terveen kehityksen turvaami-seksi.

65 §. *Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kan-nan luovuttaminen.* Kuten edellä on jo selostet-tu, ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivalti-on vakuutustarkastuksesta vastaava viranomai-nen antaa kolmansien direktiivien mukaan lopullisen suostumuksen vakuutuskannan luovu-tukselle, jos luovuttavana yhtiönä on ulko-mainen ETA-vakuutusyhtiö. Tämä todettaisiin pykälän 1 momentissa. Tästä direktiivien peri-aatteesta seuraa, että vakuutuskannan luovu-tuksiin sovellettavasta menettelystä säädetään ensisijassa kunkin luovuttavan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion lainsäädän-nössä, eikä Suomen säännöksillä luonnollises-tikaan voida vaikuttaa ulkomaisen ETA-va-kuutusyhtiön kotivaltion viranomaisten menet-telyyn. Pykälään sisältyvien säännösten tarkoi-tuksena olisikin lähinnä säätää sosiaali- ja terveysministeriön oikeuksista ja velvollisuuk-sista tällaisissa tapauksissa. Säännös sosiaali- ja terveysministeriön kuulemisesta, kun luovutet-tava vakuutussopimus on tehty Suomen edus-tustosta käsin, on jätetty pykälästä pois tar-peettomana, koska velvollisuudesta on säadet-tävä luovuttavan yhtiön kotivaltion eikä Suo-men lainsäädännössä.

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivalti-on vakuutustarkastuksesta vastaava viranomai-nen on velvollinen direktiivien mukaan pyyt-mään sosiaali- ja terveysministeriöltä suostu-muksen vakuutuskannan luovutukseen vain, jos vahinkovakuutussopimuksen kattama riski sijaitsee Suomessa, jos henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti Suomessa tai, jos henkiva-kuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeus-henkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee Suomessa. Tämän periaatteen sisältävä säännös ehdotetaan otettavaksi pykälän 2 mo-menttiin. Siitä, milloin vahinkovakuutussopi-muksen kattaman riskin katsotaan sijaitsevan Suomessa, säädetään 6 §:ssä.

Jos vastaanottavana yhtiönä on suomalainen vakuutusyhtiö, olisi ministeriön lisäksi pykälän 3 momentin mukaan annettava luovuttavan vakuutusyhtiön vakuutustarkastuksesta vastaa-valle viranomaiselle lausunto siitä, onko vas-taanottavalla yhtiöllä vakuutuskannan luovu-tus huomioon ottaen riittävä toimintapääoma.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin määrä-ajasta, jossa sosiaali- ja terveysministeriön olisi reagoitava ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön

suostumus- tai lausuntopyyntöön uhalla, että ministeriön muutoin katsottaisiin antaneen suostumuksen vakuutuskannan luovuttamiseen tai vahvistaneen vakuutusyhtiön toimintapäätöksen riittävyys

66 §. *Kolmannen maan vakuutusyhtiön kannan luovuttaminen.* Pykälän 1 momentissa todettaisiin, että kolmannen maan vakuutusyhtiö voi luovuttaa Suomen edustustostaan käsin tehtyjen vakuutussopimusten vakuutuskannan suomalaisen vakuutusyhtiön lisäksi myös sellaiselle ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle tai kolmannen maan vakuutusyhtiölle, jolla on edustusto Suomessa.

Tällöin lopullisen suostumuksen vakuutuskannan luovutukseen antaisi sosiaali- ja terveysministeriö, jonka pykälän 2—4 momentin mukaan olisi ennen suostumuksen antamista pyydettävä suostumus tai lausunto siten kuin kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 53 artiklassa ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 49 artiklassa säädetään.

Edellä mainittujen artikloiden mukainen menettely on samankaltainen kuin jos kyseessä olisi kahden ETA-vakuutusyhtiön välinen kannansiirto. Luovuttavan vakuutusyhtiön edustuston sijaintivaltion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomaislainen antaa lopullisen suostumuksen kannanluovutukselle saatuaan 1) siihen suostumuksen niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta, joissa riski sijaitsee, kun kysymyksessä on vahinkovakuutus, tai sitoumusjäsenvaltioiden toimivaltaisilta viranomaisilta, kun kysymyksessä on henkivakuutus (2 momentti) sekä saatuaan 2) vastaanottavan vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta vahvistuksen siitä, että yrityksellä on suunniteltu kannanluovutus huomioon ottaen riittävä solvenssimarginaali, kun vastaanottavana yhtiönä on ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö (3 momentti) tai kun jokin Euroopan talousalueella sijaitseva edustusto toimii kolmannen maan ”pääedustustona” (4 momentti). Siitä, missä vahinkovakuutussopimuksen kattaman riskin katsotaan sijaitsevan, säädetään vakuutusyhtiölain muutosehdotuksen 2 a luvun 10 §:ssä.

67 §. *Suostumuksen tai vahvistuksen saamiselle asetettu määräaika.* Edellisessä pykälässä tarkoitettujen tilanteiden osalta säädetään pykälässä kolmansien direktiivien mukaisesta kolmen kuukauden määräajasta, jonka kuluessa muiden valtioiden viranomaisten on reagoitava sosiaali- ja terveysministeriön esittämään suos-

tumus- tai lausuntopyyntöön uhalla, että viranomaisten muutoin katsotaan antaneen suostumuksen tai myönteisen lausunnon asiassa.

68 §. *Kannanluovutuksiin sovellettava menettely.* Pykälässä säädetään kannanluovutuksiin sovellettavasta menettelystä. Pykälän 1 momentin mukaan vastaanottavana yhtiönä olevan suomalaisen vakuutusyhtiön osalta noudatetaan aina soveltuvin osin vakuutusyhtiölain 16 luvun vakuutuskannan luovuttamista koskevia säännöksiä.

Kun luovuttavana yhtiönä on kolmannen maan vakuutusyhtiö, noudatettaisiin pykälän 2 momentin mukaan myös soveltuvin osin vakuutusyhtiölain 16 luvun säännöksiä eräin momentissa luetelluin poikkeuksin.

Kun sen sijaan luovuttavana yhtiönä olisi ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, vakuutuskannan luovutuksissa noudatettava menettely määräytyisi pääasiassa luovuttavan yhtiön kotivaltion lainsäädännön mukaan. Poikkeuksena tästä pääperiaatteesta säädettäisiin kuitenkin pykälän 3 momentissa eräistä velvoitteista, jotka koskisivat kaikkia ulkomaisia vakuutusyhtiöitä. Säännös vastaa suurelta osin vakuutusyhtiölain 16 luvun 5 §:n 2 momentin säännöstä ja perustuu kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 12 ja 53 artiklan sekä kolmannen henkivakuutusdirektiivin 11 ja 49 artiklan säännöksiin, jonka mukaan vakuutuskannan siirroissa noudatettavaa menettelyä koskevat direktiivien säännökset eivät vaikuta jäsenvaltioiden oikeuksiin antaa vakuutuksenottajille mahdollisuus irtisanoa sopimuksia tietyn ajanjakson kuluessa siirron jälkeen.

Pykälän 3 momentin mukaan vastaanottavan yhtiön olisi tiedotettava vakuutuskannan luovutuksesta virallisessa lehdessä sekä ainakin yhdessä Suomessa ilmestyvässä sanomalehdessä, jos vahinkovakuutuksen kattama riski sijaitsi Suomessa, jos henkivakuutuksen ottaja asui vakinaisesti Suomessa tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsi Suomessa. Ilmoituksen tarkoituksena olisi pyrkiä turvaamaan, että vakuutuksenottajat saisivat tiedon vakuutuskannan luovutuksesta ja oikeudestaan purkaa vakuutussopimuksensa kolmen kuukauden kuluessa ilmoituksesta.

Vakuutuskannan osan luovutukseen sovellettaisiin vastaavasti, mitä koko vakuutuskannan luovutuksesta säädetään.

11 luku. Erinäiset säännökset

69 §. *Kuulutus virallisessa lehdessä.* Pykälä vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 36 §:ää. Siihen on kuitenkin tehty eräitä lain muuttumisesta johtuvia tarkennuksia. Kun ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle ei enää myönnetä erillistä toimilupaa Suomessa, kuulutettaisiin virallisessa lehdessä sen osalta vakuutusliikkeen aloittamisesta ja lopettamisesta. Pykälän 1 ja 3 alakohta koskisivat vain kolmannen maan vakuutusyhtiöitä.

70 §. *Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä pidettävä rekisteri.* Pykälä vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 37 §:ää. Pykälään on kuitenkin tehty muutokset, jotka johtuvat siitä, että laki koskee myös palvelujen vapaata tarjontaa, eikä ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle enää myönnetä erillistä toimilupaa Suomessa. Pykälän 1 momentin 7 kohdan mukaan rekisteriin ehdotetaan merkittäväksi ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle sen kotivaltiossa myönnetyn toimiluvan peruuttamisen ajankohta.

Pykälään lisätyn 2 momentin mukaan ulkomaisen vakuutusyhtiön olisi ilmoitettava rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista viipymättä sosiaali- ja terveysministeriölle.

71 §. *Asiakirjojen kieli.* Pykälä vastaa pääosin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 38 §:ää. Viittaus valtioneuvostoon on poistettu, koska toimiluvan myöntäisi lain mukaan vastedes sosiaali- ja terveysministeriö. Pykälä perustuu kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 38 artiklaan, jonka mukaan sivukonttorin sijaintijäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset tai sen jäsenvaltion viranomaiset, jossa palveluja tarjotaan, voivat vaatia, että asianomaisen valtion alueella toimivan vakuutusyrityksen liikettä koskevat tiedot, joita niillä on oikeus direktiivin nojalla pyytää, toimitetaan niille kyseisen valtion virallisilla kielillä.

72 §. *Vakuutustilasto.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 39 §:ää.

73 §. *Pääasiamiehen vahingonkorvausvelvollisuus.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa ole-

van ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 40 §:ää.

74 §. *Oikeuspaikka.* Pykälä vastaa osin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 41 §:ää. Uuteen lakiin ei kuitenkaan ehdoteta otettavaksi 41 §:n viimeistä virkettä, jonka mukaan riita-asia voitaisiin käsitellä Helsingin käräjäoikeudessa, jollei yhtiöllä ole edustustoa Suomessa, koska säännös voisi eräissä tapauksissa olla ristiriidassa tuomioistuimen toimivalasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehdyn yleissopimuksen (Sops 44/93) eli niin sanotun Luganon sopimuksen kanssa.

75 §. *Vakuutusyhtiön lukuun toimiminen Suomessa.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 42 §:ää. Pykälässä on otettu huomioon, ettei ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle enää myönnetä Suomessa erillistä toimilupaa, ja rinnastettu toimiminen tekemättä 7 tai 10 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta toimiluvatta toimimiseen.

76 §. *Vakuutusliikkeen luvaton harjoittaminen.* Pykälä vastaa sisällöltään pääosin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 43 §:ää. Pykälässä on otettu huomioon, ettei ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle enää myönnetä Suomessa erillistä toimilupaa ja rinnastettu toimiminen tekemättä 7 tai 10 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta toimiluvatta toimimiseen.

77 §. *Vakuutusyhtiörikos.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 44 §:ää.

78 §. *Vakuutusyhtiörikkomus.* Pykälä vastaa osin sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 45 §:ää. Kuten kotimaistenkin vakuutusyhtiöiden osalta lain 56 §:n 2 momentin vastaisen toiminnan kriminalisoinnista ehdotetaan luovuttavan, koska se, mitä pidetään vakuutusliikkeeseen liittyvänä, on tulkinnanvarainen käsite. Koska 56 §:n 2 momentin säännös ei siten ole niin yksiselitteinen, että lain soveltaja voisi aina tietää, milloin hän syyllistyy rikokseen osakkeita hankkiessaan, ehdotetaan pykälän kumoamista tältä osin. Ministeriö voisi luonnollisesti soveltaa edelleen sellaiseen kolmannen maan vakuutusyhtiöön, jonka se katsoo toimineen 56 §:n 2 momentin vastaisesti, 44 §:n mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja.

79 §. *Salassapitovelvollisuus.* Lain salassapitoa koskevat säännökset ehdotetaan yhdenmukaistettaviksi vakuutusyhtiölain muutosehdotuksen salassapitovelvollisuutta koskevien säännösten kanssa. Näin sekä koti- että ulkomaisia vakuutusyhtiöitä kohdeltaisiin tältä osin samalla tavalla.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklassa ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 15 artiklassa säädetään valvontaviranomaisten palveluksessa työskentelevien tai työskennelleiden henkilöiden sekä viranomaisten puolesta toimivien tilintarkastajien ja asiantuntijoiden vaitiolovelvollisuudesta.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, mitä tietoja ja keitä henkilöitä salassapitovelvollisuus koskisi. Tältä osin pykälän sisältöä muutettaisiin voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 46 §:n 1 momenttiin verrattuna vain siten, että 1 momentissa tarkoitettu salassapitovelvollisuus ulotettaisiin koskemaan myöskin niitä henkilöitä, joille vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja voidaan pykälän 2 momentin mukaan luovuttaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, kenelle 1 momentin mukaan salassapidettäviä tietoja voitaisiin 1 momentin estämättä luovuttaa. Voimassa olevassa laissa asiasta säädetään 46 a §:ssä. Uutta entiseen säännökseen verrattuna olisi se, että tietojen luovutusosoikeus koskisi sosiaali- ja terveysministeriön lisäksi myös ulkomaisia vakuutusyhtiötä. Muutos ei johdu direktiiveistä. On kuitenkin tarpeen säätää tietojen luovuttamisesta myös ulkomaisten vakuutusyhtiöiden osalta, jotta salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja virkatehtävien suorittamisessa tarvitsevat viranomaiset voivat saada niitä suoraan vakuutusyhtiöstä eivätkä ainoastaan sosiaali- ja terveysministeriön välityksellä. Säännöksen tarkoituksena on myös selvittää tilannetta ulkomaisten vakuutusyhtiöiden kannalta.

Voimassa olevan lain 46 a §:n säännöstä muutettaisiin siten, että kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 15 artiklan mukaisesti salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja voitaisiin myös luovuttaa Suomessa luotto- ja muiden rahoituslaitosten ja finanssimarkkinoiden valvonnasta vastaavalle viranomaiselle eli rahoitustarkastukselle ja muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle. Muualla laissa tietojen saantiin oikeutettu viranomai-

nen olisi esimerkiksi se tuomioistuimien, jossa vakuutusyhtiön konkurssiasia on vireillä.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin myöskin ne ulkomaiset viranomaiset, joilla on oikeus saada salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Viranomaisten lisäksi tietoja voitaisiin kolmansien direktiivien mukaan luovuttaa myös ulkomaisen vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien luotto- tai rahoituslaitosten lakisääteisestä tilintarkastuksesta vastaaville henkilöille. Tässä momentissa tarkoitettu tietojen luovutusosoikeus koskisi vain momentissa lueteltujen viranomaisten sekä tilintarkastajien tehtävien täyttämässä välttämättömiä tietoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, mihin tarkoituksiin Suomen ja muiden valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavat viranomaiset voisivat käyttää vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja. Säännös perustuu kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklaan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 15 artiklaan.

Pykälän 4 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö tarvitsisi tiedon antaneen viranomaisen luvan muiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden viranomaisilta saatujen tietojen edelleen luovuttamiseen. Säännös perustuu kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 16 artiklaan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 15 artiklaan.

80 §. *Vakuutussalaisuuden luvaton ilmaiseminen.* Vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvien tietojen luvaton ilmaisemista koskeva rangaistussäännös vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 46 §:n rangaistussäännöstä. Eduskunnan käsittelyssä parhaillaan olevassa hallituksen esityksessä rikoslainsäädännön kokonaisuudistuksen toisen vaiheen käsitteleväksi rikoslain ja eräiden muiden lakien muutoksiksi (HE 94/1993 vp) ehdotetaan voimassa olevan vakuutusyhtiölain 6 §:n muuttamista siten, että rangaistus vakuutussalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta tuomitaan rikoslaissa. Samassa yhteydessä tulisi myös tämän lain säännöstä vakuutussalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta muuttaa vastaavasti. Lain on kuitenkin arvioitu tulevan voimaan vasta vuonna 1995, joten nyt tähän lakiin tehtävät muutokset on otettava huomioon edellä mainitun hallituksen esityksen säätämisen yhteydessä.

81—83 §. *Henkilöllisyyden toteaminen. Rahanpesun estäminen. Rahanpesun estämisestä koskevat tarkemmat määräykset.* Ulkomaisten va-

kuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (484/93) lakiin lisättiin uusi 46 b, 46 c ja 46 d §, jotka perustuvat rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä annettuun neuvoston direktiiviin (91/308/ETY). Pykälät sisältävät säännökset ulkomaisten vakuutusyhtiön velvollisuudesta tunnistaa asiakkaansa, velvollisuudesta ilmoittaa epäilyistä rahanpesutapausten sosiaali- ja terveysministeriölle ja ministeriön valvontatoimenpiteistä.

Edellä kerrottujen muutosten toteuttamisen jälkeen on havaittu tarpeelliseksi, että sosiaali- ja terveysministeriöllä tulisi olla oikeus rekisteröidä koti- ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden sille tekemät rahanpesuilmoitukset. Rekisteröintiä vaatii muun muassa ministeriön yhteistyö muiden rahanpesun estämisestä vastuussa olevien viranomaistahojen kuten rahoitustarkastuksen ja poliisin kanssa. Tietosuojavalvutetun kannanoton mukaan rekisterin perustaminen ei ole mahdollista ilman laissa olevaa säännöstä. Tästä syystä 82 §:n 2 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriöllä olisi oikeus rekisteröidä ulkomaisten vakuutusyhtiöiden rahanpesuilmoitukset ja niistä ilmenevät tiedot.

Koska kysymyksessä saattaa olla arkaluontoinen aineisto, on tietosuojan kannalta keskeistä, että tietojen käyttämisestä säädetään laissa. Sosiaali- ja terveysministeriö voisi ehdotuksen mukaan käyttää ja luovuttaa rahanpesuilmoituksista ilmeneviä tietoja vain rahanpesun vastaiseen toimintaan.

Samalla rahanpesua koskevia pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että velvoite pykälän mukaisiin toimiin asetettaisiin ulkomaisten vakuutusyhtiön sijasta sen Suomessa sijaitsevalle edustustolle. Täten säännökset eivät koskisi vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa tällä harjoittavaa ulkomaista ETA-vakuutusyhtiötä, jonka toimintaa tältä osin säätelisivät sen kotivaltion lain säännökset.

84 §. *Muutoksenhaku.* Pykälä vastaa voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 47 §:n säännöstä. Pykälästä on kuitenkin poistettu viittaus valtioneuvostoon, koska toimiluvan myöntäminen ja peruuttaminen ehdotetaan laissa siirrettäväksi sosiaali- ja terveysministeriölle. Pykälä täyttää kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin 56 artiklan ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin 50 artiklan vaatimukset, joiden mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että direktii-

vin perusteella annettujen lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti tehdyistä vakuutusyritystä koskevista päätöksistä on oikeus valittaa oikeusistuimiin.

85 §. *Kansainvälisistä sopimuksista johtuvat poikkeukset.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 48 a §:ää. Maininta oikeusturvavakuutuksesta ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi, koska oikeusturvavakuutuksen sopimusehdoista annetun lain (1060/93) tultua voimaan tarvetta määräysten antamiseen ei enää ole.

86 §. *Tarkemmat säännökset.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain 48 §:ää.

87 §. *Voimaantulo.* Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu.

Tämän lain voimaan tullessa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettua lakia sekä vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettua lakia ei sovellettaisi muihin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin kuin niihin ulkomaisiin ETA-vakuutusyhtiöihin, joiden kotivaltio ei sovelle Suomeen kolmatta vahinkovakuutusdirektiiviä ja jotka harjoittavat tai aikovat harjoittaa vahinkovakuutustoimintaa Suomessa.

Ulkomaisella vakuutusyhtiöllä, joka toimisi edellä mainittujen lakien nojalla Suomessa tämän lain tullessa voimaan, olisi sosiaali- ja terveysministeriön pitämään toimiluparekisteriin merkityn toimiluvan tai vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain mukaisen toimintaluvan tai ilmoituksen mukainen oikeus vakuutusliikkeen harjoittamiseen.

1.2. Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta

2 §. Koska tässä esityksessä ehdotetaan, että ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettu lakia sekä vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettu lakia ei sovellettaisi muihin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin kuin ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettavan lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin ulkomaisiin ETA-vahinkovakuutusyhtiöihin, on pykälästä poistettava vastaavasti viittaus edellä mainittuihin lakeihin. Pykälän asiallinen sisältö säilyisi tältä osin entisellään.

Voimassa olevan lain 2 §:n 3 momentissa viitataan lisäksi liikevaihtoverolain (559/91) 88 §:ään. Koska liikevaihtoverolaki on kumottu 1 päivänä kesäkuuta voimaantulleella arvonlisäverolailla (1501/93), on säännöstä tältä osin muutettava. Parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä laiksi arvonlisäverolain muuttamisesta, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä tammikuuta 1995, ehdotetaan lakiin lisättäväksi liikevaihtoverolain 88 §:ää vastaava 173 a §. Pykälän 3 momenttiin sisältyvää viittausta ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan edellä selostettuja lakien muutoksia.

1.3. Laki palosuojelumaksusta

1 §. Koska tässä esityksessä ehdotetaan, että ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettu lakia sekä vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettu lakia ei sovellettaisi muihin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin kuin ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annettavan lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin ulkomaisiin ETA-vahinkovakuutusyhtiöihin, on pykälästä poistettava vastaavasti viittaus edellä mainittuihin lakeihin. Pykälän asiallinen sisältö säilyisi entisellään.

1.4. Laki vakuutustarkastuksen kustantamisesta

1 §. Koska osa Suomeen sijoittautuvista ulkomaisista ETA-vakuutusyhtiöistä ei ehdotuksen mukaan enää tarvitsisi toimilupaa perustaakseen tänne edustuston, on pykälää muutettava siten, että laki koskisi myös näitä vakuutusyhtiöitä. Lain soveltamisala säilyisi siten entisellään.

Lakiehdotuksessa ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta 23 päivänä joulukuuta 1992 annettu laki (1491/92). Lakia ei ole koskaan saatettu voimaan, koska lakiin myöhemmin tehty muutos (1420/93) teki aikaisemman muutoksen tarpeettomaksi.

2. Voimaantulo

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ulkomaisista vakuutusyhtiöistä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA**SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMIÄ****1 luku****Yleiset säännökset****1 §***Soveltamisala*

Ulkomaisella vakuutusyhtiöllä on oikeus harjoittaa Suomessa vakuutusliikettä siten kuin tässä laissa säädetään.

Ulkomaisen vakuutusyhtiön oikeudesta harjoittaa Suomessa lakisääteistä vakuutusliikettä on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

Mitä tässä laissa säädetään ulkomaisesta vakuutusyhtiöstä, koskee vastaavasti muuta siihen rinnastettavaa ulkomaista vakuutusyri-
tystä.

2 §*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä* ulkomaista vakuutusyhtiötä, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen;

2) *kolmannen maan vakuutusyhtiöllä* ulkomaista vakuutusyhtiötä, jonka kotivaltio ei kuulu Euroopan talousalueeseen;

3) *ulkomaisella henkivakuutusyhtiöllä* henkivakuutusliikettä harjoittavaa ulkomaista vakuutusyhtiötä;

4) *ulkomaisella vahinkovakuutusyhtiöllä* vahinkovakuutusliikettä harjoittavaa ulkomaista vakuutusyhtiötä;

5) *henkivakuutuksella* henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (79/267/ETY) lueteltuihin henkivakuutusluok-
kiin kuuluvaa toimintaa;

6) *vahinkovakuutuksella* muun ensivakuutus-

liikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) lueteltuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa; sekä

7) *kotivaltiolla* valtiota, jonka lainsäädännön mukaan ulkomainen vakuutusyhtiö on perustettu ja jossa sillä on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuista vakuutusluokista.

3 §*Soveltamisalan ulkopuolelle jäävä toiminta*

Tätä lakia ei sovelleta:

1) jälleenvakuutusliikkeeseen;

2) vakuutuksenvälittäjistä annetussa laissa (251/93) tarkoitettuun toimintaan; eikä

3) yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa neuvoston direktiivissä (78/473/ETY) tarkoitettuun sellaiseen rinnakkaisvakuutustoimintaan, johon ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö osallistuu ulkomaisesta toimipaikasta käsin muuna kuin johtavana vakuutusenantajana.

Asetuksella voidaan säätää, ettei tätä lakia myöskään sovelleta sellaisten ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamaan vahinkovakuutusliikkeeseen, joiden kotivaltioissa toimivien vahinkovakuutusta harjoittavien ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta ei perustu muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta annettuun neuvoston direktiiviin (92/49/ETY).

4 §*Edustusto ja pääasiamies*

Edustustolla tarkoitetaan ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomessa sijaitsevaa asioimistoa tai

sivukonttoria, jota johtaa pääasiamies. Edustustona pidetään myös toimistoa, jota hoitaa yhtiön oma henkilökunta, ja itsenäisesti toimivaa henkilöä, jolla on pysyvä valtuutus toimia yhtiön puolesta asioimiston tapaan.

Pääasiamiehellä tarkoitetaan luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka johtaa ja hoitaa ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomessa harjoittamaa liiketoimintaa ja jolla on myös oikeus edustaa yhtiötä kaikissa sanotusta toiminnasta johtuvissa oikeussuhteissa.

5 §

Vakuutuspalvelujen vapaa tarjonta

Vakuutuspalvelujen vapaalla tarjonnalla tarkoitetaan sitä, että ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö 2 momentissa tarkoitettua ulkomaisesta toimipaikasta käsin tekee:

1) vahinkovakuutussopimuksen, joka liittyy 6 §:ssä tarkoitettuun Suomessa sijaitsevaan riskiin;

2) henkivakuutussopimuksen Suomessa vakinaisesti asuvan luonnollisen henkilön kanssa; tai

3) henkivakuutussopimuksen oikeushenkilön kanssa, jonka Suomessa sijaitsevaan toimipaikkaan sopimus liittyy.

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön ulkomaisella toimipaikalla tarkoitetaan yhtiön kotivaltiossa sijaitsevaa toimipaikkaa ja yhtiön muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin yhtiön kotivaltiossa tai Suomessa sijaitsevaa edustustoa.

6 §

Suomessa sijaitseva riski

Suomessa sijaitsevalla riskillä tarkoitetaan:

1) Suomessa olevaa omaisuutta, jos vakuutuksen kohteena on kiinteistö tai rakennus taikka rakennus irtaimistoiheen, mikäli irtaimisto on vakuutettu samalla vakuutuksella kuin rakennus;

2) Suomessa rekisteröityä kulkuneuvoa, kun vakuutuksen kohteena on kulkuneuvo; tai

3) matkaan tai lomaan liittyvää riskiä, jos sitä koskeva vakuutussopimus on tehty enintään neljäksi kuukaudeksi ja jos vakuutus- enottaja on tehnyt sopimuksen Suomessa.

Muissa kuin 1 momentissa mainituissa tapauksissa katsotaan riskin sijaitsevan Suomessa, jos vakuutuksenottajalla on täällä vakina-

nen asuinpaikka, tai, jos vakuutuksenottaja on oikeushenkilö, sillä on Suomessa toimipaikka, johon vakuutus liittyy.

II OSA

ULKOMAISIA ETA-VAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

2 luku

Toiminnan aloittaminen ja lopettaminen

7 §

Edustuston perustamisilmoitus

Ennen kuin ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa sijoittautumisoikeuden perusteella, on sosiaali- ja terveysministeriön saatava vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta ilmoitus, jossa on riittävät tiedot perustettavaksi aiotun edustuston liiketoiminnasta, hallinnosta ja pääasiamiehestä. Vakuutustoiminnan harjoittamisena sijoittautumisoikeuden perusteella pidetään edustuston perustamista Suomeen.

Ilmoitukseen liitetään yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen todistus siitä, että vakuutusyhtiö, ottaen huomioon suunniteltu toiminta, täyttää 2 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa mainituissa direktiiveissä vakuutusyhtiöille asetetut vähimmäisva- kavaraisuusvaatimukset.

8 §

Sosiaali- ja terveysministeriön vastaus

Sosiaali- ja terveysministeriön on ilmoitettava kahden kuukauden kuluessa 7 §:ssä tarkoit- etun ilmoituksen vastaanottamisesta kyseiselle viranomaiselle ne yleisen edun vaatimat ehdot, joita noudattaen vakuutusliikettä on Suomessa harjoitettava.

9 §

Edustuston toiminnan aloittaminen

Edustusto voi aloittaa vakuutusliikkeen harjoittamisen Suomessa, kun ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö on saanut kotivaltionsa vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta

tiedon 8 §:ssä tarkoitetuista ehdoista, kuitenkin viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen ilmoitti vakuutusyhtiölle edustuston perustamista koskevien tietojen lähettämisestä sosiaali- ja terveysministeriölle.

10 §

Vapaan tarjonnan aloittamisilmoitus

Ennen kuin ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa palvelujen vapaan tarjonnan perusteella, on sosiaali- ja terveysministeriön saatava ilmoitus vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta.

Ilmoitukseen liitetään yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen antama:

1) todistus siitä, että vakuutusyhtiö, ottaen huomioon suunniteltu toiminta, täyttää 2 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa mainituissa direktiiveissä vakuutusyhtiöille asetetut vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset;

2) selvitys siitä, minkä vakuutusluokkien mukaista toimintaa vakuutusyhtiöllä on toimilupansa nojalla oikeus harjoittaa; sekä

3) selvitys niistä riskeistä, joita aiottu toiminta koskee.

11 §

Vapaan tarjonnan aloittaminen

Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi aloittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan Suomessa saatuaan kotivaltionsa vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta tiedon siitä, että viranomainen on lähettänyt vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan aloittamisilmoituksen sosiaali- ja terveysministeriölle.

12 §

Tietojen muutokset

Jos ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltionsa vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle ilmoittamissa 7 tai 10 §:ssä tarkoitettuihin ilmoituksiin sisältyvissä tiedoissa tapahtuu muutos, noudatetaan soveltuvin osin 8 ja 9 §:ssä tai vastaavasti 11 §:ssä säädettyä menettelyä.

Vakuutusyhtiön on lisäksi ilmoitettava edustuston perustamisilmoitukseen sisältyvien tieto-

jen muutoksista sosiaali- ja terveysministeriölle vähintään kuukautta ennen aiotun muutoksen tekemistä.

13 §

Toimiluvan peruuttamisen vaikutukset

Jos ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle sen kotivaltiossa myönnetty toimilupa peruutetaan, vakuutusyhtiön on viipymättä ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle. Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa tarkempia määräyksiä siitä, miten yhtiön toiminta Suomessa on tällöin lopetettava. Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö ei voi toimiluvan peruuttamisen jälkeen antaa Suomessa uusia vakuutuksia.

3 luku

Valvonta

14 §

Ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden valvonta

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön talouden valvonta myös sen Suomessa harjoittaman toiminnan osalta kuuluu yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle. Talouden valvonta käsittää erityisesti vakuutusyhtiön vakavaraisuuden, vakuutusteknisen vastuuvelan, sen katteena olevien varojen sekä vahinkovakuutusluokan 18 (*matka-apu*) harjoittamiseen käytettävissä olevien voimavarojen tarkastamisen.

Muutoin ulkomaisten ETA-vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

15 §

Kotivaltion viranomaisen toimivalta Suomessa

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalla viranomaisella on oikeus tarkastaa Suomessa sijaitsevan ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön edustuston toimintaa joko itse tai edustajansa välityksellä sen ilmoitettua asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle. Ministeriöllä on oikeus osallistua tarkastukseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustar-

kastuksesta vastaavan viranomaisen pyynnöstä ottaa haltuunsa yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta, jos vakuutusyhtiö ei kotivaltion valvontaviranomaisen mukaan täytä kyseisessä valtiossa vakuutustekniselle vastuuvälille tai vakavaraisuudelle asetettuja vaatimuksia.

16 §

Sosiaali- ja terveysministeriön oikeus saada tietoja ja tarkastusoikeus

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön on sosiaali- ja terveysministeriön määräämässä ajassa annettava sille yhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tarkastaa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Suomen edustuston liikettä ja muuta toimintaa. Ministeriöllä on oikeus suorittaa tarkastuksia edustuston tiloissa.

Jos erityistä syytä on, voi ministeriö ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä on niistä annettava yhtiölle jäljennös maksutta.

17 §

Pakkokeinot

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määrääjässä tai kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos yhtiö ei noudata lakia tai sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

Jos 1 momentissa tarkoitettua kehotusta tai kieltä ei noudateta, ministeriön on ilmoitettava asiasta ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

Jos ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen toimenpiteet osoittautuvat riittämättömiksi ja yhtiö edelleen jatkaa virheellistä menettelyään, sosiaali- ja terveysministeriö voi, ilmoitettuaan asiasta yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle, asettaa uhkasakon antamansa kehotuksen tai kiellon tehostamiseksi, ottaa haltuunsa yhtiön

hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta tai kieltää yhtiötä antamasta Suomessa uusia vakuutuksia, kunnes asia on korjattu. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Mikäli ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön toiminta vaarantaa vakuutetut edut, ministeriö voi ryhtyä 3 momentissa mainittuihin toimenpiteisiin noudattamatta 1 ja 2 momentissa säädettyä menettelyä ja ilmoittamatta asiasta etukäteen yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle.

III OSA

KOLMANNEN MAAN VAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT SÄÄNNÖKSET

4 luku

Toiminnan aloittaminen

18 §

Oikeus harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa

Kolmannen maan vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa ilman sosiaali- ja terveysministeriön antamaa toimilupaa.

Suomessa tapahtuvaa toimintaansa varten yhtiön on perustettava tänne edustusto, jota johtaa ministeriön hyväksymä pääasiamies.

19 §

Toimilupa

Toimilupa on annettava, jos aiotusta vakuutusliikkeestä saadun selvityksen perusteella voidaan arvioida kolmannen maan vakuutusyhtiön noudattavan toiminnassaan terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita ja jos pääasiamies täyttää tälle 24 §:ssä asetetut vaatimukset.

Toimilupa annetaan vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Toimilupa voidaan hakijan pyynnöstä rajoittaa koskemaan vakuutusluokan osaa.

Kolmannen maan vakuutusyhtiön on haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä toimiluvan laajentamista, jos yhtiö aikoo laajentaa toimin-

taansa sellaisiin vakuutusluokkiin tai luokkaryhmiin, joita voimassa olevassa toimitusluvassa ei ole mainittu.

20 §

Toimitusluvahanakemukseen liitettävät asiakirjat

Kolmannen maan vakuutusyhtiön on toimitusluvahanakemukseensa liitettävä seuraavat asiakirjat ja selvitykset:

1) yhtiöjärjestys tai sitä vastaavat säännöt sekä luettelo hallituksen jäsenistä ja yhtiön ylimmästä johdosta;

2) selvitys siitä, mitä vakuutusliikettä yhtiö harjoittaa kotivaltiossaan;

3) yhtiön kotimaan vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen ilmoitus siitä, onko yhtiötä kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana kielletty antamasta uusia vakuutuksia tai onko yhtiöön sanottuna aikana kohdistettu muita vakavia pakkokeinoja;

4) suunnitelma toiminnasta Suomessa (*toimintasuunnitelma*);

5) pääasiamiehen hyväksymistä koskeva 25 §:ssä säädetty hakemus;

6) selvitys siitä, että yhtiön puolesta annetut asiakirjat on laadittu sen kotimaan lakien mukaisesti ja että ne on antanut siihen oikeutettu henkilö; ja

7) todistus siitä, että edustustolla on 28 §:n mukaista peruspääomaa vastaavat varat ja että 29 §:ssä säädetty vakuus on asetettu.

Yhtiön on sosiaali- ja terveysministeriön kehotuksesta toimitettava tämän vaatimat lisäselvitykset. Ministeriö voi erityisestä syystä myöntää poikkeuksia 1 momentissa säädettyistä vaatimuksista.

Haettaessa toimitusluvan laajentamista on hakemukseen liitettävä ministeriön määräämät selvitykset.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset toimintasuunnitelmasta.

21 §

Valitusoikeus

Sosiaali- ja terveysministeriön on kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vireilletulosta ja asian ratkaisemiseksi tarvittavien asiakirjojen ja selvitysten toimittamisesta päätettävä toimitusluvan myöntämisestä tai epäämisestä.

Jos päätöstä ei ole annettu 1 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistu-

van hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Sosiaali- ja terveysministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle. Tässä momentissa tarkoitettua valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

22 §

Toiminnan aloittaminen

Toiminnan aloittamisesta ja edustuston osoitteesta on pääasiamiehen viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle.

5 luku

Pääasiamies

23 §

Pääasiamiehen tehtävät

Kolmannen maan vakuutusyhtiön harjoittamaa liiketoimintaa Suomessa johtaa ja hoitaa pääasiamies, joka myös edustaa yhtiötä kaikissa sanotusta toiminnasta johtuvissa oikeussuhteissa. Pääasiamiehellä on oikeus ottaa yhtiön palvelukseen vakuutusliikkeen harjoittamisessa tarvittavia, hänen johdolla ja vastuullaan toimivia muita edustajia.

24 §

Pääasiamiehelle asetetut vaatimukset

Pääasiamiehellä on oltava kotipaikka Suomessa. Pääasiamiehenä ei voi olla vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon. Pääasiamiehen on oltava hyvämaineinen ja hänellä on oltava sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomessa harjoittaman toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen.

Pääasiamiehenä voi myös toimia suomalainen yhteisö, jonka on asetettava edustajakseen 1 momentissa asetetut vaatimukset täyttävä luonnollinen henkilö.

25 §

Pääasiamiehen hyväksymistä koskeva hakemus

Sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyy kol-

mannen maan vakuutusyhtiön hakemuksesta tämän valtuuttaman pääasiamiehen. Hakemukseen on liitettävä pääasiamiehelle annettu valtakirja ja selvitys siitä, että pääasiamies täyttää 24 §:ssä säädetty vaatimukset.

Ministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä pääasiamiehelle annettavasta valtakirjasta ja 1 momentissa tarkoitettua selvityksestä.

26 §

Pääasiamiehen sijainen

Kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on oikeus valtuuttaa pääasiamiehelle sijainen, joka hoitaa pääasiamiehen tehtäviä tämän ollessa siihen estyneenä. Mitä tässä laissa säädetään pääasiamiehestä, on vastaavasti sovellettava pääasiamiehen sijaiseen.

27 §

Väliaikainen pääasiamies

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiöllä ei ole Suomessa 24 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävää pääasiamiestä tai tämän sijaista, sosiaali- ja terveysministeriön on määrättävä väliaikainen pääasiamies hoitamaan pääasiamiehen tehtäviä, kunnes yhtiö on valtuuttanut uuden pääasiamiehen, jonka ministeriö on hyväksynyt, tai pääasiamiestä koskeva este on lakannut. Väliaikaiselle pääasiamiehelle on yhtiön suoritettava ministeriön hyväksymä palkkio.

6 luku

Vakavaraisuus ja toiminnan harjoittaminen

28 §

Edustuston peruspääoma

Kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on aina oltava yhtiön Suomessa harjoittamaa ensivakuutusliikettä varten Suomessa varoja vähintään:

1) henkivakuutusliikettä ja vahinkovakuutusluokkiin 10—16 kuuluvaa vakuutusliikettä harjoitettaessa 14 000 000 markkaa; sekä

2) muuta vakuutusliikettä harjoitettaessa 7 000 000 markkaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua varojen vähimmäismäärää kutsutaan tässä laissa edustuston peruspääomaksi.

Yhtiön toimittua Suomessa kolme vuotta

sosiaali- ja terveysministeriö voi hakemuksesta liikkeen laajuuden ja laadun huomioon ottaen hyväksyä 1 momentissa säädettyä pienemmän peruspääoman, jonka tulee kuitenkin olla vähintään puolet siinä säädetystä määrästä. Ministeriö voi peruuttaa tässä tarkoitetun hyväksymisensä tai muuttaa sitä.

Edellä 1 momentissa säädettyjä markkamääriä voidaan asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä vastaavasti.

29 §

Vakuus

Edustuston peruspääomasta vähintään puolet on asetettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymään suomalaiseen talletuspankkiin tai Suomeen sijoittautuneen ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttoriin ministeriön määräämin ehdoin vakuudeksi.

Toiminnan aikana vakuuden arvon on kuitenkin aina oltava vähintään 30 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettua toimintapääoman vähimmäismäärän suuruinen.

Vakuuden on oltava sellaisia arvopapereita tai sitoumuksia, jotka ministeriö on vakuudeksi hyväksynyt. Kolmannen maan vakuutusyhtiö voi ministeriön määräämällä tavalla vaihtaa niitä tai saada niitä takaisin. Yhtiön on huolehdittava, ettei vakuuden arvo alita 1 ja 2 momentissa säädettyä vähimmäismäärää.

Vakuutena olevia varoja saadaan käyttää ainoastaan sellaisten vakuutus sopimuksiin perustuvien velkojen maksamiseen, jotka koskevat yhtiön Suomessa harjoittamaa ensivakuutusliikettä.

Ministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä muiden peruspääomaa vastaavien varojen kuin vakuuden sijoittamisesta.

30 §

Edustuston toimintapääoma

Edustuston toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomessa harjoittamaa ensivakuutusliikettä koskevien varojen on katsottava ylittävän edustuston velat ja muut niihin rinnastettavat sitoumukset. Varat, velat ja sitoumukset on arvioitava niiden luonne huomioon ottaen sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti.

Kolmannen maan vahinkovakuutusyhtiön Suomessa harjoittaman ensivakuutusliikkeen

perusteella määräytyvä toimintapääoman vähimmäismäärä lasketaan vakuutusyhtiölain (1062/79) 11 luvun 2 §:ssä säädetyllä tavalla ja takuumäärä 11 luvun 3 §:ssä säädetyllä tavalla. Takuumäärän vähimmäismäärä on kuitenkin puolet vakuutusyhtiölain 11 luvun 3 §:n 2 momentin 1—4 kohdassa asetetuista vaatimuksista.

Kolmannen maan henkivakuutusyhtiön Suomessa harjoittaman ensivakuutusliikkeen perusteella määräytyvä toimintapääoman vähimmäismäärä lasketaan vakuutusyhtiölain 11 luvun 4 §:ssä säädetyllä tavalla ja takuumäärä 11 luvun 5 §:ssä säädetyllä tavalla. Takuumäärän vähimmäismäärä on kuitenkin puolet vakuutusyhtiölain 11 luvun 5 §:n 2 momentissa asetetusta vaatimuksesta.

31 §

Edustuston vakavaraisuuden järjestäminen

Kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma, jälleenvakuutus ja muut edustuston vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutetut edut turvalla tavalla ottaen huomioon tuottojen ja kulujen todennäköinen vaihtelu sekä arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemat määräykset 1 momentin soveltamisesta.

32 §

Lupa poiketa pääomavaatimuksista

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on toimilupa vakuutusliikkeen harjoittamiseen Euroopan talousalueeseen kuuluvassa muussa valtiossa, sosiaali- ja terveysministeriö voi yhtiön hakemuksesta myöntää yhtiölle luvan poiketa 28—31 §:ssä säädetyistä vaatimuksista, jos yhtiön koko Euroopan talousalueella harjoittaman ensivakuutusliikkeen vakavaraisuuden valvonnasta vastaa Euroopan talousalueeseen kuuluvan muun valtion vakuutustoimintaa valvova viranomainen.

33 §

Vastuuvelka

Kolmannen maan vakuutusyhtiön on Suomessa harjoittamansa ensivakuutusliikkeen osalta laskettava vastuuvelka. Se muodostuu vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta

siten kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 2 §:n 2—5 momentissa säädetään.

34 §

Vastuuvelan kate

Vastuuvelka on katettava siten kuin vakuutusyhtiölain 10 luvun 3 ja 3 a §:ssä säädetään.

Vastuuvelan kattamiseen ei saa käyttää 29 §:ssä tarkoitettua vakuutta.

Katteeseen kuuluvat varat on säilytettävä sosiaali- ja terveysministeriön määräämällä tavalla.

35 §

Laskuperusteet

Kolmannen maan vakuutusyhtiöön sovelletaan, mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään laskuperusteista.

36 §

Sijoitussidonnainen vakuutus

Mitä vakuutusyhtiölaissa säädetään sijoitussidonnaisesta vakuutuksesta, koskee soveltuvin osin myös ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomessa harjoittamaa henkivakuutusluokassa 3 tarkoitettua toimintaa.

37 §

Vakuutusmatemaatikko

Vakuutusteknisten laskelmien ja selvitysten laatimista varten kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on oltava vakuutusmatemaatikko. Vakuutusmatemaatikon osalta noudatetaan, mitä vakuutusyhtiölain 18 luvun 8 §:ssä säädetään.

7 luku

Valvonta

38 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden valvonta

Kolmannen maan vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle.

39 §

Ministeriölle toimitettavat selvitykset

Kolmannen maan vakuutusyhtiön on vuosittain

tain laadittava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistaman kaavan mukainen kertomus edustuston toiminnasta ja tilasta sekä ministeriön antamien määräysten mukainen selostus vastuvelan laskemisesta ja, milloin kysymys on henkivakuutusyhtiöstä, tutkimus vakuutusliikkeestä. Kertomukseen on liitettävä todistus siitä, että peruspääomaa vastaavat varat, asetettu vakuus ja vastuvelan kate vastaavat 28, 29 ja 34 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Pääasiamiehen tulee toimittaa tässä tarkoitetut asiakirjat ministeriölle sen määräämässä ajassa.

40 §

Edustuston tilinpäätös

Edustuston on laadittava kultakin tilikaudelta tuloslaskelman, taseen, niiden liitteet ja toimintakertomuksen käsittävä tilinpäätös, joka on tarkastettava ministeriön hyväksymällä tavalla. Ministeriöllä on sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, oikeus antaa edustuston kirjanpidosta määräyksiä, jotka johtuvat vakuutustoiminnan erityisluonteesta.

41 §

Pääasiamiehen toimittamat selvitykset

Pääasiamiehen on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriölle:

- 1) yhtiön nimen sekä yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen muutokset;
- 2) jäljennös kultakin tilikaudelta laaditusta yhtiön tilinpäätöksestä;
- 3) tieto yhtiön kotimaan vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen yhtiöön kohdistamasta pakkokeinosta; sekä
- 4) tieto edustuston osoitteen sekä pääasiamiehen nimen, kansalaisuuden ja kotipaikan muutoksesta.

Pääasiamiehen tulee antaa ministeriölle yhtiöstä ja sen toiminnasta Suomessa muitakin valvontaa varten tarvittavia tietoja.

42 §

Pääasiamiehelle asetettava uhkasakko

Sosiaali- ja terveysministeriö voi sakon uhalta velvoittaa pääasiamiehen toimittamaan ministeriölle 22 ja 39—41 §:ssä tarkoitetut asiakirjat, selvitykset ja tiedot.

Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

43 §

Toiminnan tarkastus

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus tarkastaa kolmannen maan vakuutusyhtiön ja sen sivuyhtiön liikettä ja muuta toimintaa Suomessa. Jos erityistä syytä on, ministeriö voi ottaa haltuunsa tarkastuksen alaisia asiakirjoja. Yhtiön pyynnöstä niistä on annettava jäljennös yhtiölle maksutta.

Tarkastusta varten ministeriö voi määrätä erityisen asiantuntijan. Hänen palkkionsa vahvistaa ministeriö, ja se suoritetaan asianomaisen yhtiön varoista ministeriön määräämällä tavalla.

44 §

Pakkokeinot

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa kolmannen maan vakuutusyhtiölle huomautuksen, kehottaa yhtiötä korjaamaan asian määräajassa tai kieltää yhtiötä jatkamasta ministeriön virheellisenä pitämää menettelyä, jos vakuutusyhtiö ei noudata lakia, toimilupansa, yhtiöjärjestyksensä tai sääntöjensä taikka sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamia määräyksiä, jos yhtiö on käyttänyt hyvän vakuutustavan vastaisia menettelytapoja taikka jos yhtiön toiminnassa on ilmennyt väärinkäytöksiä.

Edellä tässä pykälässä mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Jollei tässä pykälässä tarkoitettua kehotusta tai kielloa noudateta, ministeriö voi kieltää kolmannen maan vakuutusyhtiötä antamasta uusia vakuutuksia, kunnes asia on korjattu.

45 §

Toimiluvan rajoittaminen tai peruuttaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö voi rajoittaa kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen, jos:

- 1) yhtiö ei aloita toimintaansa Suomessa 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä;
- 2) yhtiö ilmoittaa luopuvansa vakuutusliikkeen harjoittamisesta Suomessa;

3) yhtiö on lopettanut toimintansa Suomessa yli kuuden kuukauden ajaksi toimiluvan myöntämisen jälkeen;

4) yhtiö ei noudata 44 §:ssä tarkoitettua kehotusta tai kieltä ja velvoitteiden laiminlyönti on törkeä;

5) yhtiö ei ole kyennyt sille asetetussa määräajassa suorittamaan 46 §:ssä tarkoitettua taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelmassa tai lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelmassa esitettyjä toimenpiteitä;

6) niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi; tai

7) toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty.

46 §

Tervehdyttämissuunnitelma ja rahoitussuunnitelma

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, yhtiön on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi edustuston taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen takuumäärä, yhtiön on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi edustuston lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma.

47 §

Oikeus varojen haltuunottoon

Sosiaali- ja terveysministeriö voi ottaa haltuunsa kolmannen maan vakuutusyhtiön hallinnassa olevaa omaisuutta taikka kieltää yhtiötä luovuttamasta tai panttaamasta tällaista omaisuutta, jos:

1) vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu;

2) vakuutusyhtiö ei täytä 34 §:n mukaisia vastuuvelan katetta koskevia vaatimuksia;

3) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen takuumäärä;

4) kolmannen maan vakuutusyhtiön Suomen edustuston toimintapääoma on pienempi kuin 30 §:n 2 tai 3 momentin mukainen toimin-

tapääoman vähimmäismäärä ja ministeriöllä on aihetta olettaa edustuston taloudellisen tilan edelleen heikkenevän tai jos ministeriö katsoo edustuston olevan joutumassa tällaiseen tilaan; sekä

5) vakuutusyhtiö ei ole noudattanut ministeriön tämän lain nojalla antamaa kehotusta täydentää edustuston peruspääomaa vastaavia varoja tai asettamaansa vakuutta.

8 luku

Toiminnan lopettaminen

48 §

Hakemus toimiluvan peruuttamiseksi

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiö aikoo lopettaa vakuutusliikkeen harjoittamisen Suomessa, yhtiön on haettava sosiaali- ja terveysministeriöltä toimiluvan peruuttamista.

Jos yhtiölle sen kotivaltiossa myönnetty toimilupa peruutetaan, on vakuutusyhtiön toimilupa Suomessa peruutettava vastaavasti.

49 §

Selvitysmiesten asettaminen

Jos kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut, yhtiön on viipymättä asetettava pääasiamiehen tilalle selvitysmies huolehtimaan yhtiön täällä harjoittaman vakuutusliikkeen selvittämisestä. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on lisäksi oikeus määrätä yksi selvitysmies. Ministeriöllä on niin ikään oikeus, kunnes yhtiö on asettanut selvitysmiehen, määrätä väliaikainen selvitysmies.

Selvitysmiehestä ja väliaikaisesta selvitysmiehestä on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään pääasiamiehestä ja väliaikaisesta pääasiamiehestä.

Jos selvitysmiehet eivät ole kahden vuoden kuluessa toimiluvan lakkaamisesta aikaansaaneet sopimusta yhtiön vakuutuskannan luovuttamisesta 66 §:n mukaisesti tai jollei vakuutusliikettä muutoin ole sanotussa ajassa selvitetty, ministeriö voi määrätä ajankohdan, jolloin yhtiön vakuutukset päättyvät. Muutoin noudatetaan soveltuvin osin, mitä vakuutusyhtiölain 15 luvun 14 §:ssä säädetään.

50 §

Selvitysmenettelyä koskeva kertomus

Tehtävänsä suoritettuaan selvitysmiesten tu-

lee viipymättä laatia selvitysmenettelyä koskeva kertomus ja toimittaa se sosiaali- ja terveystoiministeriölle.

51 §

Vakuuden palautus

Kun yhtiö osoittaa täyttäneensä 29 §:n 4 momentissa tarkoitetut veloitteensa tai muuten niistä laillisesti vapautuneensa, on sillä oikeus saada takaisin 29 §:ssä tarkoitetut vakuutena olevat varat.

52 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin

Kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuus voidaan luovuttaa Suomessa konkurssiin pääasiamiehen tai, kun yhtiön toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut, selvitysmiesten päätöksen perusteella.

Konkurssin aikana edustavat konkurssivelallisen olevaa yhtiötä pääasiamies tai ennen konkurssin alkamista asetetut selvitysmiehet.

Konkurssin aikana voidaan kuitenkin hyväksyä uusi pääasiamies tai uusia selvitysmiehiä.

Kun yhtiön omaisuus on luovutettu konkurssiin, tuomioistuimen tulee viipymättä ilmoittaa siitä ja paikalletulopäivästä sosiaali- ja terveystoiministeriölle. Tuomioistuimen tulee niin ikään, jos ministeriö tekee siitä esityksen, määrätä valittujen lisäksi uskotuksi miehiksi ja toimitsijamieheksi ministeriön ehdottama henkilö.

53 §

Etuoikeus luetteloituna katteena olevaan omaisuuteen

Kun kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupa Suomessa on peruutettu tai muuten lakannut, vakuutuksenottajilla ja muilla vakuutus sopimuksista johtuvien saamisten haltijoilla on yhteisesti samanlainen etuoikeus luetteloituna katteena olevaan omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla. Mitä tässä säädetään, ei koske jälleenvakuutusta.

Edellä 1 momentissa säädetty etuoikeus ei huononna omaisuuteen vahvistetun kiinnityksen haltijan oikeutta.

54 §

Erityinen selvityspesä

Mitä 29 §:n 4 momentissa ja 53 §:ssä sääde-

tään vakuutena olevien varojen käyttämisestä ja etuoikeudesta luetteloituna katteena olevaan omaisuuteen, on noudatettava sen estämättä, että kolmannen maan vakuutusyhtiön omaisuus on luovutettu konkurssiin. Sosiaali- ja terveystoiministeriön on kuitenkin määrättävä vakuutena ja luetteloituna katteena oleva omaisuus erotettavaksi konkurssihallinnosta erityiseksi selvityspesäksi. Siihen on myös viipymättä siirrettävä niin suuri määrä yhtiön muuta omaisuutta, että erityisen selvityspesän omaisuus vastaa 33 §:ssä tarkoitettua vastuuvulkaa ja arvioituja selvityskustannuksia.

Ministeriön tulee samalla määrätä yksi tai useampi toimitusmies hoitamaan erityistä selvityspesää. Sen varoista suoritetaan toimitusmiehille ministeriön hyväksymä palkkio. Toimitusmiehistä on soveltuvien osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään selvitysmiehistä.

Kun erityisen selvityspesän selvitys on saatettu loppuun, jäljellä oleva omaisuus on luovutettava konkurssipesään.

55 §

Uusien vakuutusten antaminen

Kolmannen maan vakuutusyhtiö, jonka kotivaltiossa tai Suomessa saama toimilupa on peruutettu tai muutoin lakannut taikka jonka omaisuus on luovutettu konkurssiin, ei saa täällä antaa uusia vakuutuksia.

IV OSA

ULKOMAISIA VAKUUTUSYHTIÖITÄ KOSKEVAT YHTEISET SÄÄNNÖKSET

9 luku

Vakuutusliikkeen harjoittaminen Suomessa

56 §

Muun liiketoiminnan harjoittaminen

Ulkomainen vakuutusyhtiö ei saa Suomessa harjoittaa muuta elinkeinoa kuin vakuutusliikettä.

Kolmannen maan vakuutusyhtiö saa ilman sosiaali- ja terveystoiministeriön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa suomalaisessa osakeyhtiössä osake-enemmistön tai enemmistön kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jos yhtiön toimintaa

voidaan pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä tai yhtiö on asunto- tai kiinteistöyhtiö taikka julkisen valvonnan alainen luotto- taikka rahoituslaitos tai rahastoyhtiö. Mitä edellä säädetään osake-enemmistöstä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa suomalaisessa yhteisössä. Jos kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sellaisessa suomalaisessa osakeyhtiössä tai vastaava määräämisvalta sellaisessa muussa suomalaisessa yhteisössä, joka harjoittaa muuta elinkeinoa kuin vakuutusliikettä, käytetään mainitusta osakeyhtiöstä tai yhteisöstä tässä laissa nimitystä sivuyhtiö.

Sovellettaessa 2 momentissa säädettyä rajoitusta kolmannen maan vakuutusyhtiöön otetaan huomioon myös yhtiön sivuyhtiölle sekä yhtiön ja sen sivuyhtiön perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta. Jos kolmannen maan vakuutusyhtiö on samassa konsernissa toisen Suomessa toimiluvan saaneen vakuutusyhtiön kanssa, otetaan vastaavasti huomioon tälle toiselle vakuutusyhtiölle kuuluvien osakkeiden ja määräämisvallan lisäksi myös sen sivuyhtiölle ja niiden perustamalle tai niiden yhteydessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta. Niin ikään otetaan huomioon sellaisille muille vakuutusyhtiöille kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta, joiden osake- tai takuupääomasta kolmannen maan vakuutusyhtiö tai sen konserniin kuuluvat yhtiöt omistavat vähintään 20 prosenttia ja määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön kaikkien osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä. Jos kolmannen maan vakuutusyhtiöllä on toisen Suomessa toimiluvan saaneen vakuutusyhtiön kanssa merkittävästi yhteistä johtoa ja hallintoa ja jos lisäksi sen toimintaa on järjestetty yhteisesti toisen vakuutusyhtiön kanssa, sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä, että 2 momentin rajoitusta kolmannen maan vakuutusyhtiöön sovellettaessa otetaan huomioon myös tällaisen muun vakuutusyhtiön omistamat osakkeet ja määräämisvalta.

57 §

Henki- ja vahinkovakuutusliikkeen erillisyyks

Ulkomainen henkivakuutusyhtiö ei saa Suomessa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin

henkivakuutusta ja 2 §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvaa vahinkovakuutusta sekä näiden vahinkovakuutusten ja henkivakuutuksen jälleenvakuutusta. Henkivakuutusyhtiön on pidettävä harjoittamansa vahinkovakuutusliike erillään henkivakuutusliikkeestä.

Ulkomainen vahinkovakuutusyhtiö ei saa täällä harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin vahinkovakuutusta. Ulkomainen vahinkovakuutusyhtiö, joka harjoittaa vain vahinkovakuutusluokkiin 1 ja 2 kuuluvaa vahinkovakuutusta ja näiden vakuutusten jälleenvakuutusta, saa kuitenkin samanaikaisesti harjoittaa myös henkivakuutusta ja sen jälleenvakuutusta. Sen jälkeen kun tällainen yhtiö on aloittanut henkivakuutusliikkeen harjoittamisen, siitä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään ulkomaisesta henkivakuutusyhtiöstä.

Ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, joka kotivaltiossaan saamansa toimiluvan perusteella voi harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutusta, voi harjoittaa myös Suomessa sekä henki- että vahinkovakuutusta.

Mitä tässä laissa säädetään ulkomaisesta vahinkovakuutusyhtiöstä, koskee myös sellaista kolmannen maan vakuutusyhtiötä, joka kotivaltionsa antaman toimiluvan perusteella voi harjoittaa sekä henki- että vahinkovakuutusta.

58 §

Sovellettava lainsäädäntö

Ulkomaisen vakuutusyhtiön on noudatettava Suomessa harjoittamassaan toiminnassa Suomen lakia.

Yhtiö on myös velvollinen noudattamaan Suomen viranomaisten päätöksiä ja määräyksiä sekä vastaamaan Suomen tuomioistuimissa, jollei Suomen kansainvälisistä sopimuksista muuta johdu.

59 §

Hyvä vakuutustapa

Ulkomaisen vakuutusyhtiön on noudatettava Suomessa harjoittamassaan toiminnassa hyvää vakuutustapaa.

60 §

Markkinoinnissa ilmoitettavat tiedot

Ulkomaisen vakuutusyhtiön on markkinoinnissaan ilmoitettava nimensä, yhtiömuotonsa,

kotivaltionsa, pääkonttorinsa osoite sekä sen toimipaikan tai edustuston osoite, jonka kanssa vakuutussopimus on tarkoitus tehdä.

61 §

Kilpailun edistäminen

Terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaamiseksi vahingollisilta kilpailunrajoituksilta ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnassa on soveltuvasti noudatettava, mitä vakuutusyhtiölain 14 a luvussa säädetään.

62 §

Vakuutustarkastusmaksu

Ulkomaisen vakuutusyhtiön velvollisuudesta suorittaa maksu vakuutuslaitosten valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi säädetään erikseen.

63 §

Vakuutusmaksuvero ja palosuojelumaksu

Velvollisuudesta suorittaa veroa vakuutusmaksusta ja palosuojelumaksua säädetään erikseen.

10 luku

Vakuutuskannan luovuttaminen

64 §

Ulkomaisen vakuutusyhtiön oikeus kannanluovutukseen

Ulkomainen vakuutusyhtiö (*luovuttava yhtiö*), joka harjoittaa tässä laissa tarkoitettua vakuutusliikettä Suomessa, voi sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella luovuttaa kyseiseen vakuutusliikkeeseen kuuluvien vakuutussopimusten vakuutuskannan suomalaiselle tai ulkomaiselle vakuutusyhtiölle (*vastaanottava yhtiö*) tässä luvussa säädetyissä tapauksissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön on annettava suostumuksensa vakuutuskannan luovuttamiseen, jollei toimenpide loukkaa vakuutusten käsittämiä etuja ja jollei sen katsota vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä ja jos vakuutuskannan luovuttamiselle tässä luvussa asetetut muut edellytykset täyttyvät. Ministeriöllä on oikeus liittää suostumuksen antamiseen ehdot, joita ministeriö pitää tarpeellisina va-

kuutusten käsittämien etujen tai vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi.

65 §

Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kannan luovuttaminen

Sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölain 16 luvun 5 b §:ssä säädetään, ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö voi luovuttaa sijoittautumisoikeuden tai palvelujen vapaan tarjoamisen oikeuden perusteella tehtyjen vakuutussopimusten vakuutuskannan suomalaiselle vakuutusyhtiölle tai toiselle ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle. Ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaava viranomainen päättää kannanluovutuksen salimisesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön pyynnöstä suostumuksen vakuutuskannan luovutukseen, jos vahinkovakuutussopimuksen kattama riski sijaitsee Suomessa, jos henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti Suomessa tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee Suomessa.

Jos vastaanottavana yhtiönä on suomalainen vakuutusyhtiö, on ministeriön lisäksi annettava luovuttavan vakuutusyhtiön vakuutustarkastuksesta vastaavalle viranomaiselle lausunto siitä, onko vastaanottavalla yhtiöllä vakuutuskannan luovutus huomioon ottaen riittävä toimintapääoma.

Ministeriön on päätettävä 2 momentissa tarkoitettun suostumuksen tai 3 momentissa tarkoitettun lausunnon antamisesta kolmen kuukauden kuluessa ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen pyynnön saapumisesta uhalla, että ministeriön muutoin katsotaan antaneen suostumuksen vakuutuskannan luovuttamiseen tai vahvistaneen vakuutusyhtiön toimintapääoman riittävyyden.

66 §

Kolmannen maan vakuutusyhtiön kannan luovuttaminen

Sen estämättä, mitä vakuutusyhtiölain 16 luvun 5 b §:ssä säädetään, kolmannen maan vakuutusyhtiö voi sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella luovuttaa Suomen edustostaan käsin tehtyjen vakuutussopimusten va-

kuutuskannan suomalaiselle vakuutusyhtiölle tai sellaiselle ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle tai kolmannen maan vakuutusyhtiölle, jolla on edustusto Suomessa.

Sosiaali- ja terveysministeriön on ennen suostumuksen antamista hankittava suostumus sen Euroopan talousalueeseen kuuluvan muun valtion vakuutustarkastuksesta vastaavalta viranomaiselta, jossa vahinkovakuutus sopimuksen kattama riski vakuutusyhtiölain 2 a luvun 10 §:n mukaan sijaitsee tai jossa henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee.

Jos vastaanottavana yhtiönä on ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö, sosiaali- ja terveysministeriön on ennen suostumuksen antamista hankittava yhtiön kotivaltion vakuutustarkastuksesta vastaavan viranomaisen vahvistus siitä, että vastaanottavalla yhtiöllä on vakuutuskannan luovutus huomioon ottaen riittävä toimintapääoma.

Jos vastaanottavana yhtiönä on toinen kolmannen maan vakuutusyhtiö, jolla on edustusto Suomessa ja vastaanottavan yhtiön koko Euroopan talousalueella harjoittaman ensivakuutusliikkeen vakavaraisuuden valvonnasta vastaa muun Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kuin Suomen vakuutustarkastuksesta vastaava viranomaislain, ministeriön on hankittava tämän viranomaisen vahvistus siitä, että vastaanottavalla yhtiöllä on vakuutuskannan luovutus huomioon ottaen riittävä toimintapääoma.

67 §

Suostumuksen tai vahvistuksen saamiselle asetettu määräaika

Jos sosiaali- ja terveysministeriö ei ole kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun pyyntö on saapunut vastaanottajalle, saanut vastausta niiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden vakuutustarkastuksesta vastaavilta viranomaisilta, joilta ministeriö on 66 §:n nojalla pyytänyt vahvistusta tai suostumusta, katsotaan näiden vahvistaneen vastaanottavan yhtiön toimintapääoman riittävyyden tai vastaavasti antaneen suostumuksensa vakuutuskannan luovuttamiseen.

68 §

Kannanluovutuksiin sovellettava menettely

Jos vastaanottavana yhtiönä on suomalainen vakuutusyhtiö, on sen osalta soveltuvin osin voimassa, mitä vakuutusyhtiölain 16 luvun 1, 3 ja 5 §:ssä säädetään.

Mitä vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:ssä säädetään vakuutuskannan luovuttamisesta, on soveltuvin osin voimassa, kun kyse on 66 §:ssä tarkoitetusta vakuutuskannan luovuttamisesta, kuitenkin siten, että vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu kuulutus julkaistaan luovuttavan yhtiön kustannuksella. Luovuttavaa yhtiötä ei ole kuitenkaan veloitettava antamaan yhtiön osakkaille tietoa edellä mainitusta kuulutuksesta. Vakuutuskannan luovuttamista koskevat asiakirjat on pidettävä ministeriössä nähtävinä vakuutusyhtiölain 16 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun määräajan loppuun.

Vastaanottavan yhtiön on ilmoitettava 65 tai 66 §:ssä tarkoitetusta vakuutuskannan luovuttamisesta virallisessa lehdessä sekä ainakin yhdessä vakuutuskannan luovuttaneen yhtiön Suomen edustuston sijaintipaikan sanomalehdessä kuukauden kuluessa vakuutuskannan siirtymisestä, jos vahinkovakuutuksen kattama riski sijaitsee Suomessa, jos henkivakuutuksen ottaja asuu vakinaisesti Suomessa tai, jos henkivakuutuksen ottaja on oikeushenkilö, se oikeushenkilön toimipaikka, johon sopimus liittyy, sijaitsee Suomessa. Ilmoituksen on sisällettävä maininta vakuutusyhtiölain 16 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitetusta vakuutuksenottajan oikeudesta purkaa vakuutus sopimuksensa. Jos luovuttavalla yhtiöllä ei ole edustustoa Suomessa, vakuutuskannan luovuttamisesta on virallisen lehden lisäksi ilmoitettava ainakin yhdessä Suomessa ilmestyvässä sanomalehdessä.

Luovutettaessa vakuutuskannan osa on vastaavasti noudatettava, mitä vakuutuskannan luovuttamisesta säädetään.

11 luku

Erinäiset säännökset

69 §

Kuulutus virallisessa lehdessä

Sosiaali- ja terveysministeriön tulee ulkomaisen vakuutusyhtiön kustannuksella julkaista virallisessa lehdessä kuulutus:

1) kolmannen maan vakuutusyhtiön toimiluvan antamisesta, laajentamisesta ja muusta muuttamisesta sekä lakkaamisesta;

2) ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön Suomessa harjoittaman vakuutusliikkeen aloittamisesta ja lopettamisesta;

3) kolmannen maan vakuutusyhtiön pääasiamiehen, selvitysmiehen ja toimitusmiehen hyväksymisestä tai määräämisestä;

4) kiellosta antaa uusia vakuutuksia; sekä

5) kiellosta luovuttaa tai pantata yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta.

70 §

Ulkomaisista vakuutusyhtiöistä pidettävä rekisteri

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö pitää rekisteriä Suomessa toimivista ulkomaisista vakuutusyhtiöistä. Rekisteriin merkitään:

1) yhtiön nimi ja kotivaltio;

2) jos yhtiöllä on pääasiamies, tämän täydellinen nimi, kansalaisuus ja kotipaikka sekä, jos yhtiön pääasiamiehenä toimii suomalainen yhteisö, tämän yhteisön nimi ja kotipaikka sekä yhteisön edustajakseen nimeämän henkilön täydellinen nimi, kansalaisuus ja kotipaikka;

3) jos yhtiöllä on edustusto, sen osoite;

4) kolmannen maan vakuutusyhtiölle Suomessa myönnetyn toimiluvan antamisen päivämäärä;

5) ne vakuutusluokat, joiden mukaista toimintaa yhtiö ilmoituksen tai toimiluvan mukaan Suomessa harjoittaa;

6) kolmannen maan vakuutusyhtiölle Suomessa myönnetyn toimiluvan peruuttaminen ja rajoittaminen, sen syy ja ajankohta; sekä

7) ulkomaiselle ETA-vakuutusyhtiölle sen kotivaltiossa myönnetyn toimiluvan peruuttamisen ajankohta.

Ulkomaisen vakuutusyhtiön on ilmoitettava rekisteriin merkittyjen tietojen muutoksista viipymättä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle.

Rekisteriin tehdyistä merkinnöistä ja niihin liittyvistä asiakirjoista on jokaisella oikeus saada tietoja.

71 §

Asiakirjojen kieli

Jos tämän lain mukaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle annettava asiakirja tai selvitys on

laadittu muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, siihen on ministeriön vaatimuksesta liitettävä laillisesti pätevä suomenkielinen käännös.

72 §

Vakuutustilasto

Viranomaisen hallussa olevan tässä laissa tarkoitetun asiakirjan julkisuudesta on voimassa, mitä yleisten asiakirjain julkisuudesta säädetään. Sen estämättä, mitä asiakirjojen salassa pitämisestä säädetään, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voi julkaista ulkomaisten vakuutusyhtiöiden Suomessa harjoittamasta toiminnasta, asemasta ja kehityksestä tilastoja, jotka on laadittu yhtäläisin perustein kaikista yhtiöistä.

73 §

Pääasiamiehen vahingonkorvausvelvollisuus

Ulkomaisen vakuutusyhtiön pääasiamies on velvollinen korvaamaan vahingon, jonka hän on toimeksaantensa tahallisesti tai tuottamuksesta aiheuttanut yhtiölle. Sama koskee vahinkoa, jonka hän on tätä lakia, yhtiöjärjestyksestä tai sääntöjä rikkomalla aiheuttanut vakuutuksenottajalle, vakuutetulle tai muulle henkilölle.

Vahingonkorvauksen sovittelusta sekä korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken on voimassa, mitä vahingonkorvauslain (412/74) 2 ja 6 luvussa säädetään. Vahingonkorvausta voidaan kuitenkin sopia vain, jos vahingon aiheuttajan syyksi jää lievä tuottamus.

Yhtiön lukuun ajettavaa kannetta ei voida nostaa, ellei kanne perustu rangaistavaan tekkoon, kolmen vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jona se päätös tehtiin tai siihen toimenpiteeseen ryhdyttiin, johon kanne perustuu.

74 §

Oikeuspaikka

Sen estämättä, mitä muualla laissa säädetään, ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomessa harjoittamaa vakuutusliikettä koskeva riita-asia, jossa yhtiö on vastaajana, voidaan käsitellä yhtiön edustuston sijaintipaikan tuomioistuimissa.

Jos ulkomaisella vakuutusyhtiöllä on Suomessa edustusto, haaste katsotaan yhtiölle toi-

mitetuksi, kun se on annettu tiedoksi pääasiamiehelle. Jos pääasiamiehenä toimii yhteisö, katsotaan haaste vastaavasti toimitetuksi, kun se on annettu tiedoksi yhteisön edustajakseen nimeämälle henkilölle.

75 §

Vakuutusyhtiön lukuun toimiminen Suomessa

Jos sosiaali- ja terveysministeriöllä on syytä otaksua, että joku harjoittaa ulkomaisen vakuutusyhtiön lukuun Suomessa tässä laissa tarkoitettua toimintaa tekemättä 7 tai 10 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta tai ilman 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimilupaa, ministeriön on hankittava siitä selvitystä ja tarvittaessa kehottaa asianomaista määrääjässä tekemään 7 tai 10 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen, hakemaan toimilupaa, muuttamaan toimintaansa ministeriön ilmoittamalla tavalla tai lopettamaan toimintansa.

76 §

Vakuutusliikkeen luvaton harjoittaminen

Joka:

1) ulkomaisen vakuutusyhtiön lukuun harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa tekemättä 7 tai 10 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta tai ilman 18 §:n 1 momentissa tarkoitettua toimilupaa taikka 56 §:n 1 momentin tai 57 §:n vastaisesti; tai

2) antaa 13 §:n, 17 §:n 3 momentin tai 55 §:n säännösten tai sosiaali- ja terveysministeriön 44 §:n 3 momentin nojalla määräämän kiellon vastaisesti uusia vakuutuksia;

on tuomittava siten, kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta.

Virallisen syyttäjän on ennen vakuutusliikkeen luvaton harjoittamista koskevan syyteen nostamista hankittava sosiaali- ja terveysministeriön lausunto. Tuomioistuimen on tätä rikosasiaa käsitellessään varattava ministeriölle tilaisuus tulla kuulluksi.

77 §

Vakuutusyhtiörikos

Joka:

1) antaa sosiaali- ja terveysministeriölle väärää tietoa asiakirjassa, joka on annettava tämän lain nojalla; tai

2) ministeriön 15 §:n 2 momentin, 17 §:n 3

momentin tai 47 §:n nojalla määräämän kiellon vastaisesti luovuttaa tai panttaa yhtiön hallinnassa Suomessa olevaa omaisuutta;

on tuomittava siten, kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusyhtiörikoksesta.

78 §

Vakuutusyhtiörikkomus

Joka rikkoo tämän lain tämän lain säännöksiä tilinpäätöksen tai selvitysmenettelyä koskevan kertomuksen laatimisesta, on tuomittava siten, kuin vakuutusyhtiölaissa säädetään vakuutusyhtiörikkomuksesta.

79 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tässä laissa säädettyjä tehtäviä täyttävässä tai 2 momentin nojalla on saanut tietää ulkomaisen vakuutusyhtiön tai jonkun muun taloudellista asemaa taikka jonkun henkilön terveydentilaa koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus säädetään, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, ulkomaisella vakuutusyhtiöllä ja sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjän ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, rahoitustarkastukselle, muulle rahoitusmarkkinoita valvovalle viranomaiselle, muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvassa muussa valtiossa vakuutustarkastuksesta vastaavalle tai rahoitustoimintaa valvovalle viranomaiselle ja viranomaiselle, jonka tehtävänä on osallistua vakuutusyhtiön selvitystila- tai konkurssimenettelyyn sekä, jos annettavat tiedot muussa kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuuluvat tässä pykälässä tarkoitettua salassapitovelvollisuuden piiriin, tämän valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle. Lisäksi ulkomaisella vakuutusyhtiöllä ja sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja ulkomaisen vakuutusyhtiön tai ulkomaisen vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luotto- tai rahoituslaitoksen tilintarkastajalle.

Sen lisäksi, mitä edellä 2 momentissa säädetään, sosiaali- ja terveysministeriö voi käyttää

tämän pykälän mukaisen salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

- 1) tarkistaakseen, että vakuutustoiminnan aloittamisen edellytykset on täytetty;
- 2) ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnan valvontaan;
- 3) pakotteiden asettamiseen; sekä
- 4) ministeriön päätöksistä tehtyihin valituksiin vastaamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö ei voi luovuttaa muiden Euroopan talousalueeseen kuuluvien valtioiden viranomaisilta saatuja tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen ole antanut siihen nimenomaista lupaa.

80 §

Vakuutussalaisuuden luvaton ilmaiseminen

Joka luvattomasti ilmaisee 79 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *vakuutussalaisuuden luvattomasta ilmaisemisesta* sakkoon.

Virallinen syyttäjä ei saa nostaa syytettä 1 momentissa mainitusta rikoksesta, ellei asianomistaja ole ilmoittanut rikosta syytteeseen pantavaksi.

81 §

Henkilöllisyyden toteaminen

Ulkomaisten vakuutusyhtiön edustuston on todettava asiakkaansa henkilöllisyys sellaisissa asiakassuhteissa, joista sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset. Jos on todennäköistä, että asiakas toimii toisen henkilön lukuun, tunnistaminen on vakuutusyhtiön käytettävissä olevin keinoin ulotettava myös tähän henkilöön. Tunnistamistiedot tai viitetiedot tunnistamiseen käytetyistä asiakirjoista on säilytettävä luotettavalla tavalla vähintään viiden vuoden ajan asiakassuhteen päättymisestä.

82 §

Rahanpesun estäminen

Sen estämättä, mitä 79 §:n 1 momentissa säädetään, ulkomaisten vakuutusyhtiön edustuston on ennen liiketoimen loppuun suorittamista tai, jos ennakkoilmoituksen tekeminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta, viipymättä liiketoimen suorittamisen jälkeen ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle, jos sillä on

syytä epäillä siltä pyydettyihin palveluihin käytettävien varojen laillista alkuperää. Tehdystä ilmoituksesta ei saa kertoa ilmoituksen kohteelle.

Ministeriöllä on oikeus rekisteröidä ilmoitukset ja niistä ilmenevät tiedot. Tietoja saa käyttää ja luovuttaa vain tämän pykälän 4 momentissa tarkoitettun rikollisen toiminnan vastustamiseen.

Ulkomaisten vakuutusyhtiön edustuston on lisäksi säilytettävä ja annettava ministeriölle sen pyynnöstä kaikki sen käytettävissä olevat tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä asian selvittämisessä.

Ministeriön on ilmoitettava asiasta edelleen asianomaiselle esitutkintaviranomaiselle, jos ministeriöllä on ulkomaisten vakuutusyhtiön ilmoituksen tai tarkastustoiminnassaan saamiensa tietojen nojalla syytä epäillä, että ulkomaisten vakuutusyhtiön palveluja käytetään tai aiotaan käyttää rikollisesta toiminnasta peräisin olevien varojen todellisen luonteen, alkuperän tai sijainnin taikka niihin kohdistuvien määräämistointen tai oikeuksien peittämiseen tai häivyttämiseen.

Ministeriöllä on oikeus 4 momentissa tarkoitettussa tapauksessa antaa ulkomaisten vakuutusyhtiön edustustolle määräys pidäytyä suorituksesta liiketoimen enintään seitsemän päivän ajaksi, jos tällainen pidäytyminen on tarpeen esitutkintatoimenpiteitä varten.

Ministeriölle, ulkomaiselle vakuutusyhtiölle sekä niiden puolesta vilpittömässä mielessä toimineille henkilöille ei aiheudu vastuuta tämän pykälän mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

83 §

Rahanpesun estämistä koskevat tarkemmat määräykset

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä annetun neuvoston direktiivin (91/308/ETY) täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat määräykset.

84 §

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön tämän lain nojalla antamaan päätökseen tai määräykseen

haetaan muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siinä järjestyksessä, kuin muutoksenhausta hallintoasioista annetussa laissa säädetään.

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös tai määräys, joka on annettu 13 §:n, 15 §:n 2 momentin, 16 §:n, 17 §:n 1, 3 ja 4 momentin, 41 §:n, 43 §:n 1 momentin, 44 §:n 1 tai 3 momentin, 45 tai 47 §:n taikka 82 §:n 1, 3 tai 5 momentin nojalla, voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta.

85 §

Kansainvälisistä sopimuksista johtuvat poikkeukset

Tämän lain säännöksistä voidaan asetuksella säätää sellaisia poikkeuksia, jotka johtuvat kansainvälisen sopimuksen määräyksistä tai vieraan valtion kanssa tehdystä vastavuoroisesta sopimuksesta.

Rinnakkaisvakuutuksen ja matkailijoille annettavan avun osalta voi sosiaali- ja terveysministeriö myöntää sellaisia poikkeuksia tämän lain säännöksistä tai antaa sellaisia tarkempia määräyksiä, jotka johtuvat Euroopan talousalueesta tehdystä sopimuksesta.

86 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

87 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tämän lain voimaan tullessa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettua lakia (635/89) sekä vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annettua lakia (1488/92) ei sovelleta siltä osin kuin sanotut lait koskevat muita ulkomaisia vakuutusyhtiöitä kuin tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettuja ulkomaisia ETA-vahinkovakuutusyhtiöitä.

Muihin kuin 2 momentissa tarkoitettuihin ulkomaisiin vakuutusyhtiöihin, jotka ovat saaneet ennen tämän lain voimaantuloa ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain tai vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain mukaan oikeuden harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, sovelletaan 1 momentissa mainitun ajankohdan jälkeen tätä lakia.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva kolmannen maan vakuutusyhtiön toimilupahakemus on täydennettävä tämän lain vaatimusten mukaiseksi.

Muulla kuin 2 momentissa tarkoitettulla ulkomaisella vakuutusyhtiöllä, joka toimii Suomessa tämän lain tullessa voimaan, on ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain mukaiseen toimiluparekisteriin merkityn toimiluvan mukainen tai vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetun lain nojalla saatu oikeus vakuutusliikkeen harjoittamiseen.

2.

Laki**eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta 20 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (664/66) 2 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1489/92), seuraavasti:

2 §

Jokaisen, joka harjoittaa Suomessa vakuutusliikettä, on suoritettava veroa 1 §:n 1 momentissa tarkoitetusta vakuutusmaksusta.

Ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä, joka harjoittaa täällä vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa siten kuin siitä erikseen säädetään, on oltava veron suorittamista varten Suomessa kotipaikan omaava, lääninveroviraston hyväk-

symä edustaja. Lääninverovirasto voi edustajan hyväksymisen edellytyksenä vaatia vakuuden asettamista veron suorittamisen varmistamiseksi. Edustajaan sovelletaan, mitä arvonlisäverolain (1501/93) 173 a §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

3.

Laki**palosuojausmaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan palosuojausmaksusta 20 päivänä heinäkuuta 1946 annetun lain (586/46) 1 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1490/92), seuraavasti:

1 §

Jokainen, joka harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, on velvollinen suorittamaan palosuojausmaksun. Vakuutuslaitoksella on oikeus vähentää palosuojausmaksu verotettavasta tulostaan tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa, mikäli sitä ei ole erikseen vakuutuslainsäädännöstä kannettu.

Ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä, joka harjoittaa täällä vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa siten kuin siitä erikseen säädetään, on oltava Suomessa asiamies palosuojausmaksun suorittamista varten.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

4.

Laki**vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/44) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1420/93), seuraavasti:

1 §

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, ulkomais-
ten vakuutusyhtyritysten, joilla on Suomessa edus-
tusto, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen
sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien
kustannusten korvaamiseksi on näiden laitosten
kultakin kalenterivuodelta tammikuun ai-
kana suoritettava sosiaali- ja terveysministeriön
määräämä maksu. Tässä pykälässä tarkoitettui-
ta laitoksilta valtion maksuperustelain (150/92)
nojalla hakemusten perusteella annettavista
päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista
perittävät maksut ja vakuutusyhtiön toimi-

lupamaksusta annetussa laissa (1421/93) tarkoi-
tettu toimilupamaksu otetaan vähennyksenä
huomioon tämän lain mukaista maksua mää-
rättäessä.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tällä lailla kumotaan vakuutustarkastuksen
kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttami-
sesta 23 päivänä joulukuuta 1992 annettu laki
(1491/92).

Helsingissä 29 päivänä joulukuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Sosiaali- ja terveysministeri *Jorma Huuhtanen*

2.

Laki

eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta 20 päivänä joulukuuta 1966 annetun lain (664/66) 2 §:n 1 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat muutettuna 23 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1489/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Velvollinen suorittamaan veroa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettusta vakuutusmaksusta on Suomessa toimiva vakuutuksenantaja ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa (1488/92) tarkoitettu ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö.

Ehdotus:

2 §

Jokaisen, joka harjoittaa Suomessa vakuutusliikettä, on suoritettava veroa 1 §:n 1 momentissa tarkoitettusta vakuutusmaksusta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä on veron suorittamista varten oltava Suomessa kotipaikan omaava, lääninveroviraston hyväksymä edustaja. Lääninverovirasto voi edustajan hyväksymisen edellytyksenä vaatia asetettavaksi vakuuden veron suorittamisesta. Edustajaan sovelletaan, mitä liikevaihtoverolain (559/91) 88 §:ssä säädetään.

Ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä, joka harjoittaa täällä vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa siten kuin siitä erikseen säädetään, on oltava veron suorittamista varten Suomessa kotipaikan omaava, lääninveroviraston hyväksymä edustaja. Lääninverovirasto voi edustajan hyväksymisen edellytyksenä vaatia vakuuden asettamista veron suorittamisen varmistamiseksi. Edustajaan sovelletaan, mitä arvonlisäverolain (1501/93) 173 a §:ssä säädetään.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 _____.*

3.

Laki**palosuojelumaksusta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan palosuojelumaksusta 20 päivänä heinäkuuta 1946 annetun lain (586/46) 1 §:n 2 ja 3 momentti, sellaisina kuin ne ovat 23 päivänä joulukuuta 1992 annetussa laissa (1490/92), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Palosuojelumaksun suorittaa Suomessa toimiva vakuutuslaitos ja vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetussa laissa (1488/92) tarkoitettu ulkomainen ETA-vakuutusyhtiö. Vakuutuslaitoksella on oikeus vähentää palosuojelumaksu verotettavasta tulostaan tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa, mikäli sitä ei ole erikseen vakuutuksenottajilta kannettu.

Edellä 2 momentissa tarkoitettulla ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä on palosuojelumaksun suorittamista varten oltava Suomessa asiamies.

Jokainen, joka harjoittaa vakuutusliikettä Suomessa, on velvollinen suorittamaan palosuojelumaksun. Vakuutuslaitoksella on oikeus vähentää palosuojelumaksu verotettavasta tulostaan tulo- ja omaisuus- sekä kunnallisverotuksessa, mikäli sitä ei ole erikseen vakuutuksenottajilta kannettu.

Ulkomaisella ETA-vakuutusyhtiöllä, joka harjoittaa täällä vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa siten kuin siitä erikseen säädetään, on oltava Suomessa asiamies palosuojelumaksun suorittamista varten.

*Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .*

4.

Laki**vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta 14 päivänä heinäkuuta 1944 annetun lain (479/44) 1 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 22 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1420/93), seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, vakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa toimiluvan saaneiden ulkomaisien vakuutusyhtyritysten, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi tulee näiden laitosten kulta-

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden, ulkomaisen vakuutusyhtyritysten, joilla on Suomessa edustusto, vakuutusyhdistysten, vakuutuskassojen sekä eläkesäätiöiden valvonnasta johtuvien kustannusten korvaamiseksi on näiden laitosten kultakin kalenterivuodelta tammikuun ai-

Voimassa oleva laki

kin kalenterivuodelta tammikuun aikana suorittaa sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu. Tässä pykälässä tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksuperustelain (150/92) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut ja vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa laissa (1421/93) tarkoitettu toimilupamaksu otetaan vähennyksenä huomioon tämän lain mukaista maksua määrättäessä.

Ehdotus

kana suoritettava sosiaali- ja terveysministeriön määräämä maksu. Tässä pykälässä tarkoitetuilta laitoksilta valtion maksuperustelain (150/92) nojalla hakemusten perusteella annettavista päätöksistä sekä rekisteriotteista ja todistuksista perittävät maksut ja vakuutusyhtiön toimilupamaksusta annetussa laissa (1421/93) tarkoitettu toimilupamaksu otetaan vähennyksenä huomioon tämän lain mukaista maksua määrättäessä.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199*

Tällä lailla kumotaan vakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta 23 päivänä joulukuuta 1992 annettu laki (1491/92).
